

A. ANNEX METODÒLGIC

Annex 1: Pacte territorial de les comarques centrals.....	II
Annex 2: Taller impacte de futur	V

Annex 1: Pacte territorial de les comarques centrals

Rural'06

Congrés del Món Rural
de Catalunya

Pacte Territorial 3

Bages, Berguedà, Solsonès i Anoia

Els pactes territorials per al món rural consisteixen en definir un pla estratègic per a cada territori amb la implicació i corresponsabilitat de tots els agents econòmics i socials i administracions públiques. Aquest document presenta la diagnosi del territori i les estratègies proposades en el pacte del Bages, el Berguedà, el Solsonès i l'Anoia que han de servir de base per a determinar les actuacions a realitzar en el marc de la política de desenvolupament rural de Catalunya.

Bages

Població: 169.114 hab.
Població ocupada: 69.498 hab.
Població ocupada sector agrari: 1,77 %
Pes sector agrari sobre total PIB: 2,5 %
Superfície total: 1.299 Km²
Superfície conreada: 26.057 ha
Superfície forestal: 92.550 ha
Conreus i ramaderia predominants:

- Cereals, farratges i vinya
- Bestiar porcí, boví i ovi

Berguedà

Població: 39.746 hab.
Població ocupada: 15.610 hab.
Població ocupada sector agrari: 5,41 %
Pes sector agrari sobre total PIB: 5,9 %
Superfície total: 1.185 Km²
Superfície conreada: 10.425 ha
Superfície forestal: 92.806 ha
Conreus i ramaderia predominants:

- Cereals, farratges i lleguminoses
- Bestiar porcí, boví i ovi

Solsonès

Població: 12.764 hab.
Població ocupada: 5.125 hab.
Població ocupada sector agrari: 12,91 %
Pes sector agrari sobre total PIB: 11,4 %
Superfície total: 1.001 Km²
Superfície conreada: 18.095 ha
Superfície forestal: 76.722 ha
Conreus i ramaderia predominants:

- Cereals, farratges i lleguminoses
- Bestiar porcí, boví, ovi

Anoia

Població: 105.376 hab.
Població ocupada: 42.821 hab.
Població ocupada sector agrari: 2 %
Pes sector agrari sobre total PIB: 2,7 %
Superfície total: 866 Km²
Superfície conreada: 31.297 ha
Superfície forestal: 46.985 ha
Conreus i ramaderia predominants:

- Cereals, vinya, farratges i fruita seca
- Bestiar porcí, ovi

Pacte Territorial 3

DIAGNOSI DEL TERRITORI

Rural'01

Congrés del Món Rur
de Catalunya

Fortaleses

Medi natural i paisatge atractiu. Patrimoni natural, cultural i històric que afavoreix el desenvolupament del turisme rural i l'agroturisme

Existència de productes autòctons de qualitat que es poden diferenciar. Presència al territori de DO (Pla de Bages, Penedès, Catalunya) i altres marques de qualitat (Vedella de Ramaders de Muntanya del Berguedà)

Bones condicions per a la diversificació de la producció agrària (ecològica, pastures, biodiesel, plantes remeieres,...)

Existència de nombroses empreses familiars agràries consolidades i cada cop més ben dimensionades. Alt grau de mecanització de les produccions

Presència al territori de centres de formació i investigació (Escola Agrària del Solsonès, Escola Agrària de Manresa i Centre Tecnològic Forestal de Catalunya)

En la majoria del territori encara hi ha explotacions habitades disseminades i nuclis rurals que fixen la població al territori. És un element d'equilibri ambiental i territorial

Existència d'associacionisme i voluntariat en l'àmbit rural (cooperatives, ADFs..)

Existència indústria agroalimentària propera a la producció

Debilitats

Grans mancances i deficient manteniment en infraestructures bàsiques al territori rural amb població aïllada: viàries, elèctriques, d'aigua, de telecomunicacions...

Manca de serveis que garanteixin la qualitat de vida a pagès: sanitat, educació, transport...

Dificultats en el relleu generacional de les explotacions

Pèrdua de patrimoni històric (camins rals, fonts, basses, etc.)

La manca de rendibilitat econòmica del bosc ha trencat l'equilibri de l'explotació agroforestal. Dèficit d'infraestructures en ramaderia extensiva que limita el pasturatge del sotabosc

Poques iniciatives associatives per a la producció i comercialització. Insuficient utilització dels distintius de qualitat diferenciada

Sector molt intervingut amb molta burocràcia que desmotiva els titulars d'explotació

Difícil accés a la terra, i abundància d'arrendaments a precari que dificulten l'accés als ajuts i limiten les inversions

Oportunitats

La proximitat amb l'àrea metropolitana afavoreix la venda directa de productes agraris: mercats locals, cooperatives, agroturismes...

Valorització del patrimoni natural, cultural i històric que augmenta la demanda social de noves activitats d'oci, formació, educació ambiental, agroturisme...

La restauració, clienta de productes autòctons de qualitat i difusora dels seus valors

Potencialitats derivades de la implantació i utilització de les noves tecnologies de la informació i la comunicació

Millora de la xarxa viària i ferroviària, bàsica i secundària que ha d'afavorir la interrelació entre comarques

Reconeixement de la multifuncionalitat dels boscos

Ús d'energies alternatives renovables i recursos naturals

Amenaces

Normativa molt exigent pel que fa a l'elaboració i comercialització de productes artesans en la pròpia explotació

Risc de crisis sanitàries i mediàtiques

Excessiva pressió urbanística en determinades zones i, per altra banda, dificultat normativa per a l'accés del jove pagès a les vivendes rurals

Risc d'incendis i perill d'erosió

Competència per la compra de terra des de fora del sector. Dificultat per a obtenir drets de producció

Posició de debilitat envers altres territoris de la UE amb ajuts superiors, i envers produccions de fora de la UE amb requisits menys exigents. Incertesa en la futura disponibilitat de fons comunitaris

Pacte Territorial 3
Bages, Berguedà, Solsonès i Anoia

ESTRATÈGIES PROPOSADES

1. Realització d'obres que garanteixin les infraestructures bàsiques (asfaltat dels accessos a explotacions, aigua potable, subministrament elèctric de qualitat i accés a la telefonia i les TIC) en totes les explotacions del territori.

2. Potenciar la incorporació de joves il·ligada a normes menys restrictives de cessament anticipat, prioritzant els agricultors a títol principal i amb convocatòries anuals en terminis fixes.

3. Cal racionalitzar la legislació, unificar criteris i alleugerir els processos. Implantació de la finestra única per a facilitar la tramitació d'expedients que afecten diferents departaments.

4. Cal impulsar l'associacionisme agrari i articular nous serveis comuns. En ocasions caldrà impulsar la concentració i fusió de les cooperatives existents fins assolir la dimensió més adient.

5. Sosteniment i foment d'agrupacions de productors pel que fa a informació i promoció de productes de qualitat (Pla de Bages, Penedès, Vedella de Ramaders de Muntanya del Berguedà, ...).

6. Fomentar i facilitar la pastura del sotabosc, amb possibilitat de beneficiar-se d'ajudes.

7. Incentivar la creació d'empreses que donin sortida als productes forestals: foment de l'ús de la fusta com a material natural renovable, tòfones, biomassa

"Realitzar les obres que garanteixin les infraestructures bàsiques (asfaltat dels accessos a explotacions, aigua potable, subministrament elèctric de qualitat i accés a la telefonia i les TIC) en totes les explotacions del territori"

11. Recuperació de les masies per a turisme rural, prioritzant aquelles on no s'abandoni l'activitat agrària

12. Una legislació que protegeixi els arrendaments i que doni més estabilitat als pagesos per a permetre inversions més coherents.

13. Desenvolupament del banc de terres.

14. Ajuts agroambientals per a compensar els beneficis intangibles de l'activitat agroforestal (Biodiversitat, Paisatge, Fixació CO₂ ...)

15. Normes de seguretat alimentària rigoroses però amb criteris específics per a la producció artesanal.

8. Difusió dels projectes i iniciatives de Centre Tecnològic Forestal de Catalunya i Escoles Agràries al territori. Instauració d'un servei d'assessorament agrari i forestal, així com potenciació de la recerca i de la formació continuada.

9. Articular mesures que facilitin l'accés de les dones a la titularitat o cotitularitat de les explotacions

10. Mantenir i incrementar els ajuts per a les millores de les vivendes

Annex 2: TALLER IMPACTE DE FUTUR

Valora les següents afirmacions de l'1 al 5, en funció del Grau d'acord . L'1 equival al grau d'acord menor i el 5 a un acord total. Alhora, també cal puntuar la viabilitat de les propostes de l'1 al 5, de manera que l'1 significa que és poc possible i el 5 que és possible que ocorri. En el cas que sigui poc possible cal indicar breument la causa. A l'últim full disposeu d'un full en blanc per a qualsevol anotació que creieu oportuna. Al final trobareu una casella de puntuació total del grau d'acord (suma dels valors adjudicats a cada proposta).

1. El món rural està en crisi econòmica, i demogràfica degut a: **(respon el grau d'acord per a cada opció)**
 - a. L'atractiu urbà
 - b. La desprotecció administrativa
 - c. La globalització econòmica i la nova era del sistema capitalista.

Grau d'acord: A)	B)	C)
------------------	----	----

2. L'estratègia de desenvolupament rural passa per retornar a una economia més local i perdurable en el temps. Cal escurçar el cicle producció –consum i apostar pels circuits curts de comercialització i venda directa.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

3. Els productes de qualitat i locals són un recurs clau per al desenvolupament de les economies rurals. L'objectiu ha de ser , també, la pràctica d'una agricultura més respectuosa amb el medi ambient i ajustada al territori: la producció agrària ecològica.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

4. El reforçament d'una xarxa d'entitats associatives és d'importància cabdal per a mantenir i reforçar el dinamisme cultural i la població al territori.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

5. L'agricultura i la ramaderia estan en retrocés degut a les economies a escala i a la nova etapa de globalització econòmica. Cal protegir el paisatge agrari i rural d'aquesta tendència creant figures de protecció per a aquests que serveixin de pas intermedi en la transició de nou cap a economies més regionals o locals.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

6. Cal apostar per les formes d'economia social com les cooperatives, i més en una comarca amb la població tan disseminada on els principis de la cooperació són claus en la reproducció econòmica i social.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

7. És vital evitar la fuga de cervells cap a altres comarques, creant llocs de treball en els diferents sectors econòmics i de manera equitativa entre mà d'obra qualificada com no qualificada.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

8. Cal discriminar positivament a aquelles empreses de capital local que es vulguin establir al territori.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

9. En una comarca agrícola com el Solsonès, és fonamental impulsar la creació d'indústria agroalimentària transformadora de la matèria primera de la comarca i rodalies.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

10. Els Plans de desenvolupament rural s'han de centrar en solucionar el desajust demogràfic de l'envelliment alhora d'assegurar una bona qualitat de vida a la gent gran. Cal crear una xarxa d'atenció domiciliària de cuidadores de persones grans, legítimament reconegudes en convenis laborals.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

11. Cal definir una política d'habitatge per al món rural que faciliti, per sobre de tot, la instal·lació de joves al territori, amb prioritat d'aquells que es dediquin al sector primari, i que per tant, siguin gestors directes de l'entorn.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

12. L'educació ambiental, la difusió de la funció social de la pagesia i la cultura del Solsonès han de ser prioritaris en les activitats turístiques de la comarca. Cal una campanya de conscienciació sobre el paper de la pagesia amb l'objectiu de retrobar la legitimació social perduda des de les societats urbanes, i inclús algunes de rurals.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

13. Cal reeducar al consumidor perquè consumeixi i apreciï el producte local i de qualitat , i que aquest sigui un criteri important de compra.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

14. Cal intentar ser energèticament el més autònoms possibles, apostant per noves formes de generació d'energia com els aerogeneradors o la utilització de biomassa.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

15. És imprescindible garantir l'equilibri agroforestal retrobant la gestió del bosc.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

16. En el programa de desenvolupament rural s'ha d'apostar per les noves TIC perquè ofereixen oportunitats sense precedents com la relació entre productors , la formació a distància, i la possibilitat de crear llocs de treball.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

17. És fonamental millorar la posició i el reconeixement social i legal de la dona pagesa .

Grau d'acord:

Viabilitat:

NOTES

PUNTUACIÓ TOTAL DEL GRAU D'ACORD:

B. ANNEX DE L'ANÀLISI SOCIOECONÒMIC

Annex 1: Destinació de la mobilitat obligada pels municipis del Solsonès. 2001.....I	
Annex 2: Tipologia de transport en la mobilitat obligada (2001)IV	
Annex 3: Evolució de la mobilitat obligada per sectors.....VI	

LLOC DE RESIDÈNCIA			LLOC DE TREBALL														
			Castellar de la Ribera	Clariana de Cardener	Coma i la Pedra, la	Guixers	Lladurs	Llobera	Molsosa, la	Navès	Odèn	Olius	Pinell de Solsonès	Pinós	Riner	Sant Llorenç de Morunys	Solsona
Castellar de la Ribera	agricultura	19									0			0		0	7
	indústria	1									2			1		0	9
	construcció	1									0			0		0	0
	serveis	1									1			0		1	23
Clariana de Cardener	agricultura			21	0						0						0
	indústria			2	0						2						2
	construcció			0	0						2						1
	serveis			11	2						2						9
Coma i la Pedra, la	agricultura				11	0					0					2	0
	indústria				2	3					3					2	0
	construcció				8	1					0					10	1
	serveis				8	2					0					1	2
Guixers	agricultura					18										0	
	indústria					7										0	
	construcció					3										3	
	serveis					10										4	
Lladurs	agricultura						40					0					0
	indústria						1					3					7
	construcció						0					0					2
	serveis						3					1					16
Llobera	agricultura							36	0			0					1
	indústria							0	0			0					13
	construcció							0	1	2		1					7
	serveis						1	4	0			0					18
Molsosa, la	agricultura								22								
	indústria								3								
	construcció								2								
	serveis								3								
Navès	agricultura									34							0
	indústria									1							9
	construcció									2							3
	serveis									16							10
Odèn	agricultura				0	0					35	0	1			0	2
	indústria				0	2					0	2	0			0	17
	construcció				0	1					0	1	0			0	9
	serveis				1	0					9	0	0			1	22
Olius	agricultura			0		0	0					44	0		0		4
	indústria			0		1	0					21	0		0		23
	construcció			2		0	0					4	0		0		11
	serveis			0		0	1					15	1		1		87
Pinell de Solsonès	agricultura	0										0	38				2
	indústria	0										3	3				8
	construcció	0										1	0				3
	serveis	1										1	2				19
Pinós	agricultura								1			0		56	0		0
	indústria								0			0		3	0		3
	construcció								0			1		2	1		2
	serveis								0			0		11	0		7
Riner	agricultura			0								1			29		0
	indústria			0								1			2		12

	construcció		0								0		0		6
	serveis		1								2		14		18
Sant Llorenç de Morunys	agricultura			0	0									8	3
	indústria			0	26									58	1
	construcció			6	2									57	0
	serveis			5	2									119	7
Solsona	agricultura		1	0		2					6			0	121
	indústria		4	0		1					48			1	710
	construcció		1	1		0					5			3	495
	serveis		2	4		1					18			3	1320
Solsonès	agricultura	19	22	11	18	42	36	23	34	35	51	39	56	29	140
	indústria	1	6	2	39	2	0	3	1	0	85	3	4	2	814
	construcció	1	3	15	7	0	1	4	2	0	15	0	2	1	540
	serveis	2	14	20	14	6	4	3	16	9	40	3	11	15	1558

LLOC DE RESIDÈNCIA											Total desplaçaments atrets pel municipi			diferències	TO TR qu
			Fora de Catalunya	Desplaçaments a varis municipis	Bages	Anoia	Segarra	Beguedà	altres comarques	AMB	Des de municipis del Solsonès	AMB	altres comarques		no
Castellar de la Ribera	agricultura		0	5						0	0	0		-7	
	indústria		0	0						0	0	0		-9	
	construcció		0	0						0	0	0		0	

		serveis	0	4					1	1	1		-21
	Clariana de Cardener	agricultura		1	0			0	0	1	0	1	1
		indústria		0	1			0	0	4	0	1	0
		construcció		1	0			0	0	3	1	0	0
		serveis		2	8			1	2	3	0	2	-20
		agricultura			0	0		0	0			0	-2
	Coma i la Pedra, la Guixers	indústria			1	1		0	2			0	-12
		construcció			3	0		3	2			7	-12
		serveis		2	6	0		5	16			12	-12
agricultura		0	2	0		3		0	0	0	0	-5	

		indústria	0	0	0			2	1	31	0	0	47
		construcció	1	3	0			1	1	4	0	1	3
		serveis	1	0	2			6	3	5	2	10	-4
Lladurs		agricultura		3				0	0	2	0	2	1
		indústria		0				0	2	1	0	0	-11
		construcció		3				1	0	0	0	0	-6
		serveis		8				2	4	3	1	0	-27
Llobera		agricultura		2				0	0	0		0	-2
		indústria						0	0	0		1	-12

		construcció	2				0		0	0		0	-12
		serveis	2				1		3	1		1	-23
Molsosa, la		agricultura	0	0	0	0		0	0	1	0		1
		indústria	0	2	3	2		0	1	0	0		-8
		construcció	1	1	1	1		1	0	2	0		-3
		serveis	0	4	4	1		2	5	0	2		-14
		agricultura	11	0			0	0	0	2		0	-9
Navès		indústria	1	2			0	0	1	0		0	-14
		construcció	7	1			2	0	0	0		1	-12
		serveis	3	4			4	1	3	1		1	-27

	Odèn	agricultura		0	0				1	0		0	0	-3
		indústria		2	1				2	1		5	1	-20
		construcció		0	0				1	1		1	0	-11
		serveis		4	1				5	1		2	1	-33
		agricultura	0	7	0				0	0	7	0	1	-3
	Olius	indústria	0	3	1				0	0	62	0	7	44
		construcció	1	11	1				1	2	11	0	0	-18
		serveis	1	13	10				4	9	28	2	2	-95
		agricultura		2	0		0			0	2		2	0
	Pinell de Solsonès	indústria		0	0		0			0	1		1	-10
		construcció		4	0		0			0	0		0	-8
		serveis		5	1		3			1	3		3	-23
		Pinós	agricultura		2	0	0	0		0	1	1	0	1

		indústria		1	5	1	2		0	2	1	0	0	-13
		construcció		0	0	1	1		1	1	2	0	0	-5
		serveis		11	7	2	2		2	6	0	1	0	-34
	Riner	agricultura	0	6	1				0	0	0	0	1	-7
		indústria	1	1	1				0	1	0	0	1	-16
		construcció	0	1	1				1	0	2	0	0	-7
		serveis	1	6	3				0	13	1	1	1	-41
	Sant Llorenç de Morunys	agricultura	0	0	0			0	2	1	3	0	0	-2
		indústria	0	2	5			0	0	4	3	1	2	-27
		construcció	1	6	1			0	1	2	16	0	5	16
		serveis	1	6	10			3	7	27	14	0	11	-37
	Solsona	agricultura	0	31	7		0	0	5	1	14	0	33	-14
		indústria	2	11	18		2	4	5	9	100	3	184	169
		construcció	2	60	25		2	3	17	8	44	0	49	-47
		serveis	13	126	56		1	3	13	80	228	14	253	141
	Solsonès	agricultura	0	72	8	0	0	3	8	3	33	0	41	-46
		indústria	3	21	37	5	6	6	7	24	203	9	198	108

		construcció	5	99	33	2	4	9	24	17	84	2	63	-122
		serveis	17	192	112	6	7	22	37	174	288	26	297	-270

C. ANNEX DEL SECTOR AGRARI: SUPORT PÚBLIC

ANNEX 1: Ajuts directes a l'agricultura i ramaderia	2
ANNEX 2: Ajudes al desenvolupament rural	10
ANNEX3: Ajudes al desenvolupament ruralen l'àmbit català	19

ANNEX 1: Ajuts directes a l'agricultura i ramaderia¹

ANNEX 1: Ajuts directes a l'agricultura i ramaderia	2
1.Primes Ramaderes.....	3
2.Conreus Herbacis	6
3.Conreus llenyosos.....	9

¹ Segons el Reglament (CE) N° 1782/2003 del Consell.

1. Primes Ramaderes

Les primes ramaders que reben els ramaders de la Solsonès són en concepte d'oví i cabrum i del sector del **boví**.

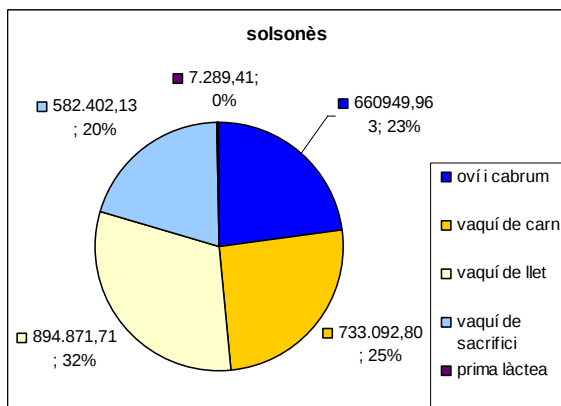
En total el Solsonès rep 2878606,013 € al 2004 en motiu de primes ramaderes.

El sector ramader que rep més suport públic és el **vaquí de llet**, que acapara el 32% dels recursos comarcals. No a massa distància es troba el **vaquí de carn**, recaptant el 35% dels ajuts públics.

L'oví i cabrum i el vaquí de sacrifici presenten percentatges semblants, i al voltant del 20%.

Tret del vaquí de llet, que percep només 7289.41 €, la resta de sectors ramaders reben una part força proporcional dels ajuts financers comarcals destinats a la ramaderia.

gràfic 1 Distribució dels ajuts percebuts en primes ramaderes (2004) (en €)

FONT: DARP

Sector oví i cabrum

Aquest és un sector que es caracteritza per no haver assolit el grau de desenvolupament que sí que han aconseguit altres bestiaris, com podria ser el porc o l'aviram.

La Política Agrària Comunitària des de l'any 1986 fins a l'actualitat subvenciona a aquest subsector ramader, que rep proporcionalment unes ajudes públiques més elevades que la resta.

- **Prima oví i cabrum.** L'objectiu d'aquesta prima és la tinença de bestiar oví i/o cabrum.

Al Solsonès existeixen 94 sol·licitants, que tenien 23701 caps de bestiar, que reben el 9.31% de l'ajut públic provincial percebut en aquest concepte.

taula 1 Ajuts percebuts a la comarca, en concepte de la prima d'oví i cabrum (2004)

	Oví-Cabrum		
	SOL·LICITANTS	CAPS	IMPORT(€)
Solsonès	94	23701	660949,963
Província de Lleida	824	259.288	7.090.738,12

FONT:DARP

Sector boví

D'altra banda, el sector del boví és un sector fortament condicionat tant per l'evolució de les polítiques públiques agràries com per les conjuntures que travessa la demanda de carn de vedella i de llet de vaca. L'augment de la qualitat de vida de les societats occidentals s'ha correspost amb un increment del consum de carn de boví, especialment de carn de vedella, alhora que s'ha vist un estancament del consum de la llet líquida i un creixement de la demanda de productes derivats de al a llet –com els iogurts, els postres, els formatges, etc.-.

Aquest augment de la demanda succeí a mitjans de la dècada dels vuitanta, en la qual s'impulsà una política de contenció dels excedents de productes làctics que es reproduïen a gran part dels

països comunitaris. A partir de la **Reforma de la PAC**, aquesta política es transformà, degut als elevats costos financers que determinava l'excedent làctic, a polítiques encaminades a reduir el nombre de vaques lleteres i l'establiment de **quotes limitatives** per a la producció de llet. D'altra banda, s'implementaven diverses mesures, mitjançant les ajudes directes als agricultors, a fi i a efecte que en milloressin la renda, estimulants, alhora, l'reestructuració de les explotacions i el seu redimensionament.

Posteriorment, l'aprovació de l'**Agenda 2000** a l'any 1999, incideix en els mateixes polítiques.

Les primes ramaderes destinades al sector del boví són:

-ajuda al vaquí de carn. L'objectiu d'aquesta ajuda és mantenir la renda dels productors de carn de vaquí.

Al Solsonès existeixen 75 explotacions beneficiàries en aquest concepte, que reben el 4.55% de l'import percebut a nivell provincial.

taula 2 Ajuts percebuts en concepte de vaquí de carn i de llet (2004)

	Vaquí de carn			Vaquí de llet		
	SOL.LICITANTS	CAPS	IMPORT(€)	SOL.LICITANTS	CAPS	IMPORT(€)
Solsonès	75	4.675	733.092,80	75	2.709	894.871,71
Província de Lleida	1.632	121.847	16.095.053,51	497	15.991	5.216.033,98

FONT:DARP

-Ajuda vaquí de llet: L'objectiu d'aquesta ajuda és del cens de vaques que alleten les seves cries

75 titulars del Solsonès s'han beneficiat de la quota en qüestió, que corresponen al 17.16% dels sol·licitants de la demarcació, i el 16% dels caps de bestiar.

- Vaques per sacrifici: L'objectiu és mantenir la renda dels productors de bestiar vaquí, quan els seus animals se sacrificuin a l'interior de la UE o s'exportin vius a un país tercer.

La comarca del Solsonès existeixen 89 sol·licitants , equivalent a un 4.52% dels sol·licitants de tota la província de Lleida, associats a un 3.85% del total de caps provincials.

- **Prima làctia:** L'objectiu de la prima és compensar la davallada dels preus d'intervenció

Al Solsonès existeixen dos beneficiaris de la prima làctea, que es beneficien del 0.44% del total d'ajut rebut en aquest concepte en l'àmbit de la demarcació de Lleida.

taula 3 Ajuts percebuts a la comarca en concepte de vaquí de sacrifici i prima làctea (2004)

	Vaquí de sacrifici			Prima làctea		
	SOL.LICITANTS	CAPS	IMPORT(€)	SOL.LICITANTS	CAPS	IMPORT(€)
Solsonès	89	8.428	582.402,13	2	587.218	7.289,41
Província de Lleida	1.970	218.753	14.441.918,10	302	172.128.737	1.819.028,21

FONT:DARP

2.Conreus Herbacis

taula 4 Relació dels ajuts percebuts en concepte d'ajuda als herbacis (2004) (en €) (1) ²

	N. EXP	CEREALS	BLAT MORO	OLEAGIN	PROTEAG	PRIMA PROT	LLI TEX CANEM	LLEG	LLI_NO TEXTIL	TOTAL PAGAMENT
SOLSONES	576	1.513.919	2.060	630	54.571	24.268	10.561	10.278	2.096	1.618.382
Província de Lleida	13.755	19.418.460	7.871.917	104.568	138.215	48.686	11.260	36.287	2.752	27.632.144

FONT:DARP

² Inclou l'import de la bestreta 2005. El total és el resultat d'haver descomptat el 3% en concepte de modulació i un 5% per límit pressupostari.

taula 5 Relació dels ajuts percebuts en concepte d'ajuda als herbacis (2004) (en hectàrees) (2)

	N. EXP	CEREALS	BLAT DE MORO	OLEAG.	PRIMA PROT.	PROTEAG	LLI TEX CANEM	LLEG	LLI NO TEXTIL	TOTAL HECTÀREES
SOLSONES	576	13.871	9	7	450	449	72	75	20	14.954
SSTT LLEIDA	13.755	154.872	24.954	740	903	902	79	243	27	182.720

FONT:DARP

Quantia de l'ajut a la comarca

La comarca del Solsonès rep el 6% dels imports de fons públics de la província de Lleida, en concepte d'ajuda als cultius herbacis. Aquest alt percentatge és degut principalment a les ajudes que rep en cereal (que acapara el 7.8% dels ajuts de la demarcació de Lleida però que representen un 94% dels ajuts rebuts a la comarca del Solsonès en cultius herbacis)

A nivell provincial, la partida que rep el Solsonès en motiu del lli tèxtil és del 94%. No obstant, la aquesta representa tan sols el 0.65% dels ajuts rebuts ala comarca en motius de cultius herbacis.

En àmbit comarcal, el segon cultius que més import econòmic públic rep és el de les proteginoses, que rep el 3.3% del percebut a nivell comarcal en motiu de cultius herbacis.

Cultius energètics

Cap explotació del Solsonès , ni de la demarcació de Lleida, s'ha beneficiat d'ajudes associades als cultius energètics. Al Solsonès no n'existeix cap hectàrea cultivada.

Retirada de Terres

L'objectiu de primar a la retirada de terres és assolir l'objectiu promulgar ja des de la primera Reforma de la PAC: extensificar el sector agrari i ajustar la oferta a la demanda. Una eina per a assolir els objectius anteriors ha estat la **retirada o reserves (guaret) de terres cultivades**

Altres objectius que es pretenen assolir amb aquesta eina són:

- fomentar els cultius per a usos no alimentaris, ja que a la terra retirada es permet el cultiu de productes que no es destinin directament al consum humà o animals (a excepció de les lleguminoses)
- Preservar la qualitat del medi ambient
- Ajudar a la desaparició dels petits agricultors.

Fins a l'entrada del pagament únic, la obligatorietat de la retirada de terres es centrava en els **agricultors de règim general³**.

Quantia de l'ajut a la comarca

Al Solsonès es rep en total 199.966,56 € al 2004 en motiu de la retirada de terres. D'aquest import, la majoria prové de la retirada obligatòria

taula 6 Relació dels ajuts percebuts en concepte d'ajuda als herbacis (2004) (en euros) (2)

	Import (en euros)		Superfície afectada (en hectàrees)		total import	total hectàrees
	RETIRADA	RETIRADA N.F. ⁴	RETIRADA	RETIRADA N.F.		
SOLSONES	186.407	13.560	1.732	73	199.966,56	1.804,97
Província de Lleida	2.679.825	199.242	18.688	845	2.879.066,98	19.533,37

FONT: DARP

³ Els agricultors de règim general són aquells que perceben pagaments compensatoris i produeixen més de 82 tones de cereals. Els agricultors de règim simplificat (és a dir, els que produeixen menys de 92 tones de cereals) no estan subjectes a la retirada obligatòria de terres.

⁴ Equival a Retirada voluntària

En total a la comarca es retiren un 9% de les hectàrees que es retiren a nivell provincial, i en conseqüència rep el 7% de l'import rebut en concepte de retirada de terres a nivell provincial.

3.Conreus llenyosos

Els conreus llenyosos amb ajut públic que es troben a la Solsonès són:

L'olivera per a produir oli i per a oliva de taula

L'entrada a la Comunitat Europea al 1986 i l'aplicació posterior de les mesures derivades de la PAC i, en especial, de l'organització comuna de mercat de l'oli, han provocat un trasbals en aquest àmbit agrícola. A partir dels anys noranta les exportacions van augmentar molt, fet que va determinar un augment dels preus de les olives i de l'oli. Per una altra banda, d'implementació de mesures públiques d'ajut directes –subvencions als agricultors per la producció d'oli- i indirectes- intervencions en el mercat per controlar els preus, establiment de quotes productives i suport i promoció del consum d'oli d'oliva-. La proporció de l'ajuda pública en la renda agrària bruta dels oleicultors passarà del 17% al 1989 al 42% al 1999.

En tot, el sector ha incrementat la dependència vers les ajudes i polítiques públiques.

En l'actualitat la política d'ajuts públics a la producció d'oli d'oliva es tracta de garantir un import unitari per kg d'oli que es determina anualment. A més, tots els productors poden demanar bestreta.

taula 7 hectàrees i ajuts a la producció d'oli (inclòs l'ajut a la producció d'oli d'oliva i a la producció d'olives de taula) Campanya 2003-2004. (en €)

	Num exp	has de seca	has de regadiu	Sup oleícola	Total Oliveres	kg oli com	Imp cobrat
SOLSONES	2	3,01	0	3,01	228	585	404,67
Demarcació de Lleida	9902	19458,0846	3473,7866	22931,8712	3779123	7342995,686	4874369,034

FONT:DARP

El Solsonès, en la campanya 2003-2004 va sol·licitar un total de 2 partides d'ajuda pública, que correspon a 585 kg d'oli i a un import cobrat de 404.67 €, que equival a un 0.01% de l'import cobrat per la demarcació de Lleida i a un 0.01% de la producció d'oli de la campanya 2003-2004.

ANNEX 2: AJUDES AL DESENVOLUPAMENT RURAL

ANNEX 2: AJUDES AL DESENVOLUPAMENT RURAL	10
1. Inversions a les explotacions agràries :Plans de Millora.....	11
2. Incorporació de joves	12
3. Indemnitzacions compensatòries (I.C).....	12
4. Mesures agroambientals	14
4.1 Ajuts a la producció agrària ecològica.....	16
4.2 Ajuts a la producció integrada	17
4.3 Ajuts en Prats i Pastures	17

ÍNDEX DE TAULES

taula 1 Ajuts relatius a la incorporació de joves (2005) (en €).....	12
taula 2 Ajuts percebuts per a la compensació en les àrees desafavorides. Catalunya	13
taula 3 Ajuts en concepte de la Producció Agrària Ecològica (campanya 2003)	16
taula 4 Ajudes rebudes en prats i pastures (campanya 2003)	17

ÍNDEX DE GRÀFICS

gràfic 1 Evolució de les inversions en les explotacions agràries, quantia de l'ajut per plans de millora i nombre d'expedients tramitats.....	11
gràfic 2 Distribució dels ajuts agroambientals percebuts a la comarca, en € (campanya 2003/2004).....	15

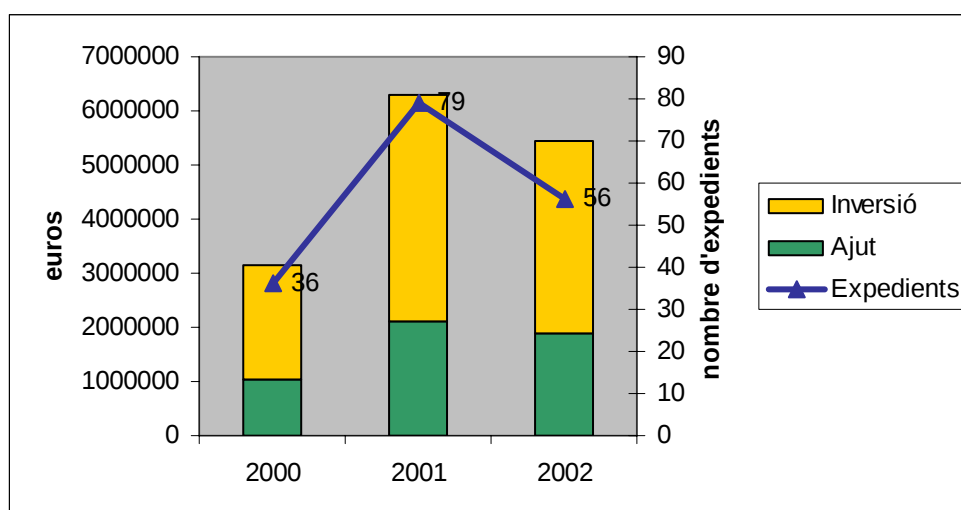
⁵ En base al Reglament (CE) N11257/1999 sobre l'ajuda al desenvolupament rural a càrrec del FEOGA, i les modificacions a aquest.

1. Inversions a les explotacions agràries :Plans de Millora

L'objectiu d'aquesta línia d'ajut és contribuir en l'augment de la renda agrària i a millorar els condicions de vida, treball i producció.

gràfic 2 Evolució de les inversions en les explotacions agràries, quantia de l'ajut per plans de millora i nombre d'expedients tramitats.

FONT: DARP

Segons dades del DARP, des del 2000 fins al 2002 ha existit una forta oscil·lació tant en nombre d'expedients com en inversió total. Si bé al 2000 tan sols es van tramitar 36 sol·licituds, i la quantia de l'ajut era de 1.053.738,88€ al 2001 el nombre de sol·licituds ascendeix fins a 79, i la quantia de l'ajut incrementa fins a 2.120.100,99 €.

Al 2002 es torna a experimentar una forta davallada, de manera que tan sols van existir 56 expedients i una inversió pública de 1.879.929,4€.

2. Incorporació de joves

L'envelliment dels titulars i caps d'explotació condueix a donar suport públic a la incorporació de joves.

Aquest suport es fonamenta en una prima als joves que s'incorporin a l'activitat agrària.

Incorporació de joves al Solsonès

taula 8 Ajuts relatius a la incorporació de joves (2005) (en €)

	Expedients	Inversió	Ajut directe	Ajut total	Import dels préstecs	Mitjana d'ajut
Solsonès	4	230.090,55	82.421,00	98.998,67	170.251,00	24.749,67

FONT:DARP

A la comarca del Solsonès al 2005 es van sol·licitar 4 ajudes referents a 4 incorporacions.

3. Indemnitzacions compensatòries (I.C)

L'objectiu d'aquesta mesura és compensar la pèrdua de renda agrària que pateixen els agricultors de diferents zones amb factors adversos:

- Zones desfavorides de muntanya
- Zones desfavorides per a despoblament
- Zones desfavorides especials

Tota la comarca del Solsonès és considerada zona desfavorida. El motiu en tots els municipis és ser zona de muntanya, excepte Clariana de Cardener que rep Indemnitzacions compensatòries per despoblament.

Pel que fa als ajuts rebuts en tots aquests territoris, no és disposen dades a nivell comarcal, si bé podem establir una visió general a nivell nacional.

taula 9 Ajuts percebuts per a la compensació en les àrees desafavorides. Catalunya

ZONA DE MUNTANYA DE CATALUNYA			
290 municipis	TOTAL	AMB I.C	
Explotacions		12.220	3444
SAU en hectàrees		476463	181000
UTA		11976	-
	Cost total de les I.C.	Mitjana per hectàrea	
I.C.Z.Muntanya	(euros)	(euro/ha)	
2004	2.136.000	23,6	
ZONA DESFAVORIDA PER DESPOBLAMENT DE CATALUNYA			
67 municipis	TOTAL	AMB I.C	
Explotacions		10369	2198
SAU en hectàrees		104979	40000
UTA		8995	-
	Cost total de les I.C.	Mitjana per hectàrea	
I.C.Z.Desfavorida	(euros)	(euro/ha)	
2004	988.000	24,7	

FONT: Comitè de seguiment del PDR 2004 i cens del 1999

Un total de 357 municipis de Catalunya presenten unes característiques especials que fan que s'hagin de tractar en molts casos, amb discriminacions positives en relació a altres zones del territori, per tal de fer viable les diferents activitats que s'hi realitzen. La zona de muntanya de Catalunya inclou 290 municipis, i la zona desfavorida per despoblament 67.

Un 28% de les explotacions catalanes en zona de muntanya reben ajuts per Indemnització Compensatòria. Aquest percentatge es transforma en un 38% si parlem de SAU. El cost total de les IC en zones de muntanya al 2004 va ser de 2.136.000 euros, amb una mitja de 23,6 euros

per hectàrea. Pel que fa a les zones desfavorides per despoblament, el 21% de les explotacions disposen d'Indemnització Compensatòria, lo que suposa el 38% de la SAU desfavorida per despoblament. Les IC en aquests territoris durant el 2004 van sumar un total de 988.000 euros, amb una mitja per hectàrea de 24,7 euros.

4. Mesures agroambientals

Els ajuts presents destinats a fomentar la producció integrada, s'emmarquen dins dels **ajuts agroambientals**.

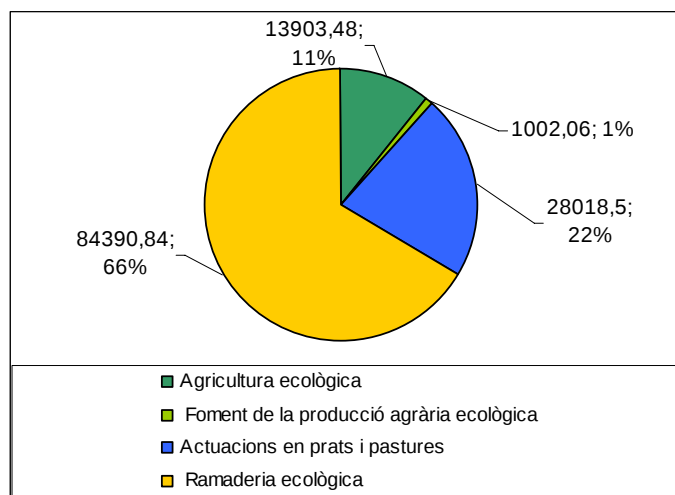
El Reglament del Consell (CEE) núm. 2078/92 va establir per primera vegada, com a mesures complementàries de reforma de la PAC, el foment de mètodes de producció agraris compatibles amb les exigències del medi ambient i la conservació de l'espai natural.

Posteriorment, el Reglament del Consell (CE) núm. 1257/99 relatiu a les ajudes per al desenvolupament rural, que van a càrrec del FEOGA, va incloure, per un nou període, el règim aplicable a les **mesures agroambientals**, a les zones desfavorides i a les zones amb restriccions ambientals.

Els programes agroambientals consisteixen en un contracte entre l'agricultor i l'administració en el qual el primer es compromet a seguir unes pràctiques respectuoses amb el medi ambient durant un període de cinc anys. Per contrarrestar els costos addicionals que aquesta pràctica li suposo, l'administració li subvenciona el cost, la disminució de la renda i s'hi afegeix un incentiu.

gràfic 3 Distribució dels ajuts agroambientals percebuts a la comarca, en € (campanya 2003/2004)

FONT:DARP

En total, en motiu d'ajudes agroambientals, el Solsonès rep 127.314,88€ per a la campanya del 2003.

En quantitat de l'import, predomina la línia d'ajut a la ramaderia ecològica, que concentra el 66% del total de recursos econòmics públic que rep la comarca en concepte d'agroambientals. El nombre d'expedients presentats i beneficiats de l'ajut són 6.

Les actuacions en Prats i pastures són les responsables del 22% de la quantitat que rep la comarca, i correspon a 15 expedients.

L'agricultura ecològica tan sols rep l'11% del total de la comarca i existeixen 8 expedients.

Per últim anomenar el poc pes de la línia d'ajut al foment de la Producció Agrària Ecològica, que representa tan sols l'1% del total d'agroambientals rebuts a nivell comarcal, i de la qual es beneficien 2 expedients de la comarca a la Solsonès.

4.1 Ajuts a la producció agrària ecològica

Els ajuts a la PAE tenen la finalitat de compensar les pèrdues de renda que són conseqüència d'adoptar els compromisos ambientals en els mètodes de producció (increment dels costos i descens de la productivitat).

taula 10 Ajuts en concepte de la Producció Agrària Ecològica (campanya 2003)

	expedients	import (euros)	Hectàrees
Agricultura ecològica	8	13903,48	149,45
Foment de la producció agrària ecològica	2	1002,06	14,7
Ramaderia ecològica	6	84390,84	615,71
total	16	99296,38	779,86

FONT: DARP, Servei de Mesures d'Acompanyament i Assegurances Agràries

La comarca del Solsonès a la campanya del 2003 rebé un total de 99296.38 euros en motiu de l'agricultura ecològica, del foment de la producció de la PAE i de la ramaderia ecològica. En total es tramitaren 16 expedients, 8 en el cas de l'agricultura ecològica i, 2el foment a la PAE, i 6 per a rebre l'ajut en ramaderia ecològica.

En total, són 779.86 les hectàrees del Solsonès que compleixen amb els requisits de la PAE:

En quant a agricultura ecològica, en total el Solsonès representa el 6.3%% del total d'expedients tramitats a la demarcació de Lleida, el 2.7 % de l'import i el 6.1% de les hectàrees en agricultura ecològica.

En foment de la PAE representa el 4.4% dels expedients de la demarcació, el 0.55% de l'import percebut i el 0.83% de les hectàrees.

En ramaderia ecològica la importància no és major i representa tan sols el 3.9% dels expedients, el 3.14% de l'import percebut en la demarcació i el 3.3% de les hectàrees.

4.2 Ajuts a la producció integrada

Els ajuts a la PI tenen la finalitat de compensar les pèrdues de renda que són conseqüència d'adoptar els compromisos ambientals en els mètodes de producció i de garantir una producció integrada.

En el cas del Solsonès, al no existir cap explotació en P.I, no s'ha beneficiat en finançament per a aquest concepte.

4.3 Ajuts en Prats i Pastures

L'objectiu d'aquesta línia d'ajut és el foment de les actuacions que les explotacions ramaderes extensives apliquin per a la conservació dels ecosistemes agraris i el seus recursos, amb el manteniment d'una gestió racional dels aprofitaments ramaders i de la coberta vegetal i amb respecte a les càrregues ramaderes admissibles.

La comarca del Solsonès ha sol·licitat al 2003 15 expedients en motiu de la present ajuda, que implicaven 8560.65 hectàrees.

taula 11 Ajudes rebudes en prats i pastures (campanya 2003)

	expedients	import (euros)	Hectàrees
Ajuts en prats i pastures	15	28018,5	856,65

FONT: DARP, Servei de Mesures d'Acompanyament i Assegurances Agràries

En total representa el 7.5% dels expedients tramitats a la demarcació de Lleida en el concepte de prats i pastures, el 16% de l'import rebut i el 17.7% de les hectàrees de les terres de Lleida beneficiades per aquest ajut.

ANNEX3: AJUDES AL DESENVOLUPAMENT RURAL EN L'ÀMBIT CATALÀ

1 Millora dels processos de transformació i comercialització de productes agraris. Anàlisi autonòmic	21
Anàlisi dels ajuts percebuts segons el producte	24
2 Evolució de la quantia percebuda en motiu de les ajudes a la comercialització de productes agrícoles de qualitat. Anàlisi autonòmic	30
3 Iniciatives PRODER2. Anàlisi a nivell autonòmic	33
3.1 REVISIÓ PROGRAMA PRODER 2.....	33
Objectius del PRODER	33
Diferències amb el LEADER+	36
Grups d'Acció Local a Catalunya que gestionen els projectes finançats pel PRODER 2.....	38
3.2 Evolució per grans mesures.....	41
3.3 Mesura G2: Millora dels processos de transformació i comercialització de productes agraris	44
3.4 MESURA P: Diversificació de les activitats en l'àmbit agrari i afins amb la finalitat d'augmentar les possibilitats d'ocupació i ingressos alternatius.....	52
3.5 MESURA S: foment del turisme i de l'artesania	59
4 LEADERplus. Anàlisi a nivell autonòmic.....	62

ÍNDEX DE TAULES

Taula 1. Evolució del nombre d'expedients i quantia de l'ajut (en euros) percebuts a Catalunya en motiu de la mesura G del PDR 2000-2006.	22
Taula 2. Expedients tramitats , inversió i ajut per sectors de producció. 2005.....	22
Taula3. Nombre de sol·licituds, inversió prevista i ajut concedit per comarques.2005	23
Taula 4. Evolució del nombre d'expedients i de la inversió i ajut públic per als diferents produccions de la submesura G1.....	29
Taula 5. Evolució del nombre d'expedients i quantia de l'ajut (en euros) percebuts a Catalunya en motiu de la mesura M del PDR 2000-2006.	31
Taula 6. Grups d'Acció Local aprovats per al programa PRODER 2 a l'àmbit de Catalunya	38
Taula 7. Nombre de sol·licituds i inversió pública i privada (en milions d'euros) en el programa PRODER 2, per a la mesura S	51
Taula 8. Nombre de sol·licituds i inversió pública i privada (en milions d'euros) en el programa PRODER 2, per a la mesura P	58
Taula 9. Evolució del nombre de sol·licituds acceptades, de la inversió privada i de la inversió pública per als diferents mesures específiques dins la mesura S (en milers d'€)	61
Taula 10. Nombre de sol·licituds i inversió pública i privada (en milions d'euros) en el programa PRODER 2, per a la mesura S	61
Taula 11. Zones de Catalunya classificades com a LEADERplus, amb el seu GAL corresponent	63

⁶ En base al Reglament (CE) N11257/1999 sobre l'ajuda al desenvolupament rural a càrrec del FEOGA, i les modificacions a aquest.

ÍNDEX DE GRÀFICS

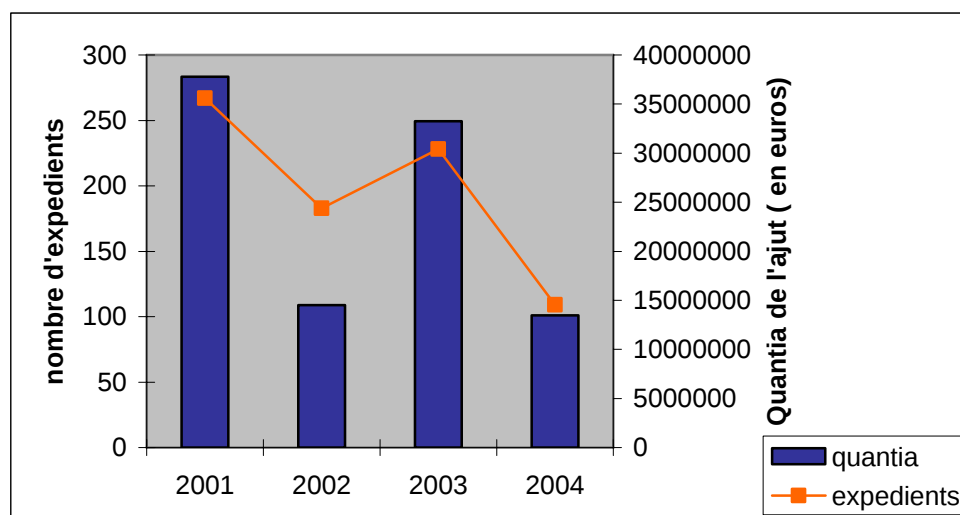
Gràfic 1. Evolució de la quantia rebuda i dels expedients sol·licitats en motiu de la mesura G del PDR 2000-2006	21
Gràfic 2. Evolució del nombre d'expedients acceptats en la submesura G1.(1)	25
Gràfic3. Evolució del nombre d'expedients acceptats en la submesura G1. (2)	27
Gràfic 4. Evolució del nombre d'expedients acceptats en la submesura G1 (3)	27
Gràfic 5. Evolució de la inversió pública rebuda i dels expedients sol·licitats en motiu de la mesura M del PDR 2000-2006.....	30
Gràfic 6. Evolució de la quantia rebuda i dels expedients sol·licitats per als diferents conceptes de la mesura M del PDR 2000-2006.....	32
Gràfic 7. Imports de la despesa pública assignada (2002-2006)	40
Gràfic 8. Evolució de la inversió pública i inversió privada (en milers d' €) al territori PRODER de Catalunya per grans mesures.....	42
Gràfic 9. Evolució del nombre de sol·licituds acceptades en el territori PRODER de Catalunya per grans mesures.....	42
Gràfic 10. Evolució de la inversió pública en el programa PRDOER 2 a Catalunya (en milers d'euros).....	43
Gràfic 11. Sol·licituds acceptades i quantia d'ajuda pública executada i inversió privada per a ajudes acollides en la mesura G2 (2002-2004).....	44
Gràfic 12. Nombre de mesures executades l'any 2002 emmarcats en la mesura G2 i cost (en milers d'euros)	46
Gràfic 13. Nombre de mesures executades l'any 2003 emmarcades en la mesura G2 i cost (en milers d'euros)	47
Gràfic 14. Nombre de mesures executades l'any 2004 emmarcades en la mesura G2 i cost (en milers d'euros)	48
Gràfic 15. Nombre de mesures executades l'any 2005 emmarcats en la mesura G2 i cost (en milers d'euros)	49
Gràfic 16. Evolució del nombre de sol·licituds acceptades per a les diferents mesures específiques de la mesura G2 del PDR.	50
Gràfic 17. Sol·licituds acceptades i quantia d'ajuda pública executada i inversió privada per a ajudes acollides en la mesura G2 (2002-2004).....	53
Gràfic 18. Evolució de la inversió pública i privada en la mesura específica de foment a l'activitat industrial (en milers d'€).....	54
Gràfic 19. Evolució de la inversió pública i privada en la mesura específica de foment de serveis (en milers d'€)	55
Gràfic 20. Evolució de la inversió pública i privada en la mesura específica d'agroturisme (en milers d'€)	56
Gràfic 21. Evolució de la inversió i nombre de sol·licituds acceptades en les diferents mesures específiques dins la mesura P (en milers d'€).....	57
Gràfic 22. Evolució de la inversió pública i provada per a executar projectes emmarcats en la mesura S (en milers d'€)	59

1 Millora dels processos de transformació i comercialització de productes agraris. Anàlisi autonòmic

Aquesta mesura d'ajut a les indústries agroalimentàries, emmarcada en el Programa de Desenvolupament Rural, pretén fomentar i impulsar la millora en els processos de transformació i comercialització dels productes agrícoles i ramaders, amb la finalitat de generar noves fonts de rendes en el món rural i potenciar el desenvolupament dels diferents territoris rurals a Catalunya. El següent gràfic mostra l'evolució d'aquests ajuts en Catalunya entre el 2001 i el 2005.

Gràfic 1. Evolució de la quantia rebuda i dels expedients sol·licitats en motiu de la mesura G del PDR 2000-2006

FONT: Comitè de Seguiment del PDR 2000-2006

La quantitat total percebuda entre el 2001 i el 2004 (no es disposa de dades relatives al 2005) disminueix en 24.309.687 €. Aquest descens ve marcat per les davallades de 2002 (23.252.764 €) i del 2004 (19.780.687 €), tot i que entre el 2003 i el 2004 hi va haver un increment important quantificat en 18.723.764 €.

Pel què fa al nombre d'expedients, també es van produir descensos en el 2002 i 2004 (84 i 119 sol·licitud menys respectivament), mentre que al 2003 van incrementar passant de 183 al 2002 a 228 al 2003.

Taula 1. Evolució del nombre d'expedients i quantia de l'ajut (en euros) percebuts a Catalunya en motiu de la mesura G del PDR 2000-2006.

	2001		2002		2003		2004	
	expedients	quantia	expedients	quantia	expedients	quantia	expedients	quantia
G.1) Millora dels processos de transformació i comercialització dels productes agrícoles	267	37.767.000	183	14.514.236	228	33.238.000	109	13.457.313

FONT: Comitè de Seguiment del PDR 2000-2006

Les següents dades fan referència als ajuts de la mesura G en l'any 2005 i disgreguen el total percebut en funció dels diferents sectors i del territori:

Taula 2. Expedients tramitats , inversió i ajut per sectors de producció. 2005

SECTOR	EXPED	INVERSIÓ	AJUT (en milers d'euros)
pinsos	1	4110	367
farratges	1	1344	202
fruites i hortalisses transformades	1	3591	300
suro	1	625	94
productes diversos d'animals	2	2259	363
oli d'oliva	2	1025	82
llet i productes lactis	2	657	110
ous-aviram	3	15367	772
cereals	4	3628	672
fruites i hort	15	25383	3802
carn	20	43869	5024
vins	33	40448	4867

FONT: Comitè de Seguiment del PDR:

El sector vinícola és el que més expedients ha presentat, tot i que el que més ajuts rep és el càrnic. Les fruites i hortalisses fresques també destaquen amb 15 expedients i 3.802 milers d'euros de subvenció, mentre que la resta de sectors presenten uns números molt més

homogenis. La intensitat dels ajuts per sectors en el 2004 va ser força semblant a la del 2005, si bé els expedients de carn i fruita fresca era més gran i el dels vins menor. Els ajuts van ser menors en el cas de la carn, productes animals diversos, llet i oli d'oliva, però en la resta de sectors s'han incrementat les ajudes econòmiques de transformació i comercialització.

Pel que fa a la distribució territorial de les ajudes, la comarca més beneficiada en l'any 2005 ha estat el Priorat amb 1.708.000 euros en aquest concepte. Altres comarques com el Pla de l'Estany, el Segrià, el Montsià, la Garrotxa o l'Alt Penedès han superat els 1.000.000 euros. L'Alt Penedès va ser la comarca que més sol·licituds va fer per obtenir aquest tipus d'ajuda, seguit pel Priorat i el Segrià.

Taula3. Nombre de sol·licituds, inversió prevista i ajut concedit per comarques.2005

	nº sol	inv prevista	ajut concedit (en milers d'euros)
PRIORAT	8	12343	1708
PLA ESTANY	5	12579	1530
SEGRIA	7	8674	1404
MONTSIA	4	7305	1259
GARROTXA	4	7991	1186
ALT PENEDES	11	7178	1082
LA SELVA	3	10874	910
OSONA	3	4865	707
BAIX EMPORDA	3	6811	645
SEGARRA	2	4946	600
BAIX EBRE	3	2688	538
ALT EMPORDA	4	5043	527
GIRONES	2	3347	512
NOGUERA	2	5070	502
BAGES	2	3520	490

<i>Continua de la pàgina anterior</i>			
CONCA BARBERA	2	8087	440
BERGUEDA	2	4951	419
BAIX CAMP	2	2025	379
ANOIA	1	12684	330
GARRAF	1	2680	300
GARRIGUES	2	1570	254
VALLES ORIENTAL	2	2622	241
ALT URGELL	2	1359	235
RIPOLLES	1	801	132
TARRAGONES	2	566	92
BAIX PENEDES	2	723	86
PLA URGELL	1	545	82
TERRA ALTA	1	250	46
CERDANYA	1	205	19

FONT: Comitè de Seguiment

Anàlisi dels ajuts percebuts segons el producte

En funció del producte subjecte a l'ajuda per processos de transformació i comercialització, al llarg dels anys ha existit una o altre tendència, així com han aparegut nous productes subjectes a rebre aquest tipus d'ajudes al 2005.

Els productes que des del 2001 fins al 2005 es mantenen predominants són els vins i els alcohol·ls, la carn, les fruites i hortalisses i altres productes de cultiu.

Els **vins i els alcohol·ls** segueixen la tendència general de quan s'analitza la mesura G1 a nivell de tots els productes. Dominen en nombre d'expedients i inversió pública total durant tots els anys, excepte al 2002 que es situa lleugerament per sota de la carn, que consta de deu expedients més. S'inicia al 2001 amb un màxim a nivell de tots els productes de 82 expedients i 7680 milers d'€ d'ajuda pública. A partir del 2001, com tants altres sectors, pateix una intensa davallada arribant als 50 expedients. A partir del 2002 creix lleugerament fins al 2003, a partir del

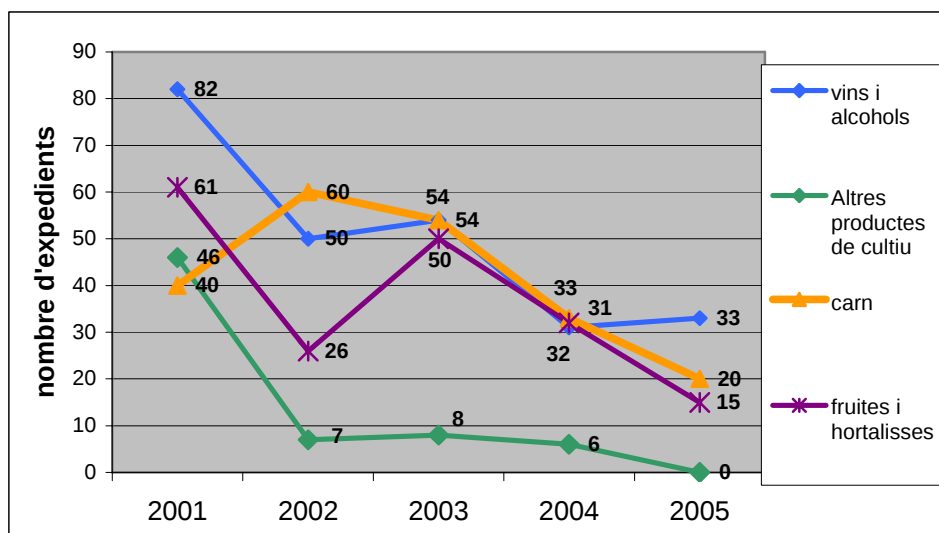

qual ja descendeix fins al 2005, per a situar-se en 33 expedients i 4867 milers d'€ d'inversió pública, situant-se altre vegada en el sector que més expedients presenta i , en conseqüència, major inversió pública percep.

En el cas de la **carn**, aquest és el segon producte que predomina en tots els anys, excepte al 2001, primer any de posada en funcionament amb indicadors de seguiment de l'ajuda en qüestió.

A partir del 2001, que disposava de 40 expedients i una inversió pública de 8088 milers d'€ (lleugerament inferior a la categoria *altres productes de cultiu* i força per sota de les *fruites i hortalisses*) , és dels pocs sectors que ascendeix entre el 2001 i el 2002, on conta de 60 expedients. A partir del 2002, però, s'inicia una davallada en el nombre d'expedients i en la inversió pública geper a situar-se en 60 expedients. La davallada esdevé en un panorama, al 2005, amb 20 expedients i una inversió pública de 5024 milers d'€.

Gràfic 2. Evolució del nombre d'expedients acceptats en la submesura G1.(1)

FONT: Comitè de Seguiment

La categoria **fruites i hortalisses** és el sector que més expedients presenta al 2001, i en conseqüència més ajuda pública percep. El seu comportament al llarg del temps és força irregular. Entre el 2001 i el 2002, però, pateix una forta davallada, descendent fins a 26

expedients i 3582 milers d'€ d'ajuda pública. No obstant, a partir del 2002 el nombre d'expedients es recupera fins a 50 al 2003, a partir del qual sí que davalla fins a 15 expedients al 2005.

En aquest any apareix una nova categoria anomenada *fruites i hortalisses transformades* que rep 300 milers d'€ que s'inverteixen en un projecte corresponent a un sol expedient.

No és tant irregular el comportament de la categoria **altres grups de cultiu** que a partir del 2001, en el qual presenten un nombre d'expedients i una inversió pública superior a la carn, descendeix sense parar fins al 2005 en el qual no existeix aquesta categoria. La davallada més intensa concentrada entre el 2001 i el 2002.

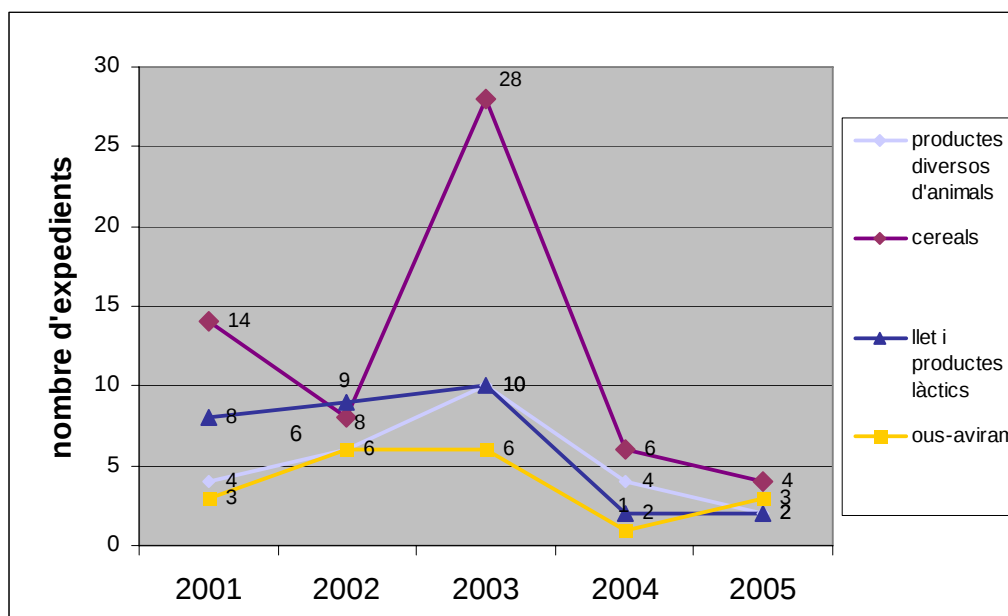
Altres grups rellevants en quant a nombre d'expedients són: els **cereals**, i la **llet i productes làctics**. Els **cereals** desendeixen en nombre d'expedients entre el 2001 i el 2002, però entre el 2002 i el 2003 pateixen un fort increment passant de 9 a 28 expedients, any a partir del qual tornaran a patir una forta davallada que seguirà fins al 2005, any en el qual es disposava de 4 expedients i 672 milers d'(eÇ) percebuts en ajuda pública.

Pel què fa a la **llet i productes làctics**, aquest sector ascendeix lleugerament des del 2001 fins al 2003, passant de 6 a 10 expedients. És a partir del 2003 que davalla de manera molt intensa per a situar-se en tan sols dos expedients al 2004 i al 2005.

Altres sectors com els **ous-aviram** o els **altres productes d'animals** presenten un patró de comportament en el temps similar al del sector làctic.

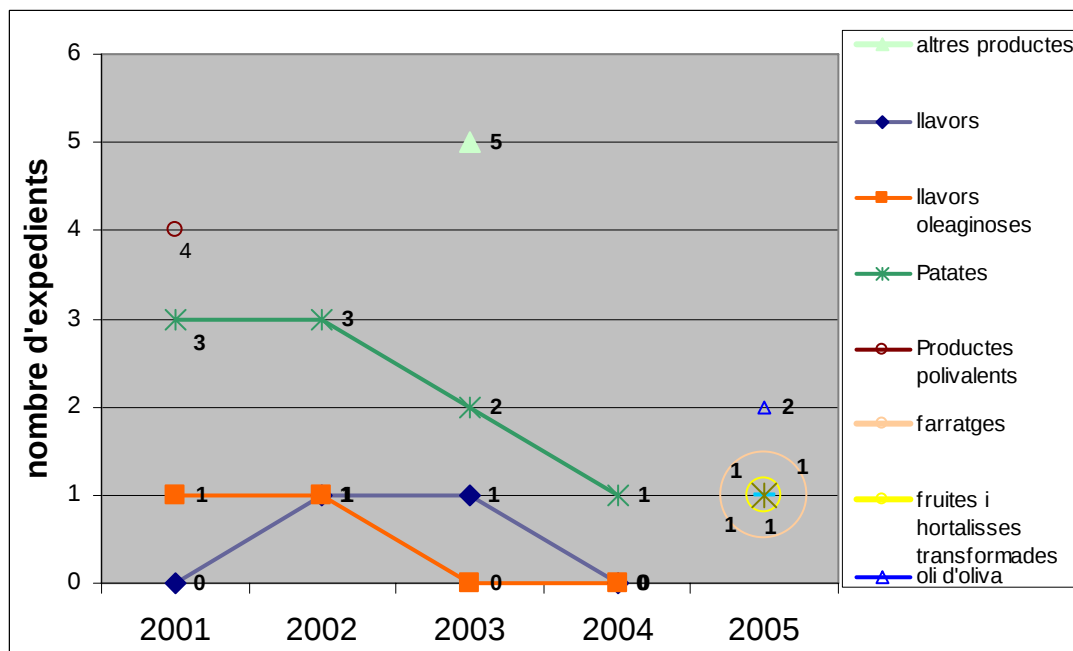

Gràfic3. Evolució del nombre d'expedients acceptats en la submesura G1. (2)

FONT: Comitè de Seguiment

Gràfic 4. Evolució del nombre d'expedients acceptats en la submesura G1 (3)

FONT: Comitè de Seguiment

Els sectors minoritaris són els presents al gràfic 6. Entre ells cal destacar que determinats sectors tan sols apareixen al 2001, com són els **altres productes**. Els **productes polivalents** tan sols presenten expedients al 2003, i els **farratges, les fruites i hortalisses transformades, l'oli d'oliva, els pinsos i el suro** tan sols existeixen com a categories al 2005.

Taula 4. Evolució del nombre d'expedients i de la inversió i ajut públic per als diferents productes de la submesura G1

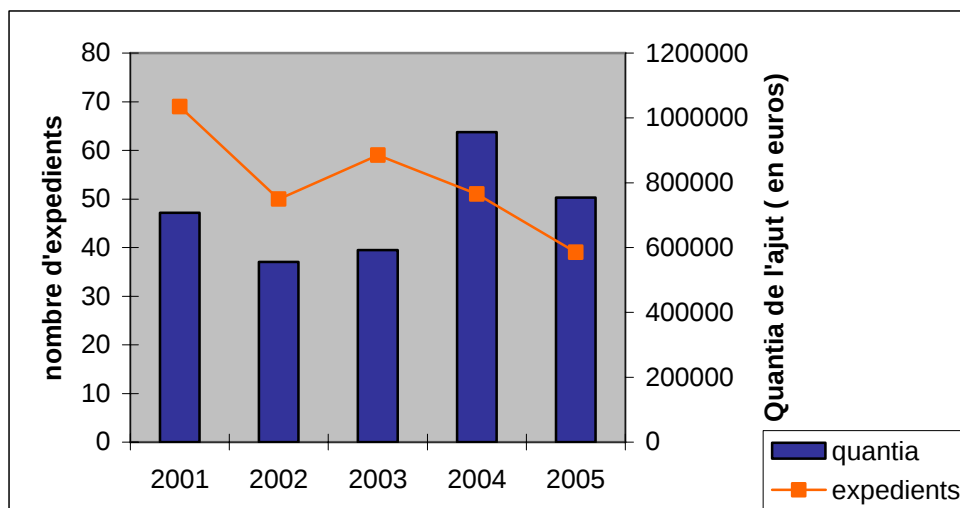
	2001			2002			2003			2004			2005		
SECTOR	EXPED	INVERSIÓ	AJUT PÚBLIC	EXPED	INVERSIÓ	AJUT PÚBLIC	EXPED	INVERSIÓ	AJUT PÚBLIC	EXPED	INVERSIÓ	AJUT PÚBLIC	EXPED	INVERSIÓ	AJUT PÚBLIC
altres productes							5	3799	438						
Altres productes de cultiu	46	16752	3539	7	593	77	8	3180	417	6	3350	574			
carn	40	49638	8088	60	93006	9167	54	75288	6910	33	38722	5947	20	43869	5024
cereals	14	5478	1232	8	6557	663	28	31411	2574	6	4172	697	4	3628	672
fruites i hortalisses	61	57551	11686	26	40281	3582	50	76352	14629	32	10630	1746	15	25383	3802
llavors	0	0	0	1	351	34	1	1746	182	0	0	0			
llavors oleaginoses	1	947	189	1	121	13	0	0	0	0	0	0			
llet i productes làctics	8	24044	3075	9	6432	777	10	16219	1360	2	959	184	2	657	110
ous-aviram	3	752	150	6	4468	581	6	7732	884	1	563	82	3	15367	772
Patates	3	711	146	3	11037	817	2	6700	682	1	2000	292			
productes diversos d'animals	4	4344	822	6	13447	869	10	25927	1807	4	4550	669	2	2259	363
vins i alcohols	82	36749	7680	50	37520	3662	54	31772	3357	31	22540	3550	33	40448	4867
Productes polivalents	4	5460	908												
farratges													1	1344	202
fruites i hortalisses transformades													1	3591	300
oli d'oliva													2	1025	82
pinsos													1	4110	367
suro													1	625	94

FONT: Comitè de Seguiment

2 Evolució de la quantia percebuda en motiu de les ajudes a la comercialització de productes agrícoles de qualitat. Anàlisi autonòmic

Gràfic 5. Evolució de la inversió pública rebuda i dels expedients sol·licitats en motiu de la mesura M del PDR 2000-2006

FONT: Comitè de Seguiment del PDR 2000-2006 i DARP

La quantitat total percebuda entre el 2001 i el 2005 augmenta en 47299 €, tot i que entre el 2001 i el 2002, i el 2004 i el 2005 la quantia disminueix. L'increment més significatiu es va produir entre el 2003 i el 2004, quantificat en 363866 €.

Pel què fa al nombre d'expedients aquests augmenten entre el 2002 i el 2003, passant de 50 a 59, però a partir d'aquí disminueixen fins a 39 al 2005.

Taula 5. Evolució del nombre d'expedients i quantia de l'ajut (en euros) percebuts a Catalunya en motiu de la mesura M del PDR 2000-2006.

	2001		2002		2003		2004		2005	
	expedients	quantia	expedients	quantia	expedients	quantia	expedients	quantia	expedients	quantia
M.1) artesanía alimentària			7	110404	6	111988	7	114664		80204,06
M.2) Foment de les DOP, IGP, ETG i DG			22	372475	21	371512	23	727128		634983,15
M.3) Foment de la PI i PAE			2	28187	4	39465	4	43433		
M4) Foment de la marca Q			19	44774	18	68929	17	70535		39112,12
Total	69	707000	50	555840	49	591894	51	955760	39	754299,33

FONT: Comitè de Seguiment del PDR 2000-2006 i DARP

Si s'analitza la mesura M desagregada⁷, s'observa que tant en nombre d'expedients tramitats, com en quantia de l'ajut, durant tots els anys analitzats predominen els ajuts percebuts en concepte de comercialització de les **DOP, IGP, ETG, i DG**.

Aquests productes de qualitat, si bé entre el 2002 i 2003 presenta una davallada de 913 € (tot i experimentar un augment en 89 expedients). És al 2003 on s'incrementa més intensament la quantia dels ajuts (en 355616 €) , mentre que els expedients disminueixen en 8.

Al 2004 la quantia dels ajuts disminueix en 92144,85 €, i es perceben el 84% dels ajuts en la mesura M en DOP, IGP, ETG, i DG:

La següent mesura que rep una quantia més important d'ajuts és **l'Artesania Alimentària** (AA, al gràfic). La quantia percebuda en aquest concepte ha anat en augment des del 2002, fins a situar-se a 114664 € al 2004. A partir d'aquest moment la quantia descendeix fins a 80204,06 €

En quant al nombre d'expedients sol·licitats , aquest segueix una tendència diferent ala quantia dels ajuts rebuts. Disminueix entre el 2002 i 2003 i ascendeix a partir d'aquest per a situar-se en 7 al 2004.

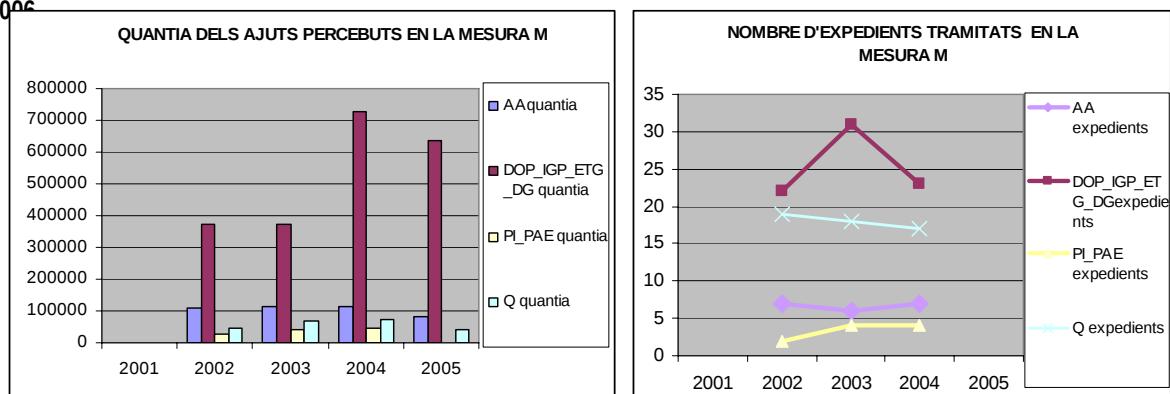
⁷ No es disposen dades respecte a la mesura M desagregada de l'any 2001, i per tant no es tindrà en compte en aquesta part de l'estudi.

En nombre d'expedients, aquesta tipologia de productes és el tercer en abundància, després dels expedients sol·licitats en concepte de Q de qualitat.

Gràfic 6. Evolució de la quantia rebuda i dels expedients sol·licitats per als diferents conceptes de la mesura M del PDR

2000-2006

FONT: Comitè de Seguiment del PDR 2000-2006

És la **Q de qualitat** el tercer grup que rep una quantia d'ajut més important, i el segon en nombre d'expedients.

Pel què fa a quantia d'ajuts, aquesta augmenta des del 2002 fins al 2004, a partir del qual experimenta una lleugera davallada fins a situar-se a 39112,12 € al 2005, corresponent al 5% dels ajuts rebuts en concepte de la mesura M al 2005.

El nombre d'expedients disminueix des del 2002 fins al 2004, que se'n tramiten 17.

Per últim, els ajuts en motiu de l'estimulació de la comercialització de la **PI i PAE** és el més minoritari entre les quatre tipologies de la mesura M.

La quantia augmenta des del 2002 fins al 2004. L'increment més important se situa entre el 2002 i el 2003, que augmenta en 11278 € . Entre el 2003 i el 2004 l'augment es quantifica en tan sols 3968 €. Al 2005 no es disposen de dades al respecte.

Pel què al nombre d'expedients, aquesta augmenten durant l'interval 2002-2004, i de manera més intensa enter el 2002-2003.

3 Iniciatives PRODER2. Anàlisi a nivell autonòmic

3.1 REVISIÓ PROGRAMA PRODER 2

Objectius del PRODER

En el marc del PDR 2000-2006 que impulsa el DARP, sorgeix la iniciativa PRODER, com a part de la programació europea de diversificació econòmica de les zones rural de Catalunya a càrrec del FEOGA-G complementant la resta de mesures de la política agrícola comuna.

Els Grups d'Acció Local (GAL) són els responsables d'executar el programa PRODER a dotze comunitats autònomes, classificades en funció de la pertinença la l'Objectiu 1⁸ Catalunya, juntament amb Aragó i Madrid, són les CCAA que estan fora de l'objectiu 1, i en el cas de Catalunya , aquesta pertany a fora de l'objectiu 1. Els GAL, en el PRDODER són un òrgan de gestió i no de decisió dels projectes beneficiaris del PRODER.

⁸ L'objectiu 1 té com a finalitat promoure el desenvolupament i el ajust estructural de les regions menys desenvolupades, on el seu PIB mig per càpita és inferior al 75% de la mitjana de la UE.

L'objectiu 2 contribueix a recolzar la reconversió econòmica i social de les zones on hi ha dificultats estructurals i no estan incloses a l'objectiu 1. Inclou els antics objectius 2 i 5b i altres zones afectades per problemes de diversificació econòmica.

L'objectiu 3 reuneix totes les mesures de desenvolupament dels recursos humans (educació, formació i feina) en zones no incloses al objectiu 1. Aquest objectiu retorna els antics objectius 3 i 4.

Les mesures finançables pel programa PRODER, que escolliran i gestionaran els mateixos GAL, són:

- 1) foment de la transformació i comercialització de productes de l'artesania alimentària;
- 2) diversificació de les activitats en l'àmbit agrari per augmentar les possibilitats de creació de llocs de treball i ingressos alternatius;
- 3) mesures de foment del turisme i l'artesania no alimentària.

Els GAL estan formats per, com a màxim, un 50% de representació pública i com a mínim un 50% d'agents privats. Aquests darrers han d'estar formats per un conjunt d'interlocutors dels diversos sectors econòmics, els quals han de ser suficientment representatius de la gran part del territori on s'apliqui la iniciativa.

La funció dels GAL és la de promocionar i gestionar els programes innovadors orientats a l'aplicació de les següents mesures del PDR:

- Mesura G2. Millora dels processos de transformació i comercialització de productes agraris en zones rurals.
 - Orientar la producció d'acord amb les tendències del mercat/fomentar noves sortides
 - Millora dels canals de comercialització i producció
 - Millora del condicionament i presentació dels productes
 - Aplicació de noves tecnologies
 - Afavorir inversions innovadores
 - Millora i control de la qualitat
 - Millora i control de les condicions sanitàries
 - Protecció del medi ambient
- Mesura P. Diversificació de les activitats en l'àmbit agrari i afins, per augmentar les possibilitats de creació de llocs de treball d'ingressos alternatius, amb la promoció de la creació de noves empreses i activitats en l'àmbit agrari, amb l'objectiu d'augmentar la possibilitat d'ocupació en les zones rurals.
 - Creació i millora d'activitats de diversificació de les produccions agràries tradicionals de la zona
 - Foment d'activitats alternatives com l'agroturisme i altres dins del marc de l'activitat de les explotacions agràries
 - Creació i millora de petites iniciatives de caràcter industrial generadores d'ocupació en el món rural
 - Ampliació i creació d'empreses de serveis en el món rural: suport empresarial, serveis socials, logística, comunicacions, transports i comerç
 - Activitats de promoció, edició de fullets informatius, organització de jornades de divulgació i suport tècnic
- Mesura S. Foment del turisme i de l'artesania mitjançant el suport a les inversions turístiques al medi rural, així com les dirigides a la promoció i desenvolupament de les artesanies locals i comarcals, contribuint d'aquesta manera a la complementació de les rendes de la zona.

- Residències casa de pagès, cases rurals, restaurants, càmpings i altres que estiguin relacionades
- Actuacions lligades al turisme promogudes per entitats privades: campanyes publicitàries, retolació i difusió de rutes i itineraris i altres de relacionades
- Empreses d'activitats d'oci: esports d'aventura i senderisme
- Accions de caràcter privat complementàries de turisme i artesanía no alimentària
- Empreses artesanals tradicionals
- Empreses de comercialització de productes turístics i artesanía local

També existeixen els *Ajuts de l'Estat. Millora dels processos de transformació i comercialització de productes agraris* inclosos en l'annex I del Tractat de la CE, excepte els de pesca, en el sector minorista, promogut per persones físiques i/o petites empreses i/o cooperatives

Diferències amb el LEADER+

Les diferències més importants són:

- Al LEADER+ les accions han de ser innovadors, transferibles i amb efecte demostratiu. En canvi, en el PRODER 2 (referent a l'executat durant el període 2000-2006) no s'han de complir necessàriament aquests requisits, i poden ser accions generals per a desenvolupar a la comarca.
- Al LEADER+ , els programes de desenvolupament rural dels GAL han de tenir una estratègia de caràcter pilot. A les comarques on s'aplica el LEADER+ no es pot aplicar el PRODER2, a excepció d'Andalusia i Madrid.

El PRODER té com a objectiu millorar les condicions de vida de les persones que habiten en els àrees rurals, generant llocs de treball i evitant la seva regressió econòmica. Les estratègies giren al voltant de la utilització de les noves tecnologies, de la millora de la qualitat de vida a les àrees rurals, de la valoració i de la potenciació dels seus recursos naturals i culturals.

Els perceptors dels ajuts són totes aquestes persones físiques o, jurídiques amb o sense ànim de lucre, que promouen i realitzen les seves inversions, despeses o bé actuacions que responguin al objectius del programa en qüestió.

En el cas de Catalunya, pel fet de ser una zona fora de l'objectiu 1, el FEOGA-Gar financia el 33% del pressupost públic, el MAPA el 33%, i el DARP el 34%.

Pel període 2000-2006, Catalunya rep 132.78 milions d'euros, com a inversió prevista generada. De la inversió prevista, 43.99 Milions d'euros provenen de fons públics (14.7 Milions d'euros de la UE, i 29.32 del MAPA i el DARP).

Els beneficiaris, persones físiques o jurídiques (associacions o entitats privades o públiques, amb excepció de les administracions locals, amb o sense ànim de lucre), s'han de comprometre a destinar i mantenir la inversió a realitzar durant un període mínim de 5 anys, posteriors a la data de certificació de l'ajut. Les comunitats de béns no poder ser beneficiàries d'aquests ajuts.

En cap cas es subvencionaran les inversions o despeses referents a la compra de terrenys, immobles, equips de segona mà ni mà d'obra no justificada, així com els corresponents a despeses d'estudis de viabilitat, lloguers, adquisició de patents, llicències i permisos. Els honoraris tècnics, sempre que corresponguin a actuacions aprovades, seran elegibles, amb un màxim del 12% de la inversió realment executada.

Els percentatges màxims de subvenció per al PRODER i LEADER són els següents:

- Inversions no productives: 50% del cost total subvencionable,
- Inversions productives: 35% del cost total subvencionable.

En qualsevol cas, inversions productives i no productives, l'ajut màxim per beneficiari no podrà ultrapassar els 100.000 euros en un període de tres anys (*Regla de minimis*). Aquests ajuts són incompatibles amb qualsevol altre ajut que, concedit amb la mateixa finalitat, estigui finançat per fons comunitaris.

Les inversions es poden realitzar únicament e determinades àrees, les gestionades pels grups d'Acció Local encarregats de gestionar els projectes finançats pel programa PRODER 2.

Grups d'Acció Local a Catalunya que gestionen els projectes finançats pel PRODER 2

A Catalunya existeixen 10 grups d'Acció Local (GAL) encarregats de gestionar 10 projectes finançats pel PRODER 2. Els grups en qüestió es poden consultar a la taula adjunta.

Tan sols cinc comarques catalanes estan afectades íntegrament per al programa PRODER. Aquestes són la comarca de les Garrigues, la Segarra, el Pla d'Urgell, el Solsonès i l'Urgell.

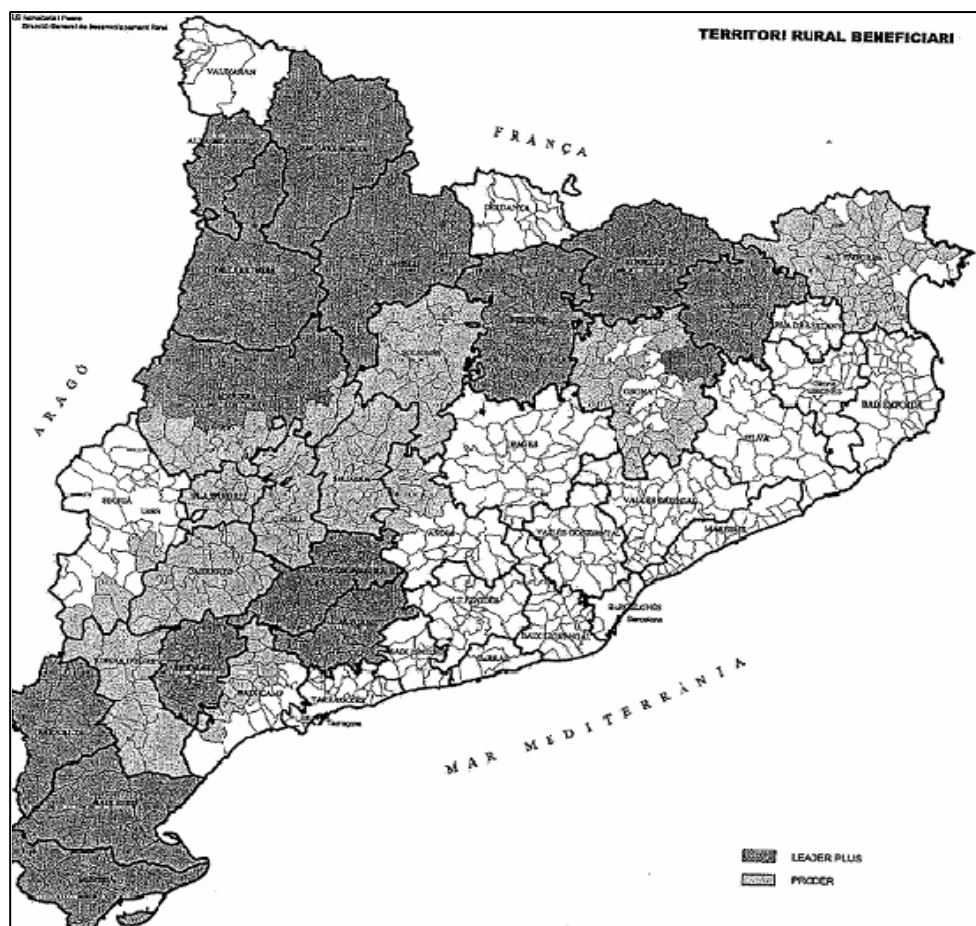
Taula 6. Grups d'Acció Local aprovats per al programa PRODER 2 a l'àmbit de Catalunya

	Raó social	territori d'actuació
Alt Empordà	Associació per al Desenvolupament Rural de l'Alt Empordà	comarca de l'Alt Empordà excepte: cadaqués, Castelló d'Empúries, l'Escala, Figueres, la Jonquera, Llançà, Roses i Vilafant
Garrigues	Consorci Garrigues per a un Desenvolupament del territori	Comarca de les Garrigues <u>Segrià</u> : Alcanó, Alfés, Almatret, Aspa, Llardecans, Maials, Sunyer i Torrebesses
La Segarra	Grup d'Acció Local de la Segarra	comarca de la Segarra <u>Anoia</u> : Argençola, Calaf, Calonge de Segarra, Castellfollit de Riubregós, Copons, Jorba, Montmaneu, els Prats de Rei, Pujalt, Rubió, Sant Martí de Sesgueioles, Sant Pere Sallavinera, Veciana.
Muntanyes del Baix Camp	Organisme Autònom de Desenvolupament Muntanyes del Baix Camp	Baix Camp: l'Albiol, l'Alixar, Alforja, Arbolí, l'Argentera, les Borges del Camp, Botarell, Capafonts, Colldejou, Duesaigües, la Febró, Maspujols, Prades, Pratdip, Riudecanyes, Riudecols, Vilanova d'Escornalbou, Vilaplana
Noguera	Consorci per a l'execució del Programa de Desenvolupament Rural a la Comarca de la Noguera	<u>Noguera</u> : Albesa, Algerri, Balaguer, Bellcaire d'Urgell, Bellmunt d'Urgell, Cabanabona, Castelló de Farfanya, Cubells, la Sentiu de Sió, Menàrguens, Montgai, Oliola, Penelles, Preixens, Tèrmens, Tiurana, Torrelame, Vallfogona de Balaguer i Vilanova de l'Aguda.
Osona	ADICO (Associació per al Desenvolupament Integral de la Comarca d'Osona)	<u>comarca d'Osona excepte</u> : Calldetenes, Folgueroles, Gurb, Malla, Manlleu, les Masies de Roda, Roda de Ter, Rupit i Pruit, Sant Hipòlit de Voltregà, Sant Quirze de Besora, Santa Eugènia de Berga, Santa Maria de Corcó, Tavèrnoles, Taverdet, Tona, Torelló, Vic.
Pla d'Urgell	Consorci per al Desenvolupament Rural del Pla d'Urgell	comarca del Pla d'Urgell
Ribera d'Ebre	Associació per al Desenvolupament Rural de la Ribera d'Ebre	comarca de la Ribera d'Ebre excepte el municipi de Miravet i , referent al municipi de Tivissa, tot ell excepte la part del terme municipal afectat per la DO Montsant.
Solsonès	Consorci per al Desenvolupament de la comarca del Solsonès	comarca del Solsonès
Urgell	Consorci per a l'Execució del Programa de Desenvolupament Rural a la Comarca de l'Urgell	comarca de l'Urgell

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT DEL PDR 2000-2006

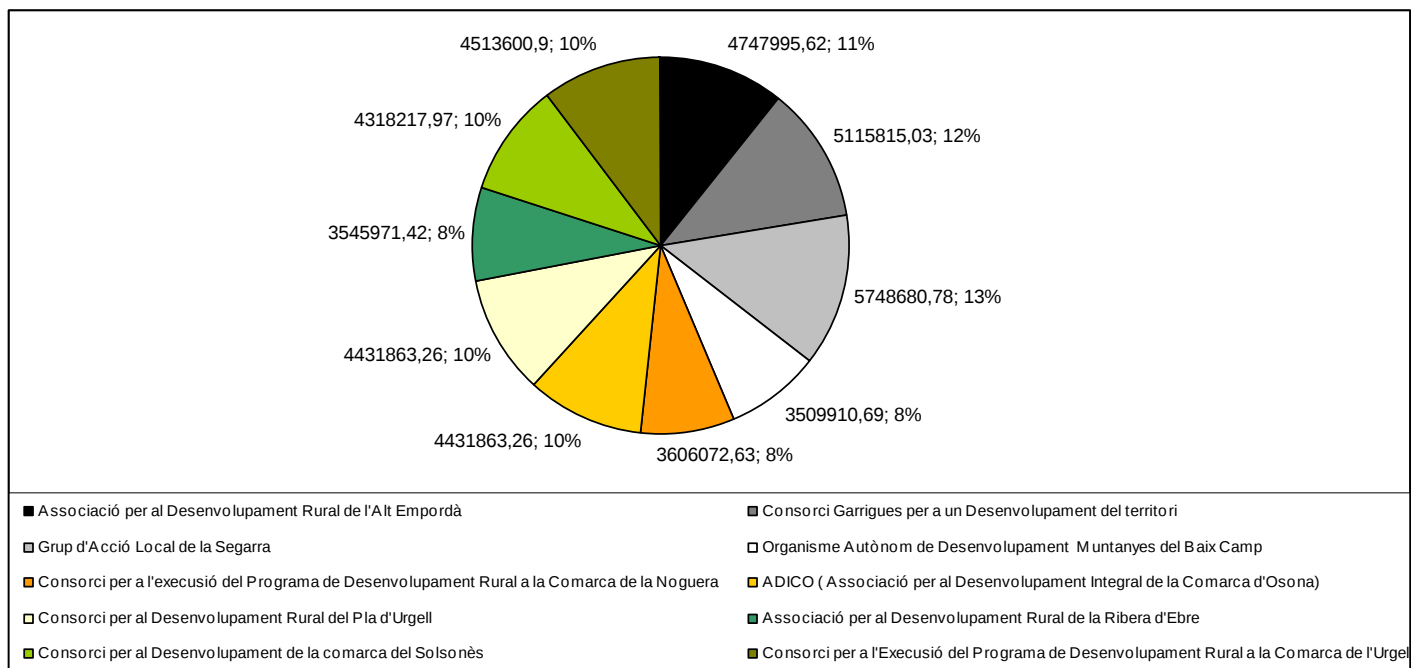
Il·lustració 1 Territori rural català beneficiari del PRODER 2 i LEADER plus

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

Gràfic 7. Imports de la despesa pública assignada (2002-2006)

FONT: COMISSIÓ DE SEGUIMENT DEL PDR 2000-2006

Els ajuts directes que es destinaran a la iniciativa PRODER per Catalunya són de 43.991.681,99 euros. De tot el pastís, un 13% es destina al GAL de la Segarra, un 12% al Consorci Garrigues per a un Desenvolupament del Territori, i un 11%, al Consorci per a l'Execució del PDR de la Comarca de l'Urgell. Aquests 3 GAL són els que reben una major partida d'inversió pública.

A l'altra extrem es troben els GAL Associació per al Desenvolupament Rural de la Ribera d'Ebre, el Consorci per a l'execució de PDR a la comarca de la Noguera i l'Organisme Autònom de Desenvolupament Muntanyes del Baix Camp, que reben un 8% de la inversió pública total que gestiona el programa PRODER 2.

3.2 Evolució per grans mesures

Durant l'any 2001 es van establir les bases per a l'aplicació del PRODER i es van seleccionar els grups d'acció local. No obstant, mentrestant les mesures S i P es desenvolupaven mb convocatòria general des del DARP.

No és fins l'any 2002 que es realitzen les pertinents actuacions de publicitat dels GAL seleccionats i dels imports de la despesa pública assignats (2002-2006).

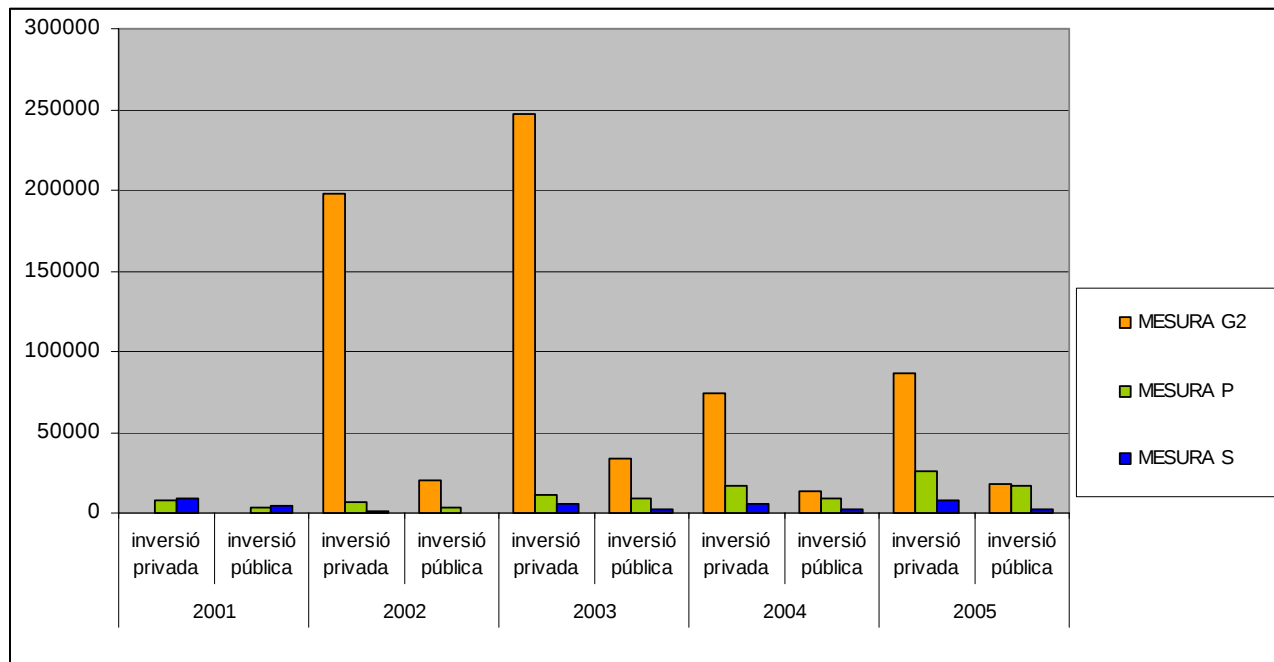
Tal i com s'observa al gràfic adjunt, excepte la mesura G2, les dues mesures del PDR de les quals s'ocupa de gestionar el programa PRODER , la S i la P, són ja executades des del 2001.

És en el 2001 on la distribució dels ajuts i del nombre de sol·licituds acceptades en les diferents mesures presenta una distribució distant a l'existent a la resta d'anys analitzats. Tant sols al 2001 el nombre de sol·licituds acceptades i l'import públic i privat total és lleugerament superior en el cas de la mesura S.

Però a partir del 2001, ja s'estableix una dinàmica on prevalen , amb un domini flagrant, les actuacions pertinents a la mesura G2,seguides de les relatives a la mesura P. Tot i així a partir del 2003 existeix una davallada important de la mesura G2 que augmentarà molt lleugerament fins al 2005, i un lleuger augment de la resta de mesures.

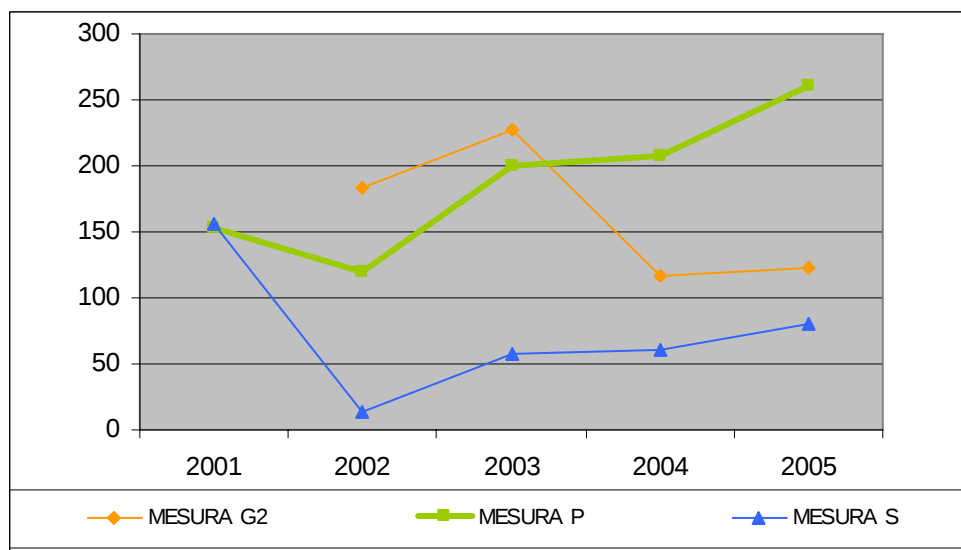

Gràfic 8. Evolució de la inversió pública i inversió privada (en milers d' €) al territori PRODER de Catalunya per grans mesures

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

Gràfic 9. Evolució del nombre de sol·licituds acceptades en el territori PRODER de Catalunya per grans mesures

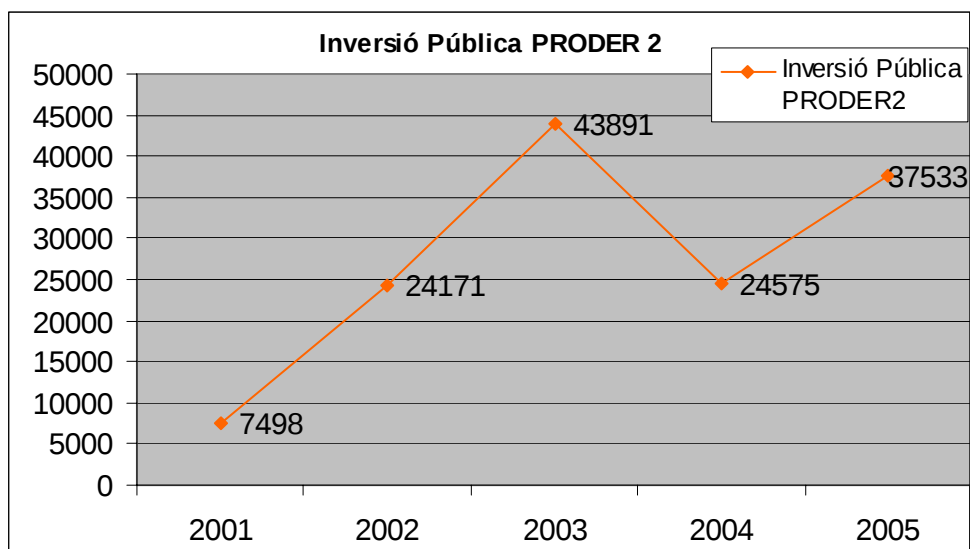
FONT:COMITÈ DE SEGUIMENT

Tan sols en la mesura P la tendència és a augmentar la inversió pública i els projectes beneficiats.

En el cas dels ajuts als projectes relatius a la mesura G2 i S, la tendència és a perdre projectes beneficiats i, en conseqüència, inversió pública total en el programa PRODER 2, disminueix en el balanç 2001-2005. Tot i així en la mesura S existeix una recuperació lenta des del 2002, i en la mesura G2 la recuperació s'inicia lentament al 2004.

Gràfic 10. Evolució de la inversió pública en el programa PRDOER 2 a Catalunya (en milers d'euros)

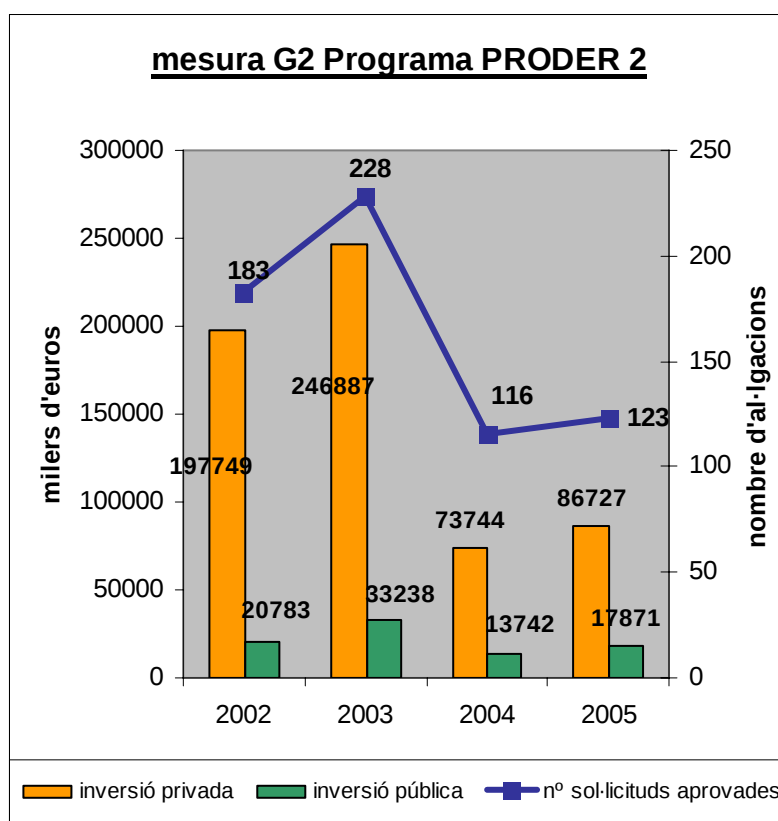
FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

Tal i com s'observa al gràfic 4, la inversió pública en les mesures del PDR que gestiona el PRODER 2 augmenta a partir del 2001 (quan encara no existia el programa PRODER) fins al 2003, assolint un valor de 40443 milers d'euros. A partir del 2003 s'experimenta una davallada fins a situar-se a 24575 milers d'€ , any a partir del qual augmenta altra vegada per a situar-se, al 2005, en 37533.

3.3 Mesura G2: Millora dels processos de transformació i comercialització de productes agraris

Gràfic 11. Sol·licituds acceptades i quantia d'ajuda pública executada i inversió privada per a ajudes acollides en la mesura G2 (2002-2004)

Les sol·licituds acceptades per a rebre suport públic per al desenvolupament de projectes acollits en la mesura G2 del PDR (Millora dels processos de transformació i comercialització de productes agraris) augmenten a partir del 2002 fins a 2003, per situar-se en 228 sol·licituds acceptades. A partir del 2003, però, el nombre de sol·licituds acceptades descendeix intensament fins a 116. Òbviament, també descendeix la quantia d'ajut públic i la inversió privada total. Entre el 2004 i el 2005 existeix un lleuger augment del nombre de sol·licituds, passant de 116 a 123 al 2005.

El màxim en inversió pública se situa al 2003, amb 33238 milers d'€ . La privada, en el balanç del mateix any, se situa molt per sobre i és quantificada en 246887 milers d'€. La inversió total es quantifica en 280125 milers d'€.

Durant tots els quatre anys, el tipus de mesura que predomina dins del bloc de la mesura G2 del PDR, és la de *millorar o racionalitzar els procediments de transformació*. Al 2002 l'anterior mesura acaparava el 38.8% dels recursos públics financers destinats a la mesura G2, corresponents a 71 sol·licituds acceptades. Al 2003 aquest percentatge s'elevava fins a un 44.55% (amb 95 sol·licituds acceptades) i al 2004, descendia lleugerament fins a situar-se al 41.93% (47 sol·licituds acceptades). Entre el 2004 i el 2005 va existir un petit augment fins a situar-se a un 42.55%.

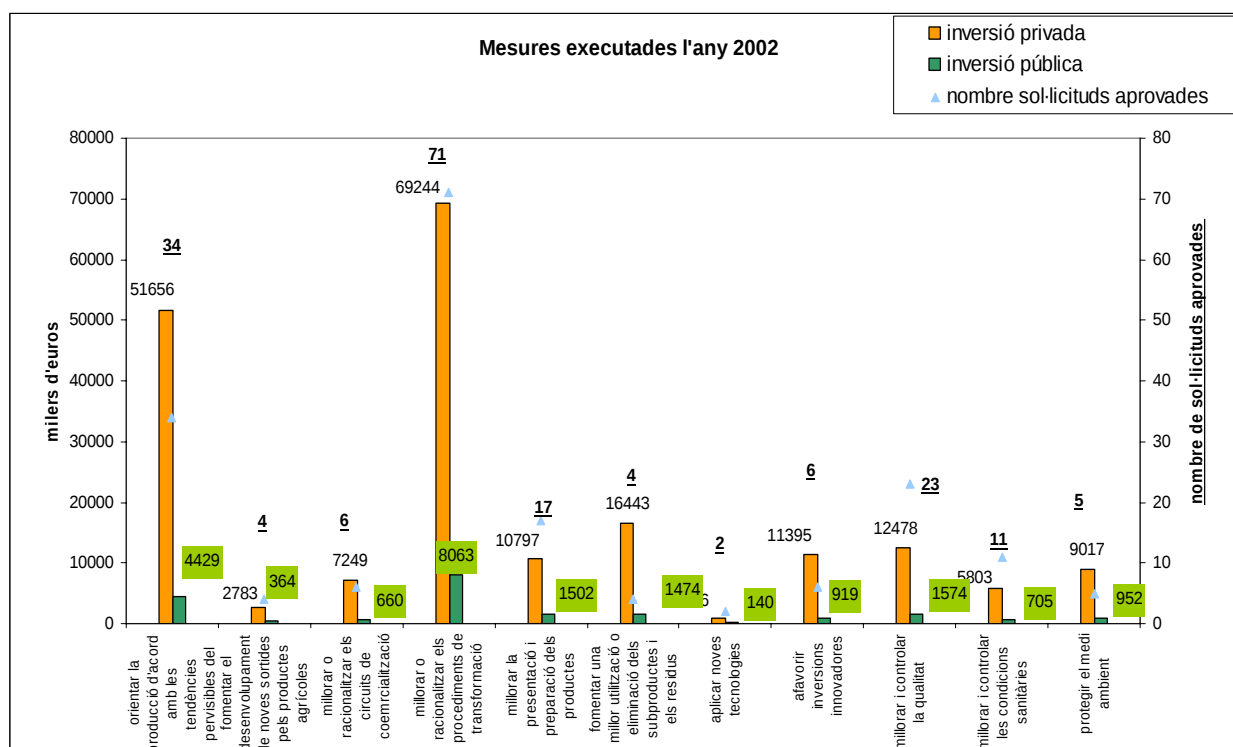
La següent mesura específica que predomina en els tres primers anys és la d'*orientar la producció d'acord amb les tendències previsibles del mercat*. Aquesta alberga el 21.31% dels recursos financers públics destinats a la mesura G2 al 2002, que correspon a l'acceptació de 34 sol·licituds per a aquest afer. Al 2003 el nombre de sol·licituds disminueix fins a situar-se a 21 i la quantia d'ajut públic percebut en aquest concepte descendeix fins a representar el 11.74%. Al 2004 el nombre de sol·licituds acceptades segueix disminuint fins a situar-se a 18 que reben el 19.06% de l'ajut públic total que reben el projectes collits en la mesura G2 del PDR.

Cal dir que al 2003, tot i que la submesura que ara ens ateny és prou important i representa l'11.74% de la inversió pública, es manté lleugerament per sota de la submesura *protegir el medi ambient*, que en aquest any concentra el 16.88% dels recursos públics destinats a la mesura G2.

Per contra, al 2005 la segona mesura que més pressupost rep (proporcional al nombre de sol·licituds) és el de *fomentar el desenvolupament de noves sortides pels productes agrícoles*, amb 13 sol·licituds i una inversió pública corresponent al 13% de la total rebuda en concepte de la mesura G2.

Gràfic 12. Nombre de mesures executades l'any 2002 emmarcats en la mesura G2 i cost (en milers d'euros)

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

La tercera mesura que recapta més fons públic dins del bloc MESURA G2 varia en funció dels anys que s'analitzen. Així, al 2002 es tractava de la submesura *fomentar una millor utilització o eliminació dels subproductes i els residus*, en la qual es van acceptar 4 sol·licituds que acaparaven el 7.09% de l'ajuda pública total percebuda en la mesura G2.

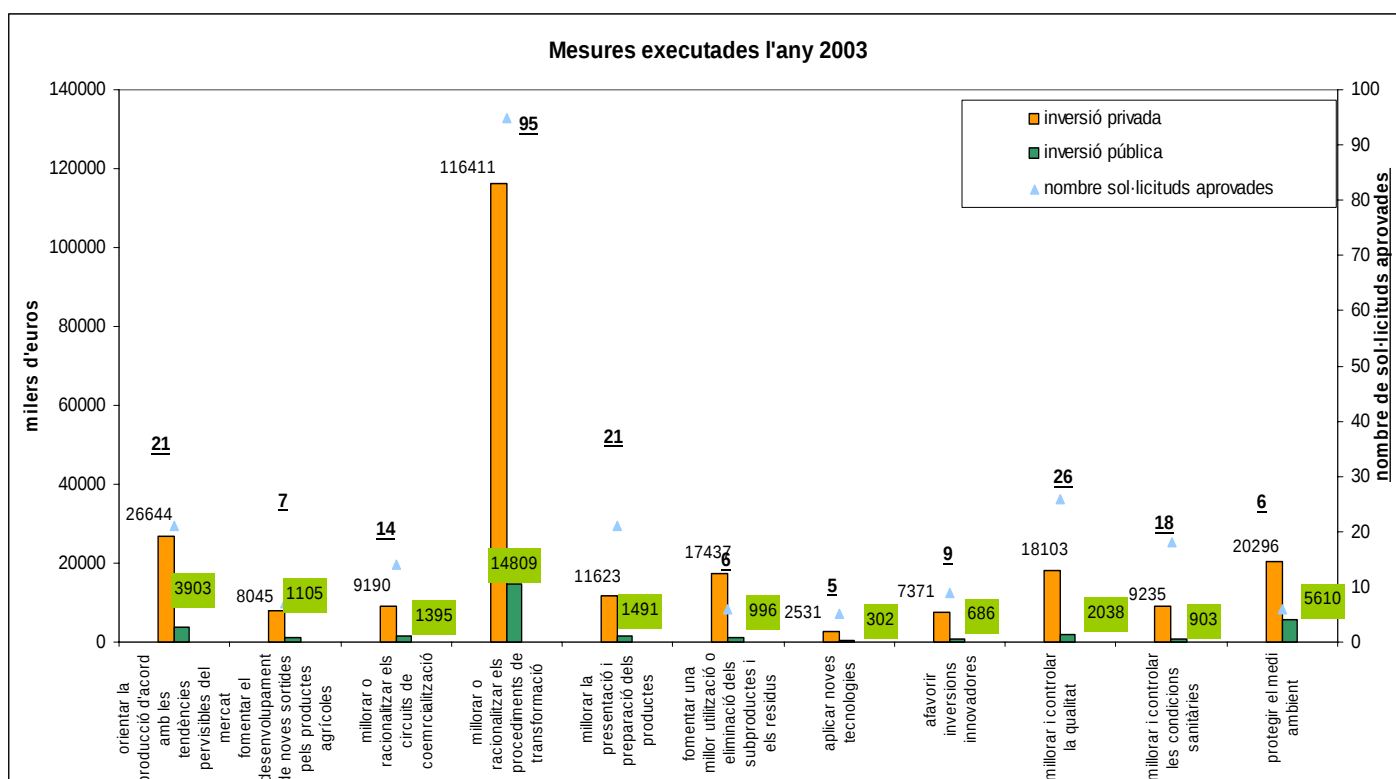
Al 2003 la mesura en qüestió passa a ser la de *protegir el medi ambient*, amb 6 sol·licituds acceptades que acullen el 3% de l'ajuda pública rebuda en la mesura G2 en aquest any.

Per contra, al 2004 és la submesura de *millorar i controlar la qualitat* la què se situa en el tercer lloc en termes de quantia de subvenció rebuda.

Finalment al 2005 la tercera submesura que més pressupost públic recaptava i més sol·licituds va acceptar va ser el d' *orientar la producció d'acord amb les tendències pervisibles del mercat*, amb 10 sol·licituds.

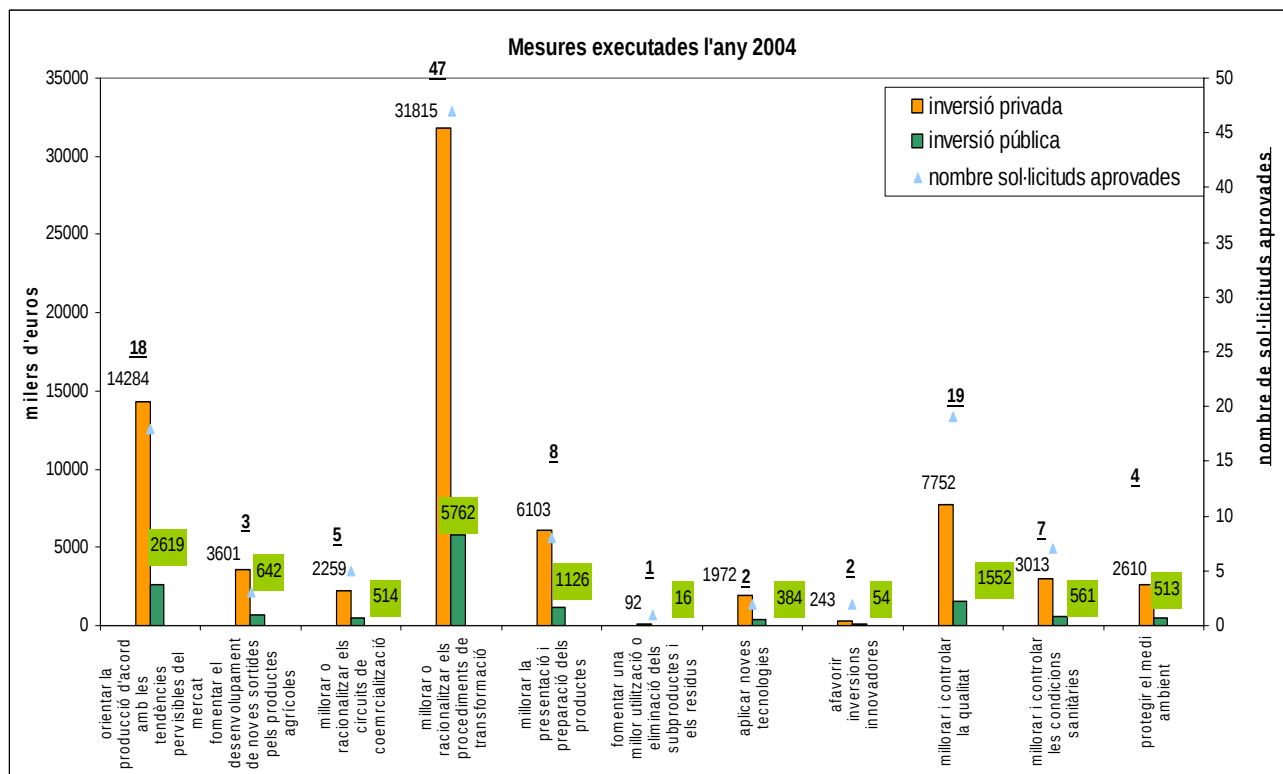
Gràfic 13. Nombre de mesures executades l'any 2003 emmarcades en la mesura G2 i cost (en milers d'euros)

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

Gràfic 14. Nombre de mesures executades l'any 2004 emmarcades en la mesura G2 i cost (en milers d'euros)

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

Si s'analitza l'evolució del nombre absolut de sol·licituds públiques acceptades per a cada mesura específica, s'observa que des del 2002 fins al 2005 tots els tipus de mesures específiques disminueixen en nombre de sol·licituds acceptades, i de forma especialment intensa en les mesures específiques següents: *orientar la producció d'acord amb les tendències pervisibles del mercat* i la de *millorar i controlar les condicions sanitàries*.

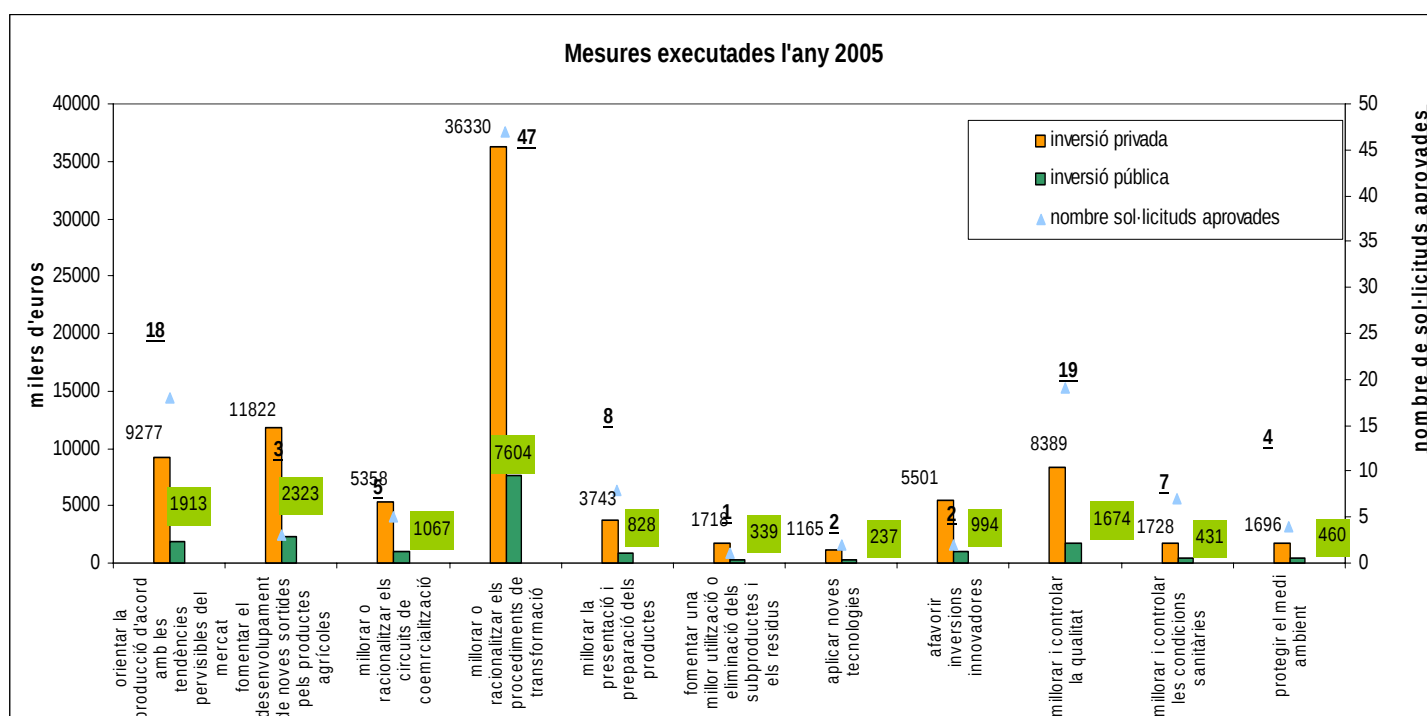
Per contra les mesures *fomentar el desenvolupament de noves sortides pels productes agrícoles*, i *afavorir inversions innovadores* augmenten en nombre de sol·licituds, i molt especialment la primera submesura nombrada, que augmenta en un 225% el nombre de sol·licituds (les dues restants ho fan en un 50%).

Tot i així totes les submesures o mesures específiques dins del bloc G2 augmenten en nombre de sol·licituds entre el 2002 i el 2003, excepte les pertinents a *orientar la producció d'acord amb els tendències del mercat*, que disminueixen a partir del 2002.

L'augment de sol·licituds totals entre el 2004 i el 2005 es deu bàsicament a l'augment de les mesures de *millorar la presentació i preparació dels productes i fomentar el desenvolupament de noves sortides pels productes agrícoles*.

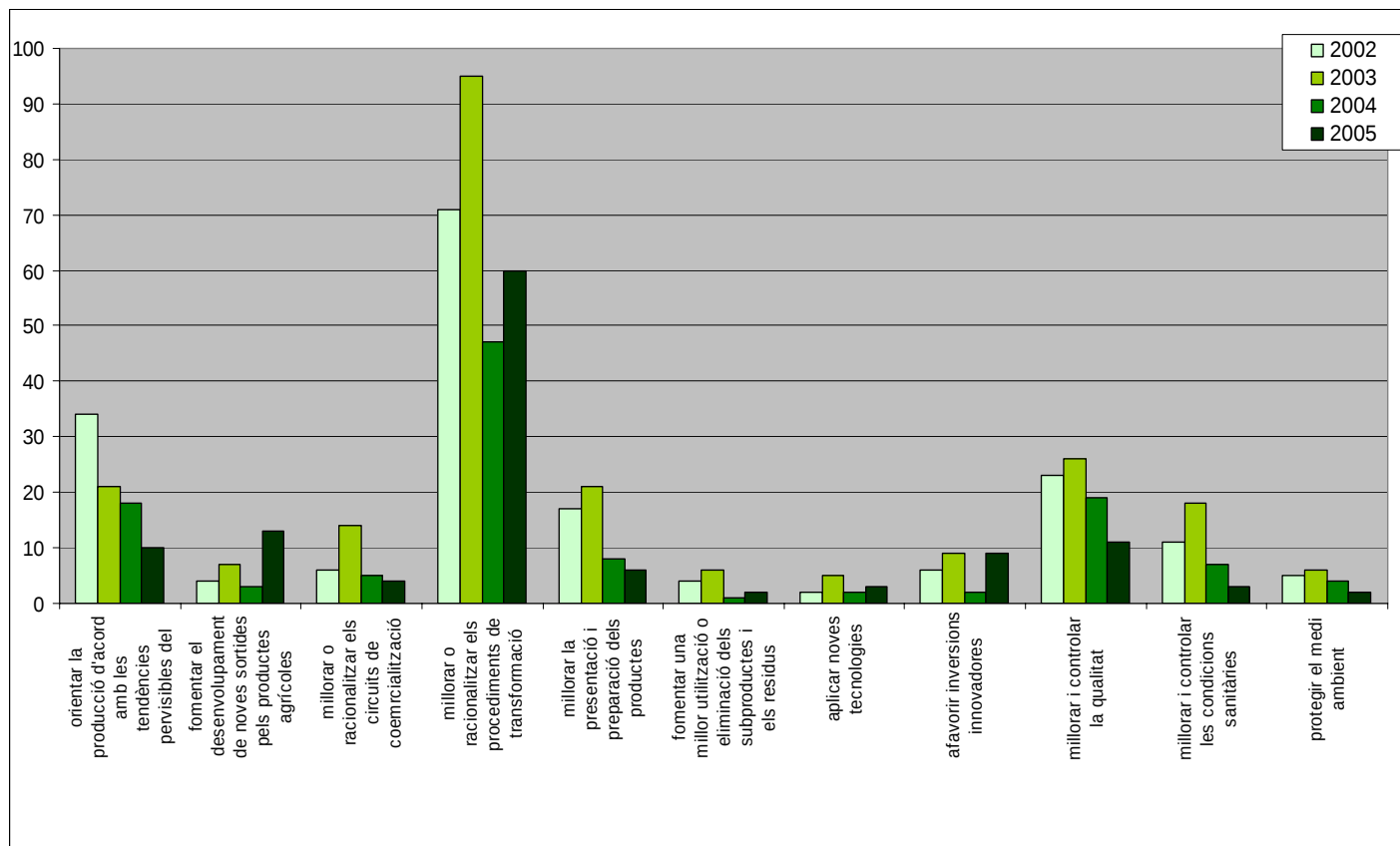
Gràfic 15. Nombre de mesures executades l'any 2005 emmarcats en la mesura G2 i cost (en milers d'euros)

Font: Comitè de Seguiment PDR

Gràfic 16. Evolució del nombre de sol·licituds acceptades per a les diferents mesures específiques de la mesura G2 del PDR.

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

Taula 7. Nombre de sol·licituds i inversió pública i privada (en milions d'euros) en el programa PRDOER 2, per a la mesura S

		orientar la producció d'acord amb les tendències pervisibles del mercat	fomentar el desenvolupament de noves sortides pels productes agrícoles	millorar o racionalitzar els circuits de comercialització	millorar o racionalitzar els procediments de transformació	millorar la presentació i preparació dels productes	fomentar una millor utilització o eliminació dels subproductes i els residus	aplicar noves tecnologies	afavorir inversions innovadores	millorar i controlar la qualitat	millorar i controlar les condicions sanitàries	protegir el medi ambient
	nombre sol·licituds aprovades	34	4	6	71	17	4	2	6	23	11	5
	inversió privada	51656	2783	7249	69244	10797	16443	886	11395	12478	5803	9017
	inversió pública	4429	364	660	8063	1502	1474	140	919	1574	705	952
2002	inversió total	56085	3147	7909	77307	12299	17917	1026	12314	14052	6508	9969
	nombre sol·licituds aprovades	21	7	14	95	21	6	5	9	26	18	6
	inversió privada	26644	8045	9190	116411	11623	17437	2531	7371	18103	9235	20296
	inversió pública	3903	1105	1395	14809	1491	996	302	686	2038	903	5610
2003	inversió total	30547	9150	10585	131220	13114	18433	2833	8057	20141	10138	25906
	nombre sol·licituds aprovades	18	3	5	47	8	1	2	2	19	7	4
	inversió privada	14284	3601	2259	31815	6103	92	1972	243	7752	3013	2610
	inversió pública	2619	642	514	5762	1126	16	384	54	1552	561	513
2004	inversió total	16903	4243	2773	37577	7229	108	2356	297	9304	3574	3123
	nombre sol·licituds aprovades	10	13	4	60	6	2	3	9	11	3	2
	inversió privada	9277	11822	5358	36330	3743	1718	1165	5501	8389	1728	1696
	inversió pública	1913	2323	1067	7604	828	339	237	994	1674	431	460
2005	inversió total	11190	14145	6425	43934	4571	2057	1402	6495	10063	2159	2156

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

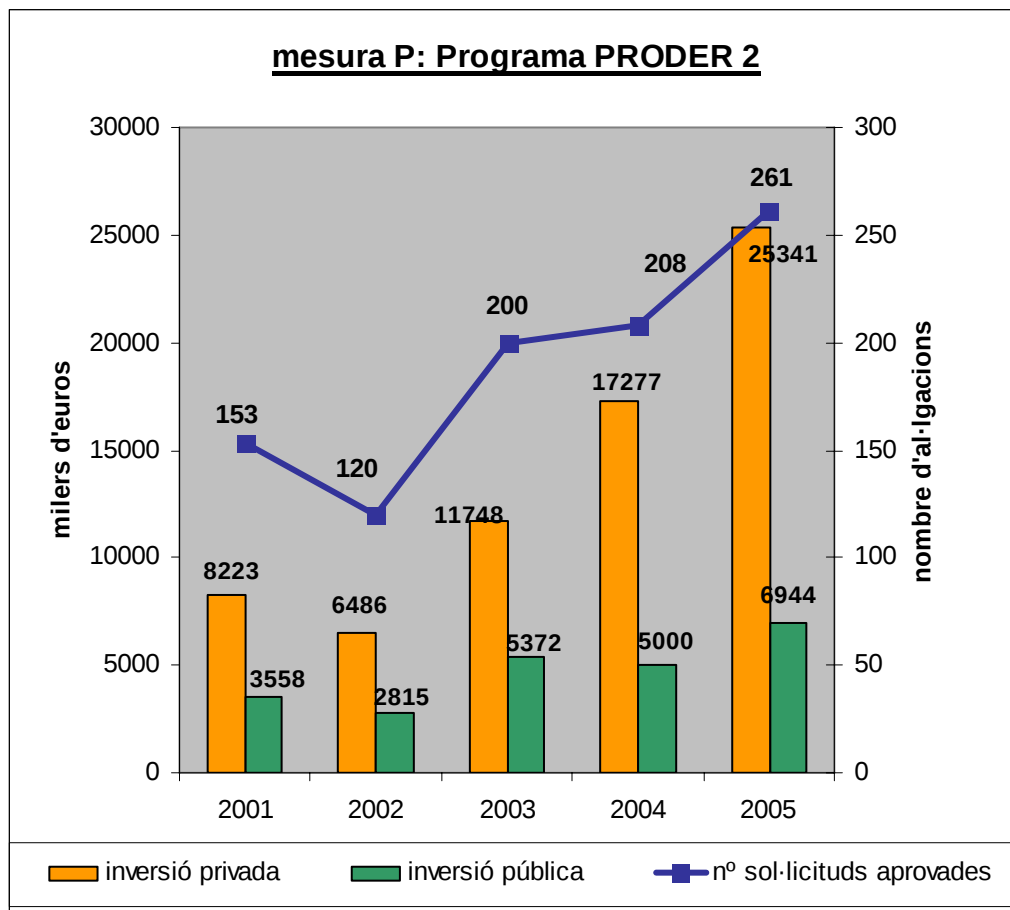
3.4 MESURA P: Diversificació de les activitats en l'àmbit agrari i afins amb la finalitat d'augmentar les possibilitats d'ocupació i ingressos alternatius.

Analitzant la tendència entre el 2001 i el 2005, el nombre de sol·licituds acceptades per a desenvolupar projectes emmarcats en la mesura P, així com la quantia d'inversió pública en aquests, ha augmentat considerablement. De 153 sol·licituds acceptades al 2001 s'ha passat a 261 al 2005, i d'una inversió pública de 8223 milers d'€ a 253541 al 2005.

No obstant, la tendència dins d'aquest període no ha estat sempre positiva. Entre el 2001 i el 2002 s'experimenta un lleuger descens del nombre de sol·licituds acceptades, i en conseqüència, també de la quantia de la inversió pública efectuada en la mesura P.

Gràfic 17. Sol·licituds acceptades i quantia d'ajuda pública executada i inversió privada per a ajudes
acollides en la mesura G2 (2002-2004)

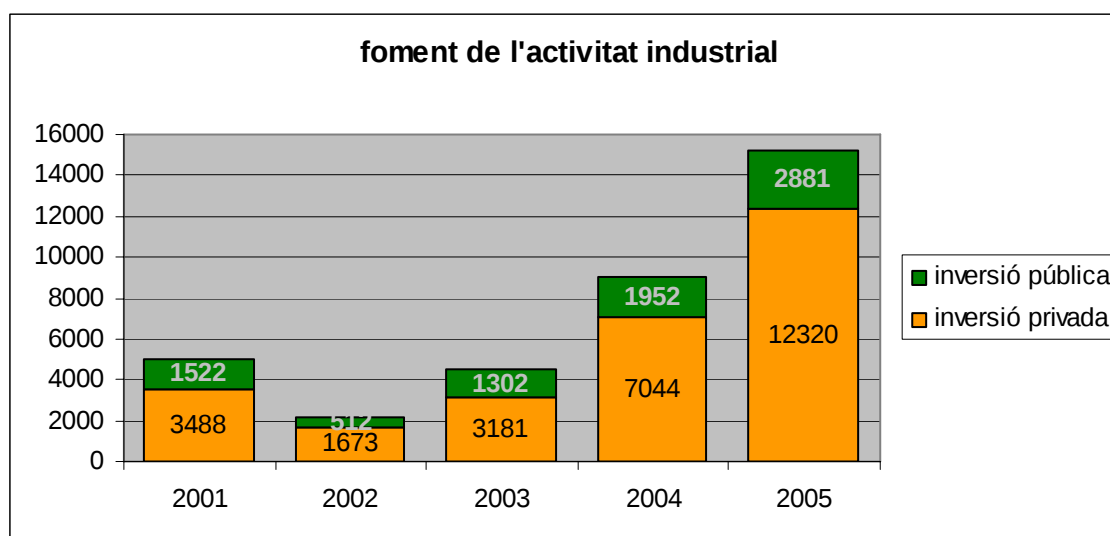
La mesura P es desglossa en quatre tipus de mesures específiques: *agroturisme, foment de l'activitat industrial, de serveis i altres.*

Al llarg dels anys la contribució sobre el total de la mesura P de cada una ha anat variant. Les úniques característiques que són comunes al llarg dels cinc anys analitzats és la poca importància de la submesura *altres* (veure gràfic 15), que inclús no accepta cap sol·licitud al 2002 ni al 2005, i el paper predominant de la mesura de *foment de l'activitat industrial*., tot i que a partir de l'any 2004 predomina la submesura de foment dels serveis (tot i que al 2005 presednta una importància molt similar a la submesura *foment de l'activitat industrial*, que d'altra banda en tots els anys analitzats ha tingut un pes important.

En el cas de la última submesura de foment de l'activitat industrial, aquesta és la què s'endu la major part del pastís destinat a la mesura P de l'any 2001, any en el qual percep 1522 milers d'€ d'ajuda pública , i 49 sol·licituds són acceptades (veure gràfic 11 i 14). No obstant, tant el nombre de sol·licituds com la inversió pública d'aquesta submesura disminueix de manera important entre el 2001 i el 2002, fins a situar-se en tan sols 512 milers d'€ i 11 sol·licituds acceptades. Tot i així, a partir del 2002 existeix un nou augment del nombre de sol·licituds acceptades i de la inversió pública que creix de manera especialment intensa entre el 2004 i el 2005, on es passa de 56 a 78 sol·licituds acceptades i de 1952 milers d'€ a 2881 milers d'€ al 2005.

Gràfic 18. Evolució de la inversió pública i privada en la mesura específica de foment a l'activitat industrial
(en milers d'€)

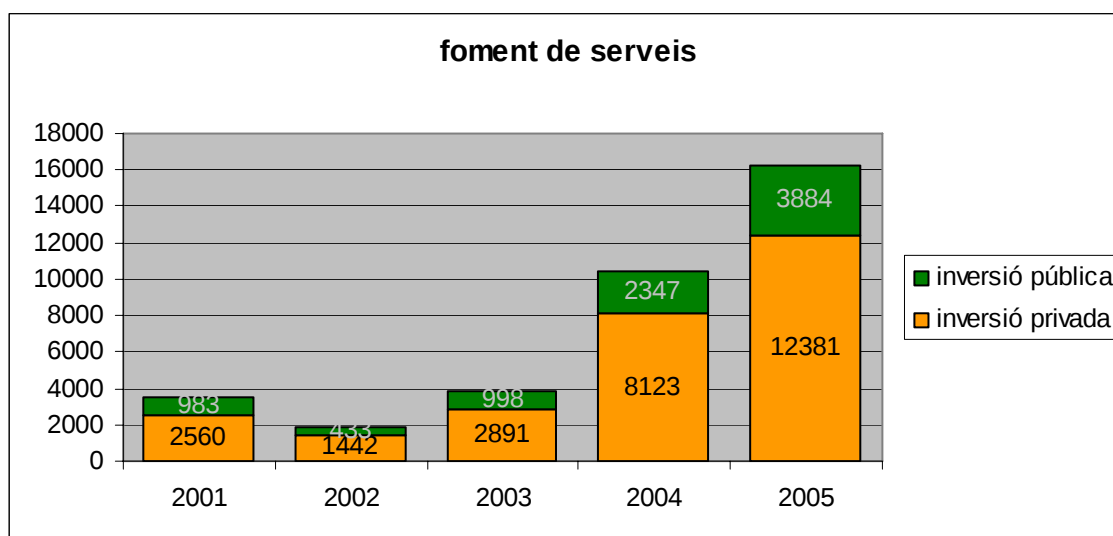

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT
ANNEX SECTOR AGRARI

Si bé al 2001 la segona submesura que tenia importància en inversió pública era la de *foment de serveis* (amb 48 sol·licituds i 983 milers d'€ d'inversió pública), en els anys 2001 i 2002 la quantia d'inversió pública segueix la mateixa tendència que la submesura de foment de l'activitat industrial, amb un lleuger descens entre el 2001 i el 2002, any a partir del qual augmenta, i ho fa de manera especialment intensa entre el 2003 i el 2004, any on és la submesura dins de la MESURA P que rep més inversió pública i en la qual s'accepten més sol·licituds (2347 milers d'€ en inversió pública i 121 sol·licituds acceptades). Al 2005 es manté la importància de la mesura P, que ha augmentat respecte el 2004, però el seu pes sobre el total ja no destaca molt de la resta de submesures i s'equipara al pes que té la submesura de *foment a l'activitat industrial*.

Gràfic 19. Evolució de la inversió pública i privada en la mesura específica de foment de serveis (en milers d'€)

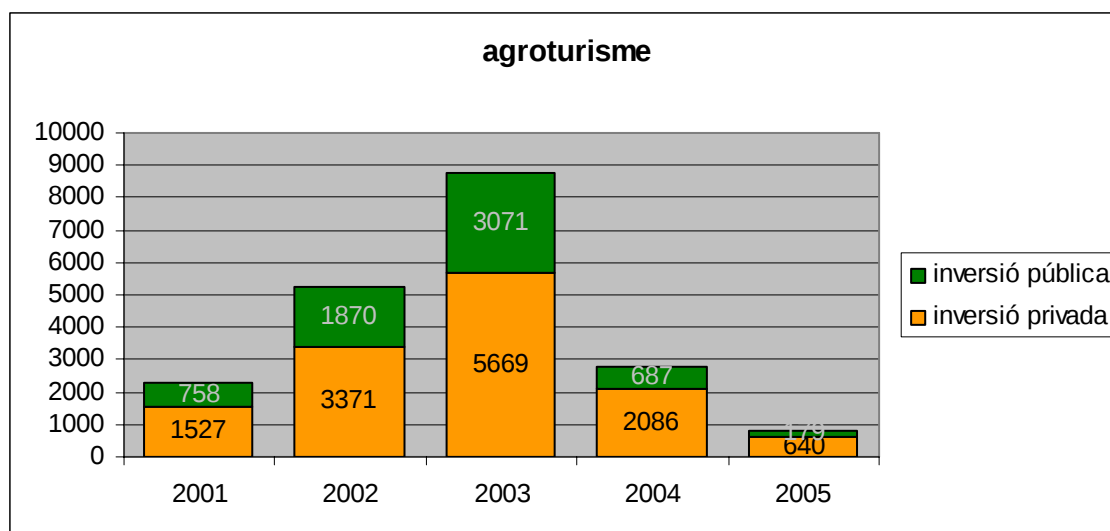
FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

Tant al 2002 com al 2003, la submesura que s'endu més contribució de la inversió pública és la d'agroturisme, que rep més de la meitat de la inversió pública que recau en la MESURA P del PDR per a l'any 2002 (exactament un 66.93%) i 89 sol·licituds. Al 2003 també es manté al capdavant, amb 112 sol·licituds acceptades i 3071 milers d'inversió pública. A partir

del 2003 existeix un descens molt intens del nombre de sol·licituds acceptades , fins a situar-se en 10 i a una inversió pública de tan sols 640 milers d'€ al 2005.

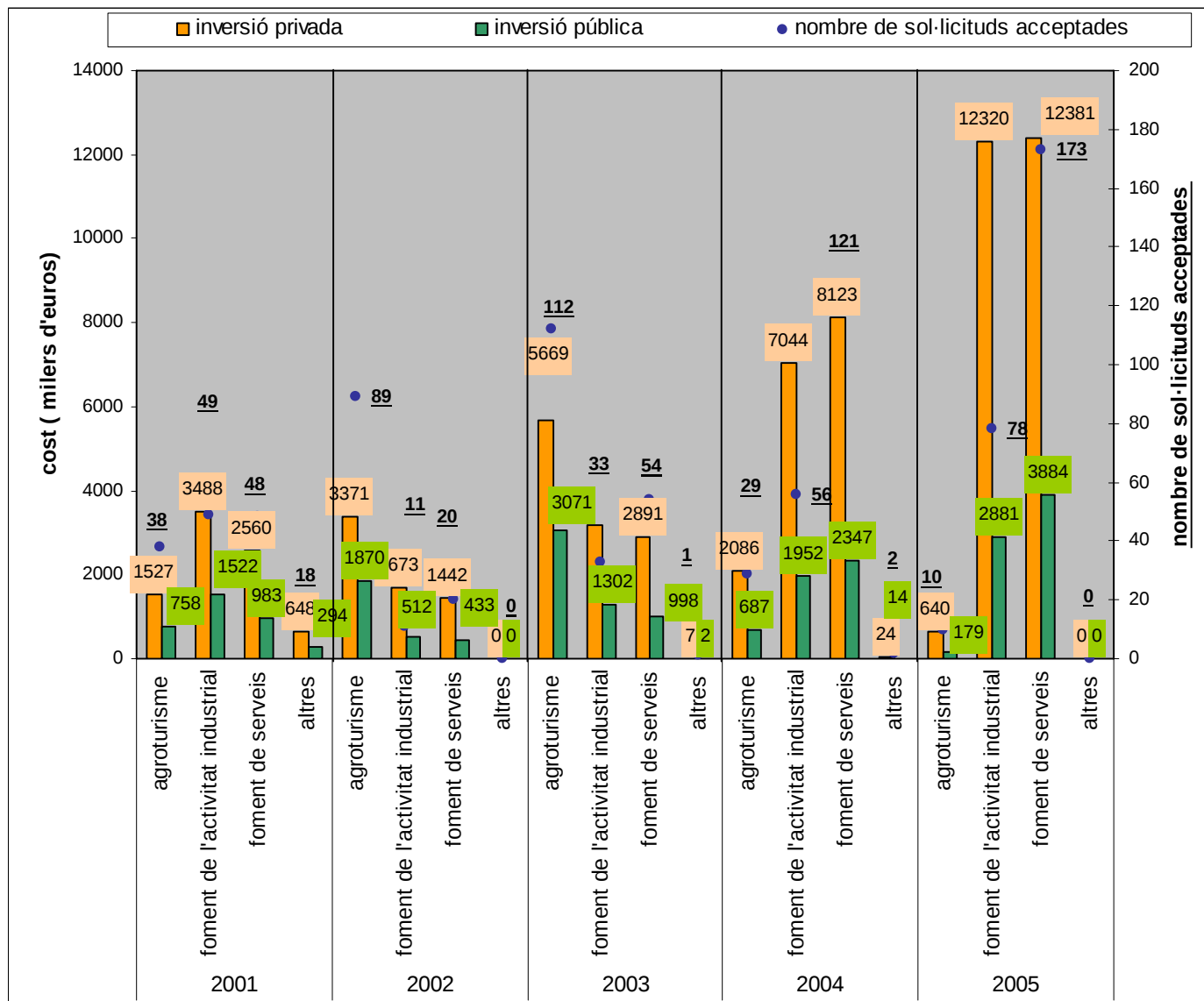
Gràfic 20. Evolució de la inversió pública i privada en la mesura específica d'agroturisme (en milers d'€)

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

Gràfic 21. Evolució de la inversió i nombre de sol·licituds acceptades en les diferents mesures específiques dins la mesura P (en milers d'€)

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

Taula 8. Nombre de sol·licituds i inversió pública i privada (en milions d'euros) en el programa PRDOER 2, per a la mesura P

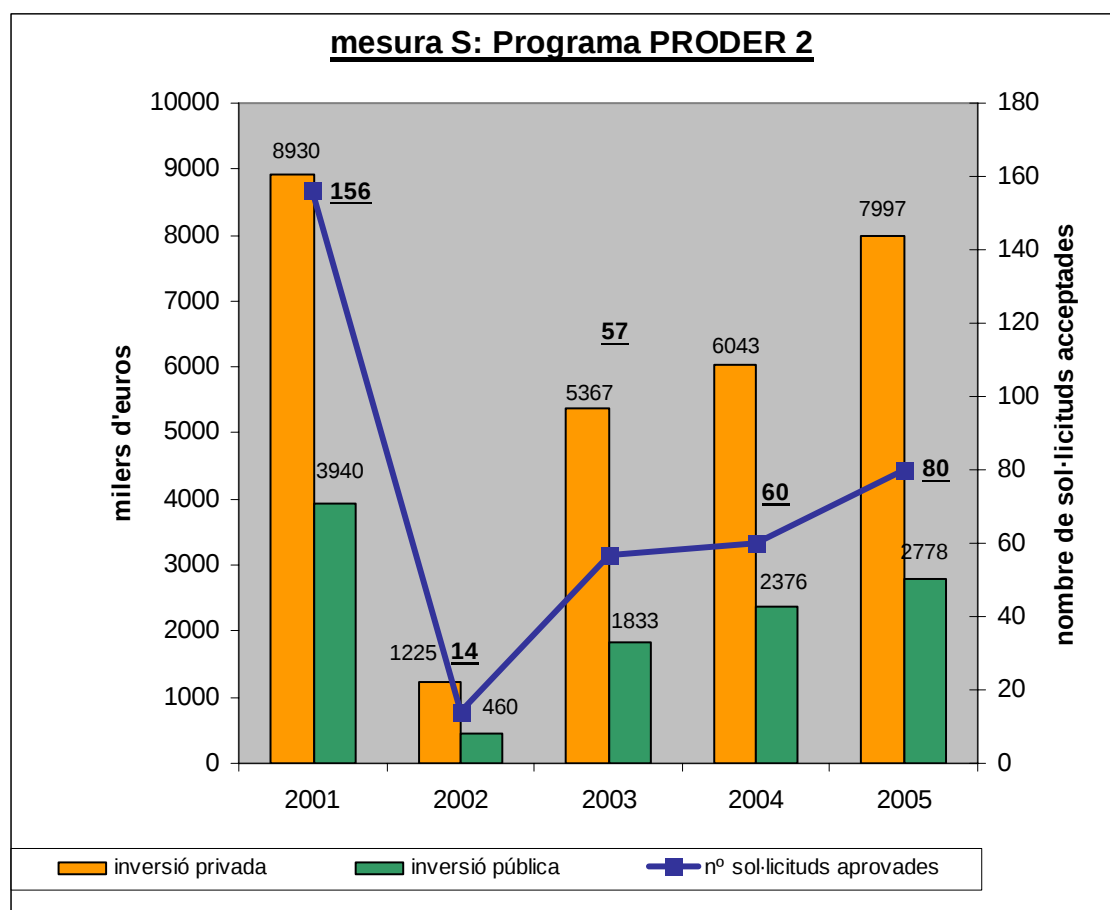
		inversió privada	inversió pública	inversió total	nombre de sol·licituds acceptades
2001	agroturisme	1527	758	2285	38
	foment de l'activitat industrial	3488	1522	5010	49
	foment de serveis	2560	983	3543	48
	altres	648	294	942	18
2002	agroturisme	3371	1870	5241	89
	foment de l'activitat industrial	1673	512	2185	11
	foment de serveis	1442	433	1875	20
	altres	0	0	0	0
2003	agroturisme	5669	3071	8740	112
	foment de l'activitat industrial	3181	1302	4483	33
	foment de serveis	2891	998	3889	54
	altres	7	2	9	1
2004	agroturisme	2086	687	2773	29
	foment de l'activitat industrial	7044	1952	8996	56
	foment de serveis	8123	2347	10470	121
	altres	24	14	38	2
2005	agroturisme	640	179	819	10
	foment de l'activitat industrial	12320	2881	8996	78
	foment de serveis	12381	3884	10470	173
	altres	0	0	38	0

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

3.5 MESURA S: foment del turisme i de l'artesania

Gràfic 22. Evolució de la inversió pública i provada per a executar projectes emmarcats en la mesura S (en milers d'€)

Al llarg del període temporal 2001-2005 el nombre de sol·licituds acceptades en la Mesura S del PDR disminueix. No obstant, analitzant el període per anualitats s'observa que el nombre de sol·licituds tan sols disminueix entre el 2001 i el 2002, i ho fa de manera molt intensa. Es passa de 156 sol·licituds a 14, i d'una inversió pública de 3940 milers d'€ a 460€ al 2002.

Aquesta davallada s'associa a l'inici, al 2002, del programa PRODER el qual convoca les bases reguladores dels ajuts en el foment al turisme i l'artesania el 31 de maig del 2002,

deixant poc temps a disposició dels GAL que estiguin interessats, a presentar projectes i beneficiar-se d'aquesta ajuda.

A partir del 2002 augmenta tant el nombre de sol·licituds acceptades com la inversió pública, fins a situar-se a 80 sol·licituds i 2778 milers d'€ d'inversió pública al 2005, per sota encara dels valors obtinguts al 2001.

La MESURA S està composta per dues mesures específiques: les *activitats de turisme* i les *d'artesanía*

Si s'estudia la tendència a nivell de les submesures anteriors s'observa que al llarg dels cinc anys la mesura específica que predomina és, sens dubte, la de les *activitats de turisme*.

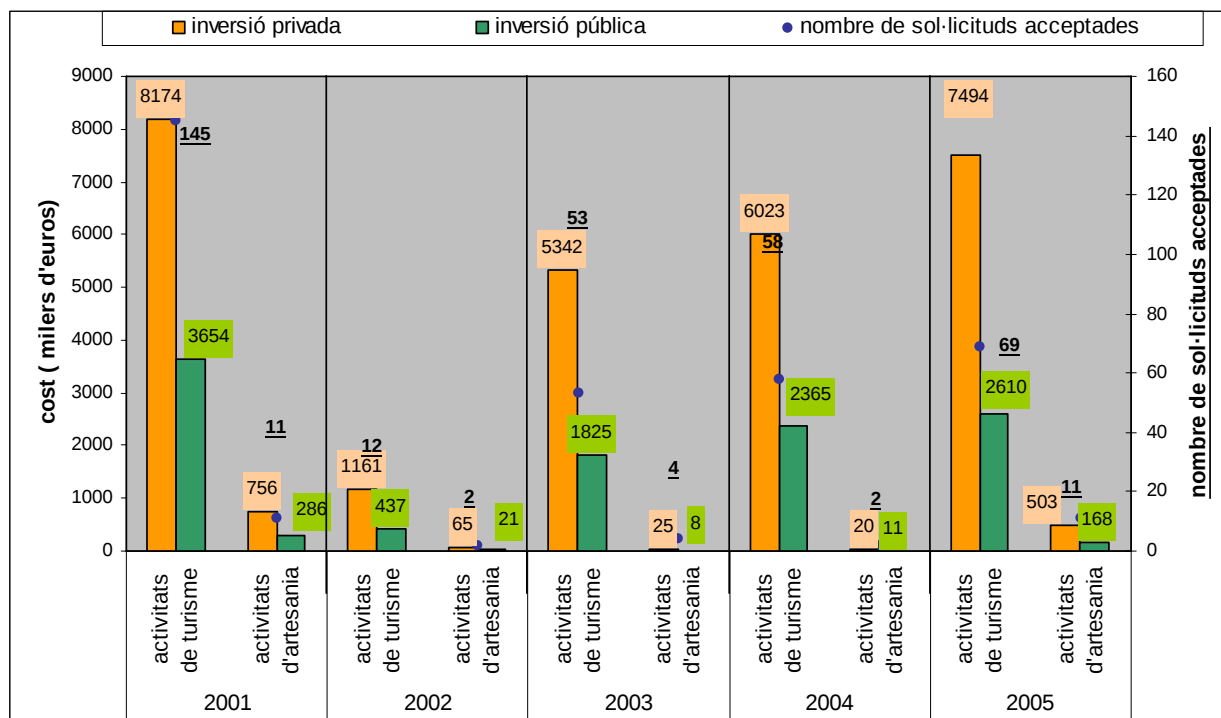
No obstant aquesta línia d'ajuts, tot i comença al 2001 amb un màxim de 145 sol·licituds acceptades i una inversió pública de 3654 milers d'€, pateix una molt forta davallada entre el 2001 i el 2002 fins a situar-se a 12 sol·licituds i a 437 milers d'€ d'inversió pública. A partir del 2002 existeix un ascens brusc fins al 2003, a partir del qual continua augmentant, tot i que molt més dèbilment, fins al 2005, on encara existeixen valors molt per sota dels existents al 2001: 69 sol·licituds i 2610 milers d'€ d'inversió pública.

Pel què fa a les *activitats d'artesanía*, aquestes presenten el seu màxim en inversió pública al 2001, amb 11 sol·licituds acceptades i 286 invertits per part d'institucions públiques. A partir del 2001 existeix un fort descens i a partir de llavors no es superen, entre el 2002 i el 2004, les 4 sol·licituds en tot Catalunya.

Entre el 2004 i el 2005 existeix una recuperació en nombre de sol·licituds (que s'equipara a les del 2001, 11 en total), i de la inversió públic. Tot i que es recupera el nombre de sol·licituds que existien al 2001, la inversió pública és menor. Per tant el suport públic a les activitats d'artesanía ha disminuït.

**Taula 9. Evolució del nombre de sol·licituds acceptades, de la inversió privada i de la inversió pública per
ales diferents mesures específiques dins la mesura S (en milers d'€)**

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

**Taula 10. Nombre de sol·licituds i inversió pública i privada (en milions d'euros) en el programa PRDOER 2,
per a la mesura S**

		nombre de sol·licituds acceptades	inversió privada	inversió pública	inversió total
2001	activitats de turisme	145	8174	3654	11828
	activitats d'artesanía	11	756	286	1042
2002	activitats de turisme	12	1161	437	1598
	activitats d'artesanía	2	65	21	86
2003	activitats de turisme	53	5342	1825	7167
	activitats d'artesanía	4	25	8	33
2004	activitats de turisme	58	6023	2365	8388
	activitats d'artesanía	2	20	11	31
2005	activitats de turisme	69	7494	2610	10104
	activitats d'artesanía	11	503	168	671

FONT: COMITÈ DE SEGUIMENT

4. LEADERplus. Anàlisi a nivell autonòmic

El LEADER+ és la iniciativa comunitària de desenvolupament rural, que té per objectiu incitar i ajudar als agents del món rural a reflexionar sobre el potencial del seu territori i fomentar l'aplicació d'estratègies originals de desenvolupament sostenible, integrades, de qualitat, i destinades a l'experimentació de noves formes de:

1. Valorització del patrimoni natural i cultural
2. Millora del entorn econòmic amb l'objectiu bàsic de crear feina
3. Millora de la capacitat d'organització de les pròpies comunitats.

Els projectes LEADER estan finançats per la Secció d'Orientació del FEOGA (Fons Europeu d'Orientació i de Garantia Agrícola), i, a Catalunya, estan gestionats per 12 GALs (Grup d'Acció Local).

D'aplicació general en tots els espais rurals europeus, aquests ajuts comunitaris són més restringits espacialment, concentrant-se a territoris de poca extensió, que siguin homogenis des del punt de vista físic, econòmic i social i que guarden una certa coherència en terminis de recursos, amb una població que es situa entre els 10.000 i 100.000 habitants. A més, l'àmbit d'aplicació del programa PRODER és totalment incompatible amb els límits territorials dels grups seleccionats per actuar dins de la iniciativa LEADER+.

Així, les zones LEADER+ queden definides per mitjà del territori d'actuació dels GAL, tal i com es pot veure a continuació:

Taula 11. Zones de Catalunya classificades com a LEADERplus, amb el seu GAL corresponent

ZONES LEADER PLUS			
GAL	Raó Social	Estratègia de Desenvolupament	territori d'actuació
Alt Camp	Consorci de Desenvolupament de l'Alt Camp	Articular el territori com un parc experimental per la divulgació de la valoració del patrimoni natural i cultural	Comarca de l'Alt Camp
Alt Urgell	Consorci Alt Urgell XXI	Introducció d'innovacions tecnològiques i m organitzades i de coordinació dels agents econ locals, per potenciar les activitats i les re complementàries als nuclis rurals	Comarca de l'Alt Urgell
Berguedà	Berguedà Iniciatives de Societat de Desenvolupament SL	Crear una imatge de comarca de qualitat, una nova identitat comarcal, amb la qualitat integral com a base per a l'obtenir una major competitivitat territorial	Comarca del Berguedà
Conca de Berguedà	Organisme Autònom de Desenvolupament Rural de la Conca de Barberà	Valorar els recursos naturals i culturals de la Ruta dels Císter, com a model de desenvolupament Sostenible	Comarca de la Conca de Barberà
Garrotxa	Fundació Privada Garrotxa Líder	Augmentar la qualitat integral de la comarca en el desenvolupament sostenible	Comarca de la Garrotxa
Llenguadoc	Consorci Llenguadoc	Fomentar una imatge de qualitat de les activitats econòmiques, dels recursos natural i de l'Ebre	Baix Ebre: Aldover, Benifallet, Camarles, Deltebre, El Perelló, L'Aldea, Tivenys, Xerta, L'Ampolla) Montsià: Alcanar, Amposta, Freginals, Godall, La Galera, Masdenverge, Sant Carles de la Ràpita, Sant Jaume d'Enveja, Santa Bàrbara i Ulldecona) Ribera d'Ebre: Miravet
Massís dels Ports	Fundació Privada Massís dels Ports	Integrar a les econòmies locals activitats pròpies del sector terciari, en especial al turisme i a la millora de la qualitat de vida.	Baix Ebre: Alfara de Carles, Paüls, Roquetes, Tortosa Montsià: La Sènia, Mas de Barberans
Montsec	Consorci Grup d'Acció Local Montsec Sostenible	Millora de l'entorn en el desenvolupament de les activitats econòmiques de valoració dels recursos natural i culturals, per a posar fi al despoblament	Noguera: Àger, Avellaner, Sant Linya, Baronia de Rialb, Camarasa, Foradada, Ivars de la Noguera, Os de Balaguer, Ponts, Vilanova de Meià Pallars Jussà: Castell de Mur, Gavet de la Conca, Llimiana, Sant Esteve de la Sarga
Pallars-Ribagorça	Consorci Grup d'Acció Local Pallars-Ribagorça	Establir, amb caràcter pilot, un pla comú de desenvolupament per a tres comarques pirinenques, basat en al incorporació de les principals característiques locals en els productes i serveis generals	Comarca de l'Alt Ribagorça Comarca del Pallars Sobirà Pallars Jussà: Abella de la Conca, Conca de Dalt, La Pobla de Segur, Salàs de Pallars, Sarroca de Belera, Senterada, Tàrrida, La Torre de Cabdellà, Tremp.
Priorat	Consorci per al Desenvolupament del Priorat		Comarca del Priorat Ribera d'Ebre: Darmós i Serra d'Almos (unitats de població de Tivissa)
Ripollès	Consorci de Desenvolupament Ripollès	Visualitzar la cultura emprenedora de la comarca com a element agilitzador per el desenvolupament integral	comarca del Ripollès
Terra Alta	Consorci d'Iniciatives Terra Alta	Posar a l'abast dels agents econòmics del món rural els mecanismes innovadors i de participació que assegurin el desenvolupament	Comarca de la Terra Alta

FONT: Comitè de Seguiment del PDR

ANNEX SECTOR AGRARI

D. ANNEX DE LA DIAGNOSI

ANNEX1: DAFO per eixos temàtics al grup de discussió del Solsonès Sud.....	II
ANNEX1: DAFO per eixos temàtics al grup de discussió del Solsonès Nord i comparada amb les respostes del grup de discussió del Sud	VIII

ANNEX1: DAFO per eixos temàtics al grup de discussió del Solsonès Sud

PAISATGE CULTURAL					
V	GRUP DE DISCUSSIÓ DEL NORD: SECTOR PRIMARI	D	A	F	O
1	1. important patrimoni arqueològic				2
1	2. Manca de pressupost per a gestionar la proposta actual de Xarxa Natura 2000		3		
1	3. Gran superfície de bosc			3	
1	4. Afectació pels incendis		3		
1	5. Protecció del medi natural per PEIN principalment ala zona nord		2		
1	6. 18% del territori comarcal proposat com a xarxa Natura				2
1	7. Reserva Nacional de Caça del Cadí Moixeró			2	
1	8. Falta de planejament urbanístic municipal	3			
V	GRUP DE DISCUSSIÓ DEL NORD: MEDI SOCIOECONÒMIC I QUALITAT DE VIDA	D	A	F	O
1	1. important patrimoni arqueològic			3	
1	2. Manca de pressupost per a gestionar la proposta actual de Xarxa Natura 2000		2		
1	3. Gran superfície de bosc			3	
1	4. Afectació pels incendis	3			
1	5. Protecció del medi natural per PEIN principalment ala zona nord		1	2	
1	6. 18% del territori comarcal proposat com a xarxa Natura			2	
1	7. Reserva Nacional de Caça del Cadí Moixeró			3	
1	8. Falta de planejament urbanístic municipal		2		
V	GRUP DE DISCUSSIÓ DEL NORD: SECTOR SECUNDARI I TERCIARI	D	A	F	O
1	1. important patrimoni arqueològic				3
1	2. Manca de pressupost per a gestionar la proposta actual de Xarxa Natura 2000		1		
1	3. Gran superfície de bosc			3	
1	4. Afectació pels incendis	3			
1	5. Protecció del medi natural per PEIN principalment ala zona nord				1
1	6. 18% del territori comarcal proposat com a xarxa Natura				1
1	7. Reserva Nacional de Caça del Cadí Moixeró				1
1	8. Falta de planejament urbanístic municipal		3		

QUALITAT DE VIDA I MEDI SOCIOECONÒMIC (1)				
V		D	A	F O
1	1. Alt índex de ruralitat i població molt disseminada			3
1	2. Pèrdua de població a les zones rurals, èxode rural eminentment de dones joves	3		
1	3. Envel·liment de la població	3		
1	4. Coincidència del major envel·liment amb les zones més agrícoles		3	
1	5. Alt índex de dependència de la població	2		
1	6. Augment important del cens d'habitatges, especialment de segones residències	1		1
1	7. Augment de l'habitatge vacant a vuit municipis	2		
1	8. Elevada ocupació agrària amb tendència a la disminuir		2	
1	9. Tendència a la terciarització de l'economia			2
0	10. Desindustrialització			
1	11. La majoria dels ocupats treballen i viuen a la comarca (70%)	2		
1	12. Dels ocupats que treballen fora, un 18% són intel·lectuals i científics i 18% més operadors d'instal·lacions i maquinària i muntadors (en funció de la branca d'activitat) i científics o tècnics i professionals científics (20% en funció de la professió)	3		
1	13. Saldo negatiu dels ocupats en tots els sectors excepte en l'industrial	2		
1	14. Augment important dels treballadors que treballen fora de la comarca (113% entre el 1991 i el 2001)		2	
0	15. L'agricultura i la indústria són els únics sectors que perden treballadors residents al Solsonès			
0	16. Augmenta l'ocupació per no residents de la indústria i els serveis (atracció)			
1	17. Predomini del transport individual en la mobilitat treball-residència i tendència a disminuir el transport col·lectiu	3		
0	18. Taxa d'atur baixa			
0	19. Augmenta la RFBD però disminueix la remuneració dels assalariats			
1	20. Elevada proporció de treballadors sense estudis (67%)	3		

QUALITAT DE VIDA I MEDI SOCIOECONÒMIC (2)					
V		D	A	F	O
1	21. Instrucció agrària superior a la mitjana provincial i catalana fins al nivell d'FP de grau superior (excepte ESO)				2
1	22. Primer grau, sense estudis i analfabets amb valors superiors ala mitjana provincial i catalana agrària		2		
1	23. El nombre d'inscrits a secundària en les especialitats agràries presenta una davallada lenta però constant				2
1	24. Importància econòmica del comerç i restauració				2
1	25. Importància de la indústria en el PIB comarcal, seguit a distància de la construcció i ja a molta més de l'agricultura			1	
1	25 Predomini de la persona física com a propietari empresarials, seguit de les SL. Poca presència de les cooperatives i comunitats de béns.	2			
1	26. tendència a la concentració d'activitats econòmiques i de serveis a les capitals de comarca.	3			
1	27. Excessiva pressió urbanística en determinades zones i, per altra banda, dificultat normativa per l'accés del jove pagès a les vivendes rurals	3			
1	28. Presència al territori de centres de formació i investigació (Escola Agrària del Solsonès, Escola Agrària de Manresa i Centre Tecnològic Forestal de Catalunya.)				2
1	29. Existència d'associacionisme i voluntariat en l'àmbit rural (coop., ADFs..)			2	
1	30. Manteniment de l'escola Rural				3
1	31. La restauració, clienta de productes autòctons de qualitat i difusora dels seus valors.				2
1	32. Potencialitats derivades de la implantació i utilització de les noves tecnologies de la informació i la comunicació.				2
1	33. Important presència de fires tradicionals				2
1	34. Treball domèstic abundant i no reconegut en la SS.		3		
1	35. Cuidadores de la llar no assegurades	3			
1	36. TIC en procés de bon desplegament				3
1	37. Manca de centres de dia públics	3			

AGRICULTURA I RAMADERIA (1)				
V		D	A	F O
0	1. SAT[1] ocupa el 86% del territori			
1	2. Inequitat en la distribució municipal de la rendibilitat econòmica de les explotacions	2		
1	3. Poca rendibilitat de l'agricultura i ramaderia al nord de la comarca	1		
1	4. Predomini de l'agricultura general (OTE) que és poc rentable (menys del 50% de la RR del 1999)	3		
1	5. Un 64% de les explotacions no són rendibles		3	
1	6. Alta rendibilitat de les activitats ramaderes (principalment el porcí)		2	
1	7. Retrocés de la SAT i la SAU a la meitat nord-oest, i tendència a augmentar SAU a la resta de territori		1	
1	8. Pèrdua de superfície forestal		1	
1	9. Pèrdua del nombre d'explotacions, però menys que la mitjana a les comarques centrals. Reduccions més intenses concentrades a la zona Nord i en OTE de ramaderia		2	
1	10. Augment del tamany mitjà de les explotacions		2	
0	11. Pèrdua més intensa de les explotacions amb ramaderia			
1	12. Distribució irregular del factor terra (les explotacions de més de 100 hectàrees controlen més del 40% de la SAU comarcal)	1		
0	13. Predomini de la propietat, amb tendència a disminuir però a captar terres fora de la comarca			
1	14. Augment intens de les terres arrendades		1	
0	15. Predomini de la EFA [2] però amb augment intens de la mà d'obra assalariada fixa			
0	16. En general existeix una dedicació exclusiva a l'explotació, sense activitats econòmiques complementàries, i menys en el cas del cònjuge del titular de l'explotació agrària			
1	17. Titularitat quasi exclusivament masculina	3		
1	18. Personalitat jurídica que preval és la persona física, amb tendència a perdre explotacions i guanyar superfície		2	

[1] Superfície Agrària Total

[2] Estructura Familiar Agrària

AGRICUTLURA I RAMADERIA (2)					
V		D	A	F	O
1	1. . Poca presència de cooperatives de producció	2			
1	2. Poca parcel·lació de les explotacions			3	
1	3. predominança de l'agricultura de secà com a ocupació de les terres llaurades,	2			
1	4. importància econòmica del sector dels cereals (23% del PIB agrari interanual), amb importància dèbil tan sols als municipis septentrionals				1
1	5. Important producció de blat a nivell de Catalunya				1
0	6. Importància econòmica dels farratges (15% del PIB agrari interanual)				
1	7. Només augmenta en importància econòmica el sector dels cereals (en terres llaurades). Els cultius industrials perden molta importància		1		
0	8. Prats i pastures limitats a la zona nord, i existeix una tendència augmentar en superfície i en nombre d'explotacions				
1	9. Mínima superfície de regadiu i tendència a disminuir	3			
1	10. Important presència del sector ramader arreu de la comarca, però principalment al sector sud-est i en porcí				2
1	11. Gran contribució econòmica del sector porcí a nivell del PIB agrari interanual (21%), amb explotacions altament rendibles				2
1	12. Tendència a incrementar de manera important el MBT[1] i el nombre d'explotacions del sector porcí				1
0	13. Tots els sectors ramaders han augmentat la seva contribució en el PIB agrari, principalment l'oví i cabrum, el làctic i el porcí				
1	14. Tendència a la intensificació de les explotacions ramaderes				2
1	15. Tendència a incrementar-se el nombre d'explotacions ramaderes sense terres		3		
1	16. Inequitat de les ajudes rebudes pels PTGMF i PGF		3		
1	17. Manca de distintius de qualitat	3			
1	18. Molt baixa PAE i PI i producció artesanal	3			
1	19. Manca d'AGE [2]	3			
1	20. Prima per a zones desfavorides no compensa el sobrecost	1			
1	21. Alta sinistralitat en l'activitat agrícola-ramadera	1			
1	22. Normativa molt exigent pel que fa a l'elaboració i comercialització de productes artesans en la pròpia explotació.		3		
1	23. Posició de debilitat envers altres territoris de la UE amb ajuts superiors, i envers produccions de fora de la UE amb requisits menys exigents. Incertesa en la futura disponibilitat de fons comunitaris.		3		
1	24. Bones condicions per a la diversificació de la producció agrària (ecològica, pastures, biodièsel, plantes remeieres,...)				1
1	25. Sistema d'assegurança poc adaptat a la realitat de pagès amb escassa implantació.	3			
1	26. La manca de rendibilitat econòmica de l'activitat forestal ha trencat l'equilibri de l'explotació agroforestal. Dèficit d'infraestructures en ramaderia extensiva que limita el pasturatge del sotabosc	2			
1	27. Posició de debilitat dels ramaders integrats envers les grans empreses integradores.	3			
0	28. La proximitat amb l'àrea metropolitana afavoreix la venda directa de productes agraris: mercats locals, cooperatives, agrobotigues...				
1	29. Increment important del sector de l'aviram				2
1	30. 78% de la superfície forestal arbrada és comercialitzable				1
1	31. Existència experimental d'aprofitaments secundaris del bosc (Plantes medicinals, tòfones, bolets)	3			
1	50. 48%superfície forestal ordenada	2			

[1] Marge Brut Total, indicador de generació de riquesa econòmica

[2] Agència de Gestió de l'Explotació

INDÚSTRIA I SERVEIS					
V		D	A	F	O
1	1 Indústria de petites dimensions i diversificada			3	
0	2 Indústria principalment de capital forani				
1	3 Indústria concentrada als binomis Solsona-Olius i Sant Llorenç-Guixers	1			
1	4 Predomini de la construcció, que presenta grans increments recents		1		
1	5 Increment dels establiments industrials però disminució del nombre d'ocupats	1			
1	6 Poc desenvolupament de la indústria agroalimentària autòctona	3			
1	7 Sector fariner desplaçat per empreses estatals		3		
1	8 Manteniment com a empreses artesanals de les conserves de productes silvícoles (p.e tòfones), com Urdet SA A Sant Llorenç de Morunys			3	
1	9 Pèrdua d'importància del comerç al detall dins del sector serveis, i reducció del nombre d'establiments	2			
1	10 Limitada oferta hotelera, i concentrada a la zona nord	3			
1	11 Increment de les cases de pagès (turisme rural) i presència arreu del territori comarcal				3
0	12 Important oferta d'allotjament turistic juvenil				
0	13 Ús d'energies alternatives renovables i recursos naturals.				
0	14 Planificació de parcs eòlics concentrats				
1	15 Plantes de biocombustibles llunyanes				3

ANNEX1: DAFO per eixos temàtics al grup de discussió del Solsonès Nord i comparada amb les respostes del grup de discussió del Sud

En blau, les respostes del grup de discussió del sud (excepte en la matriu de paisatge cultural).

PAISATGE CULTURAL					
V	GRUP DE DISCUSSIÓ DEL SUD: SECTOR PRIMARI	D	A	F	O
1	1. important patrimoni arqueològic			3	
1	2. Manca de pressupost per a gestionar la proposta actual de Xarxa Natura 2000	3			
1	3. Gran superfície de bosc			3	
1	4. Afectació pels incendis		3		
1	5. Protecció del medi natural per PEIN principalment ala zona nord		1		
1	6. 18% del territori comarcal proposat com a xarxa Natura		1		
1	7. Reserva Nacional de Caça del Cadí Moixeró			1	
1	8. Falta de planejament urbanístic municipal	3			
V	GRUP DE DISCUSSIÓ DEL SUD: MEDI SOCIOECONÒMIC I QUALITAT DE VIDA	D	A	F	O
1	1. important patrimoni arqueològic				2
1	2. Manca de pressupost per a gestionar la proposta actual de Xarxa Natura 2000	3			
1	3. Gran superfície de bosc				2
1	4. Afectació pels incendis		3		
1	5. Protecció del medi natural per PEIN principalment ala zona nord				2
1	6. 18% del territori comarcal proposat com a xarxa Natura				
1	7. Reserva Nacional de Caça del Cadí Moixeró			2	
1	8. Falta de planejament urbanístic municipal	2			
V	GRUP DE DISCUSSIÓ DEL SUD: SECTOR SECUNDARI I TERCIARI	D	A	F	O
1	1. important patrimoni arqueològic		2		
1	2. Manca de pressupost per a gestionar la proposta actual de Xarxa Natura 2000				
1	3. Gran superfície de bosc			2	
1	4. Afectació pels incendis		3		
1	5. Protecció del medi natural per PEIN principalment ala zona nord			2	
1	6. 18% del territori comarcal proposat com a xarxa Natura				
1	7. Reserva Nacional de Caça del Cadí Moixeró				
1	8. Falta de planejament urbanístic municipal		3		

V		D	A	F	O
1	1. Alt índex de ruralitat i població molt disseminada			2	
1	2. Pèrdua de població a les zones rurals, èxode rural eminentment de dones joves	3			
1	3. Envel·liment de la població	3			
1	4. Coincidència del major envel·liment amb les zones més agrícoles	3			
1	5. Alt índex de dependència de la població	3			
1	6. Augment important del cens d'habitatges, especialment de segones residències		2		1, 1
1	7. Augment de l'habitatge vacant a vuit municipis	2	3		
1	8. Elevada ocupació agrària amb tendència a la disminuir		3		
1	9. Tendència a la terciarització de l'economia				2
0	10. Desindustrialització				
1	11. La majoria dels ocupats treballen i viuen a la comarca (70%)	2		3	
1	12. Dels ocupats que treballen fora, un 18% són intel·lectuals i científics i 18% més operadors d'instal·lacions i maquinària i muntadors (en funció de la branca d'activitat) i científics o tècnics i professionals científics (20% en funció de la professió)	2			
1	13. Saldo negatiu dels ocupats en tots els sectors excepte en l'industrial				
1	14. Augment important dels treballadors que treballen fora de la comarca (113% entre el 1991 i el 2001)	1	2		1
0	15. L'agricultura i la indústria són els únics sectors que perden treballadors residents al Solsonès				
0	16. Augmenta l'ocupació per no residents de la indústria i els serveis (atracció)				2
1	17. Predomini del transport individual en la mobilitat treball-residència i tendència a disminuir el transport col·lectiu	3			
0	18. Taxa d'atur baixa			3	
0	19. Augmenta la RFBD però disminueix la remuneració dels assalariats		3		
0	20. Elevada proporció de treballadors sense estudis (67%)	3			
1	21. Instrucció agrària superior a la mitjana provincial i catalana fins al nivell d'FP de grau superior (excepte ESO)			3	2
1	22. Primer grau, sense estudis i analfabets amb valors superiors ala mitjana provincial i catalana agrària	3	2		
1	23. El nombre d'inscrits a secundària en les especialitats agràries presenta una davallada lenta però constant	3			2
1	24. Importància econòmica del comerç i restauració			2	2
1	25. Importància de la indústria en el PIB comarcal, seguit a distància de la construcció i ja a molta més de l'agricultura			1, 2	
1	26 Predomini de la persona física com a propietari empresarials, seguit de les SL. Poca presència de les cooperatives i comunitats de béns.	2, 1		2	
1	27. tendència a la concentració d'activitats econòmiques i de serveis a les capitals de comarca.	3, 2			
1	28. Excessiva pressió urbanística en determinades zones i, per altra banda, dificultat normativa per l'accés del jove pagès a les vivendes rurals	3	3		
1	29. Presència al territori de centres de formació i investigació (Escola Agrària del Solsonès, Escola Agrària de Manresa i Centre Tecnològic Forestal de Catalunya.)				2, 3
1	30. Existència d'associacionisme i voluntariat en l'àmbit rural (coop., ADFs..)			2, 3	
1	31. Manteniment de l'escola Rural			3	3
1	32. La restauració, clienta de productes autòctons de qualitat i difusora dels seus valors.				2
1	33. Potencialitats derivades de la implantació i utilització de les noves tecnologies de la informació i la comunicació.			3	2
1	34. Important presència de fires tradicionals			3	2
1	35. Treball domèstic abundant i no reconegut en la SS.	3	3		
1	36. Cuidadores de la llar no assegurades	3			
1	37. TIC en procés de bon desplegament				3
1	38. Manca de centres de dia públics	3, 2			

V		D	A	F	O
0	1. SAT ocupa el 86% del territori			2	
1	2. Inequitat en la distribució municipal de la rendibilitat econòmica de les explotacions	2, 3			
1	3. Poca rendibilitat de l'agricultura i ramaderia al nord de la comarca	1	3		
1	4. Predomini de l'agricultura general (OTE) que és poc rentable (menys del 50% de la RR del 1999)	3			
1	5. Un 64% de les explotacions no són rendibles		3		
1	6. Alta rendibilitat de les activitats ramaderes (principalment el porcí)			2	
1	7. Retrocés de la SAT i la SAU a la meitat nord-oest, i tendència a augmentar SAU a la resta de territori		1		
1	8. Pèrdua de superfície forestal		1		
1	9. Pèrdua del nombre d'explotacions, però menys que la mitjana a les comarques centrals. Reduccions més intenses concentrades a la zona Nord i en OTE de ramaderia		2, 3		
1	10. Augment del tamany mitjà de les explotacions		2		2
0	11. Pèrdua més intensa de les explotacions amb ramaderia	3			
1	12. Distribució irregular del factor terra (les explotacions de més de 100 hectàrees controlen més del 40% de la SAU comarcal)	1, 3			1
0	13. Predomini de la propietat, amb tendència a disminuir però a captar terres fora de la comarca				
1	14. Augment intens de les terres arrendades		1		
0	15. Predomini de la EFA [2] però amb augment intens de la mà d'obra assalariada fixa				2
0	16. En general existeix una dedicació exclusiva a l'explotació, sense activitats econòmiques complementàries, i menys en el cas del cònjuge del titular de l'explotació agrària				
1	17. Titularitat quasi exclusivament masculina	3, 2			
1	18. Personalitat jurídica que preval és la persona física, amb tendència a perdre explotacions i guanyar superfície		2		2
1	19. Poca presència de cooperatives de producció	2, 3			
1	20. Poca parcel·lació de les explotacions			3	
1	21. predominança de l'agricultura de secà com a ocupació de les terres llaurades,	2, 3			
1	22. importància econòmica del sector dels cereals (23% del PIB agrari interanual), amb importància dèbil tan sols als municipis septentrionals	3			1
1	23. Important producció de blat a nivell de Catalunya				1
0	24. Importància econòmica dels farratges (15% del PIB agrari interanual)			2	
1	25. Només augmenta en importància econòmica el sector dels cereals (en terres llaurades). Els cultius industrials perden molta importància		1		
0	26. Prats i pastures limitats a la zona nord, i existeix una tendència augmentar en superfície i en nombre d'explotacions				
1	27. Mínima superfície de regadiu i tendència a disminuir	3			
1	28. Important presència del sector ramader arreu de la comarca, però principalment al sector sud-est i en porcí				2
1	29. Gran contribució econòmica del sector porcí a nivell del PIB agrari interanual (21%), amb explotacions altament rendibles				2
1	30. Tendència a incrementar de manera important el MBT[1] i el nombre d'explotacions del sector porcí				1
0	31. Tots els sectors ramaders han augmentat la seva contribució en el PIB agrari, principalment l'oví i cabrum, el làctic i el porcí				
1	32. Tendència a la intensificació de les explotacions ramaderes			2	2
1	33. Tendència a incrementar-se el nombre d'explotacions ramaderes sense terres		3		
1	34. Inequitat de les ajudes rebudes pels PTGMF i PGF		3, 2		
1	35. Manca de distintius de qualitat	3			
1	36. Molt baixa PAE i PI i producció artesanal	3			
1	37. Manca d'AGE	3			
1	38. Prima per a zones desafavorides no compensa el sobrecost	1	3		

		D	A	F	O
	<i>Continua de la pàgina anterior</i>				
1	39. Alta sinistralitat en l'activitat agrícola-ramadera	1			
1	40. Normativa molt exigent pel que fa a l'elaboració i comercialització de productes artesans en la pròpia explotació.		3		
1	41. Posició de debilitat envers altres territoris de la UE amb ajuts superiors, i envers produccions de fora de la UE amb requisits menys exigents. Incertesa en la futura disponibilitat de fons comunitaris.		3		
1	42. Bones condicions per a la diversificació de la producció agrària (ecològica, pastures, biodièsel, plantes remeieres,...)				1
1	43. Sistema d'assegurança poc adaptat a la realitat de pagès amb escassa implantació.	3	3		
1	44. La manca de rendibilitat econòmica de l'activitat forestal ha trencat l'equilibri de l'explotació agroforestal. Dèficit d'infraestructures en ramaderia extensiva que limita el pasturatge del sotabosc	2, 3			
1	45. Posició de debilitat dels ramaders integrats envers les grans empreses integradores.	3	3		
0	46. La proximitat amb l'àrea metropolitana afavoreix la venda directa de productes agraris: mercats locals, cooperatives, agrobotigues...				
1	47. Increment important del sector de l'aviram				2
1	48. 78% de la superfície forestal arbrada és comercialitzable				1
1	49. Existència experimental d'aprofitaments secundaris del bosc (Plantes medicinals, tòfones, bolets)				1, 3
1	50. 48%superfície forestal ordenada	2			

	V	D	A	F	O
INDÚSTRIA I SERVEIS	1 1 Indústria de petites dimensions i diversificada			3	3
	0 2 Indústria principalment de capital forani		3	2	
	1 3 Indústria concentrada als binomis Solsona-Olius i Sant Llorenç-Guixers	1		3	
	1 4 Predomini de la construcció, que presenta grans increments recents		1, 2	3	
	1 5 Increment dels establiments industrials però disminució del nombre d'ocupats	1			
	1 6 Poc desenvolupament de la indústria agroalimentària autòctona	3			
	1 7 Sector fariner desplaçat per empreses estatals	1	3		
	1 8 Manteniment com a empreses artesanals de les conserves de productes silvícoles (p.e tòfones), com Urdet SA A Sant Llorenç de Morunys			3, 2	
	1 9 Pèrdua d'importància del comerç al detall dins del sector serveis, i reducció del nombre d'establiments	2	2		
	1 10 Limitada oferta hotelera, i concentrada a la zona nord	3		2	
	1 11 Increment de les cases de pagès (turisme rural) i presència arreu del territori comarcal			2	3
	0 12 Important oferta d'allotjament turístic juvenil				
	0 13 Ús d'energies alternatives renovables i recursos naturals.				
	0 14 Planificació de parcs eòlics concentrats		1		
	1 15 Plantes de biocombustibles llunyanes				3

E. ANNEX DE LA DEFINICIÓ D'ESTRATÈGIES DE DESENVOLUPAMENT INTEGRAT I SOSTENIBLE

Annex 1: Formulari taller impacte de futur	2
Annex 2: Respostes del taller d'impacte de futur	6
Annex 3: Estatut professional de la dona pagesa.....	8
Annex 4: Contracte global d'explotació.....	10
Annex 5: Els catàlegs i les cartes de paisatge	12
Annex 6: Circuits curts de comercialització i venda directa.....	14
Annex 7: Producció d'energies renovables.....	20
Annex 8: Pla general de política forestal 2007-2016. La multifuncionalitat del bosc.....	23
Annex 9: Funcions socials i ambientals de les pam.....	25

Annex 1: Formulari taller impacte de futur

TALLER IMPACTE DE FUTUR

Valora les següents afirmacions de l'1 al 5, en funció del Grau d'acord . L'1 equival al grau d'acord menor i el 5 a un acord total. Alhora, també cal puntuar la viabilitat de les propostes de l'1 al 5, de manera que l'1 significa que és poc possible i el 5 que és possible que ocorri. En el cas que sigui poc possible cal indicar breument la causa.

A l'últim full disposeu d'un full en blanc per a qualsevol anotació que creieu oportuna.

Al final trobareu una casella de puntuació total del grau d'acord (suma dels valors adjudicats a cada proposta).

1. El món rural està en crisi econòmica, i demogràfica degut a: (respon el grau d'acord per a cada opció)
 - a. L'atractiu urbà
 - b. La desprotecció administrativa
 - c. La globalització econòmica i la nova era del sistema capitalista.

Grau d'acord: A)	B)	C)
------------------	----	----

2. L'estratègia de desenvolupament rural passa per retornar a una economia més local i perdurable en el temps. Cal escurçar el cicle producció –consum i apostar pels circuits curts de comercialització i venda directa.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

3. Els productes de qualitat i locals són un recurs clau per al desenvolupament de les economies rurals. L'objectiu ha de ser , també, la pràctica d'una agricultura més respectuosa amb el medi ambient i ajustada al territori: la producció agrària ecològica.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

4. El reforçament d'una xarxa d'entitats associatives és d'importància cabdal per a mantenir i reforçar el dinamisme cultural i la població al territori.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

5. L'agricultura i la ramaderia estan en retrocés degut a les economies a escala i a la nova etapa de globalització econòmica. Cal protegir el paisatge agrari i rural d'aquesta tendència creant figures de protecció per a aquests que serveixin de pas intermedi en la transició de nou cap a economies més regionals o locals.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

6. Cal apostar per les formes d'economia social com les cooperatives , i més en una comarca amb la població tan disseminada on els principis de la cooperació són claus en la reproducció econòmica i social.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

7. És vital evitar la fuga de cervells cap a altres comarques, creant llocs de treball en els diferents sectors econòmics i de manera equitativa entre mà d'obra qualificada com no qualificada.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

8. Cal discriminar positivament a aquelles empreses de capital local que es vulguin establir al territori.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

- 9. En una comarca agrícola com el Solsonès, és fonamental impulsar la creació d'indústria agroalimentària transformadora de la matèria primera de la comarca i rodalies.**

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

- 10. Els Plans de desenvolupament rural s'han de centrar en solucionar el desajust demogràfic de l'envelliment alhora d'assegurar una bona qualitat de vida a la gent gran. Cal crear una xarxa d'atenció domiciliària de cuidadores de persones grans, legítimament reconegudes en convenis laborals.**

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

- 11. Cal definir una política d'habitatge per al món rural que faciliti, per sobre de tot, la instal·lació de joves al territori, amb prioritat d'aquells que es dediquin al sector primari, i que per tant, siguin gestors directes de l'entorn.**

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

- 12. L'educació ambiental, la difusió de la funció social de la pagesia i la cultura del Solsonès han de ser prioritaris en les activitats turístiques de la comarca. Cal una campanya de conscienciació sobre el paper de la pagesia amb l'objectiu de retrobar la legitimació social perduda des de les societats urbanes, i inclús algunes de rurals.**

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

13. Cal reeducar al consumidor perquè consumeixi i aprecii el producte local i de qualitat , i que aquest sigui un criteri important de compra.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

14. Cal intentar ser energèticament el més autònoms possibles, apostant per noves formes de generació d'energia com els aerogeneradors o la utilització de biomassa.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

15. És imprescindible garantir l'equilibri agroforestal retrobant la gestió del bosc.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

16. En el programa de desenvolupament rural s'ha d'apostar per les noves TIC perquè ofereixen oportunitats sense precedents com la relació entre productors , la formació a distància, i la possibilitat de crear llocs de treball.

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

17. És fonamental millorar la posició i el reconeixement social i legal de la dona pagesa .

Grau d'acord:	Viabilitat:
---------------	-------------

PUNTUACIÓ TOTAL DEL GRAU D'ACORD:
--

Annex 2: Respostes del taller d'impacte de futur

Respostes	Pregunta																					
	1a		1b		1c		2		3		4		5		6		7		8		9	
	A	V	A	V	A	V	A	V	A	V	A	V	A	V	A	V	A	V	A	V	A	V
1	2		4		3		4	2	3	3	5	3	5	4	4	3	3	3	5	4	3	5
2	2		2		2		5	2	4	3	4	3	4	3	4	2	4	2	3		5	2
3	3		0		0		5	3	5	3	4	1	3	2	3	1	5	1	2	3	5	3
4	4		4		5		5	1	5	2	5	4	4	1	4	1	3	3	5	3	4	4
5	2		4		4		4	2	3	2	4	3	4	3	4	2	4	3	5	4	4	4
6	1		4		5		5	2	5	1	3	4	5	1	3	4	3	5	1	5	5	5
7					5		4	1	3	2	3		5		3		5		3		5	
8	4						3	4	5	3	5	3	4	4	5	4	5	3	5	3	5	4
9					5		5	3	5	3	5	4	5	4	5	5	5	2	5	4	5	4
10	3		2		5		4	2	5	2	5	4	3	2	5	3	5	4	5	4	5	4
11	1		3		5		5	3	5	3	4	4	3	4	5	3	2	2	2	4	4	4
12	2		4		3		3	2	4	2	5	5	3	2	5	3	4	2	4	3	4	2
13	3		5		5		5	3	5	4	5	4	5	4	5	4	3	3	4	4	3	4
total	20	0	32	0	47	0	57	30	57	33	57	42	53	34	55	35	51	33	49	41	57	45
mitjana	1,43	0	2,29	0	3,36	0	4,07	2,14	4,07	2,36	4,07	3	3,79	2,43	3,93	2,5	3,64	2,36	3,5	2,93	4,07	3,21
desviació	1,04		1,48		1,62		0,77	0,85	0,87	0,78	0,77	1	0,86	1,19	0,83	1,24	1,04	1,06	1,42	0,65	0,77	0,97

	Preguntes																
Respostes	10		11		12		13		14		15		16		17		Grau d'acord total
	A	V	A	V	A	V	A	V	A	V	A	V	A	V	A	V	
1	5	3	5	3	5	3	5	3	5	4	5		4	4	5	4	80
2	5	4	3	4	5	4	5	3	5	2	5	3	5	5	5	3	38
3	5	4	5	1	5	4	5	3	5	2	3	1	5	3	5	4	38
4	5	4	5	5	4	4	5	2	5	3	5	4	5	3	5	4	39
5	5	5	5	3	4	4	4	4	5	4	5	3	5	4	5	4	38
6	5	5	5	1	3	3	5	5	5	3	4	4	4	4	5	5	36
7	5		5		5		5		4		4		4		5		37
8	5	4	5	5	5	5	5	3	3	1	5	4	5	4	5	5	38
9	4	4	5	3	5	3	5	3	3	4	5	2	4	4	5	5	36
10	5	3	5	1	5	4	5	3	2	3	5	3			5	3	32
11	5	3	5	3	4	5	5	5	1	5	4	4	4	5	5	2	33
12	5	3	5	3	3	3	5	2	3	3	5	3	5	3	5	3	36
13	5	4	5	4	5	5	4	3	5	2	5	3	3	3	5	5	37
total	64	46	63	36	58	47	63	39	51	36	60	34	53	42	65	47	
mitjana	4,57	3	4,5	3	4,14	3,36	4,5	2,79	3,64	2,57	4,29	2,43	3,79	3	4,64	3,36	
desviació	0,28	1	0,55	1	0,78	0,79	0,38	0,97	1,38	1,13	0,65	0,94	0,67	0,75	0	1	

Annex 3: Estatut professional de la dona pagesa

Les *dones d'unió de Pagesos* reclamen un Estatut professional de la dona pagesa, l'aprovació del qual és una estratègia que garantiria l'equilibri territorial.

- ESTATUT PROFESSIONAL DE LA DONA PAGESA.

Les dones col·laboradores a l'explotació agrària no sempre tenen reconeguts els seus drets. La majoria de les vegades aporten el seu treball a temps parcial a l'explotació combinant-lo amb les tasques domèstiques, i això no els permet tenir una cotització regular a la seguretat social, i per tant, no disposen de les prestacions socials que aquesta ofereix.

Per això cal que hi hagi un marc legal que reconegui la peculiaritat d'aquesta feina i doni les cobertures socials a les que té dret qualsevol treballador o treballadora d'altres sectors.

Una tasca prèvia que ha de fer l'Administració és la de saber amb exactitud a quin col·lectiu de dones ens estem dirigint. En aquest moment, les dones col·laboradores de l'explotació no surten a cap estadística, ja que s'inclouen majoritàriament en el col·lectiu de mestresses de casa.

- FORMACIÓ

La formació és l'eina clau per aconseguir canviar la situació actual. El nivell formatiu de les dones que treballen al camp varia molt en funció de l'edat i del treball que es realitza.

La formació continuada dirigida a la millora de la capacitat professional ha d'ésser una eina bàsica i s'ha d'adaptar a les necessitats de les dones, tant pel que fa al lloc on es realitza, com als horaris i als temaris.

La formació és bàsica per aconseguir una millor salut de les dones pageses, per a reduir, i si és possible eliminar, els accidents laborals al camp i les causes de malalties derivades de les activitats que aquestes dones desenvolupen a l'explotació. La dona pagesa, a part de patir alguns problemes similars als homes (on cal posar especial atenció a les tràgiques bolcades de tractor) també pateix problemàtiques pròpies. Amb prevenció i amb uns hàbits correctes es poden evitar fonts de problemes de salut de la dona pagesa: mals d'esquena, dolor als genolls, problemes de pell, al·lèrgies, ansietat, estrès...

Actualment, existeixen bastants mecanismes de formació i informació aprofitables per la dona pagesa. Tanmateix, moltes dones no poden aprofitar aquests mecanismes perquè els desconeixen i/o no tenen els mitjans tècnics ni econòmics suficients: hi ha moltes pàgines web per consultar però a moltes masies no tenen connexió a internet. Aquesta situació genera una desigualtat d'oportunitats per la dona del món rural i pagesa.

- ÚS D'UN LLENGUATGE NO SEXISTA

La promoció de l'ús d'un llenguatge no sexista, també a l'entorn rural i agrari, és un pas més per evitar la discriminació de gènere i per assumir que per al ple desenvolupament del món rural és important el paper de totes i tots.

Així, considerem que els documents generats al Congrés del Món Rural haurien d'incorporar tan la visió femenina com l'ús d'un llenguatge no sexista.

- MILLORES SOCIALS

La manca d'equipaments i de serveis, com ara centres de dia per a la gent gran, llars d'infants, assistència mèdica a domicili, i altres, són obstacles que dificulten la participació activa de la dona en la vida social, cultural i econòmica del lloc on viu. Aquesta situació és veu agreujada per la manca d'infraestructures i de serveis de transport públic al món rural, que fa que les distàncies que s'han de recórrer fins a un centre sanitari o l'escola pròxima, per exemple, siguin molt grans i sovint en males condicions.

És necessari que l'Administració prengui el compromís de dotar al món rural d'aquests equipaments i de les infraestructures necessàries, però sempre amb la participació activa de les persones que viuen i treballen al món rural, perquè poden suposar llocs de treball i noves fonts de renda que ajudin a arrelar la població al territori.

Per incentivar la presència activa de la dona del món rural i agrari es poden articular programes pilot que tinguin com a objectiu donar servei al món rural i a la vegada crear llocs de treball, mitjançant la creació de microempreses destinades a serveis de proximitat per a l'atenció de la gent gran i dels nens, o altres iniciatives similars encaminades a facilitar la inserció de la dona al món laboral i empresarial, i a la diversificació de les rendes familiars agràries.

- **DIVERSIFICACIÓ I CONREUS ALTERNATIU**

És imprescindible donar suport a la dona emprenedora, que és en gran part qui pren la iniciativa per a complementar les rendes de l'explotació familiar agrària (agroturisme, transformació d'aliments, etc...), i en la diversificació d'activitats i els conreus alternatius.

A través del Programa de Desenvolupament Rural s'ha fet un petit avenç en aquesta línia (ajudes complementàries a la incorporació agrària de dones joves, ajudes complementàries a les dones dins l'agroturisme...) però cal continuar insistint en les polítiques de discriminació positiva a l'hora d'accedir a programes d'ajut o a drets de producció per a que això sigui una realitat.

- **NOVES TECNOLOGIES**

La legislació i les actuacions polítiques que es debaten no tenen en compte les dificultats que encara existeixen perquè arribin les noves tecnologies a les zones rurals. L'equilibri territorial passa perquè el model de desenvolupament tecnològic sigui homogeni, i que faciliti i incideixi en aquells indrets on és més difícil poder arribar-hi, ja sigui per problemes logístics, tècnics o socials. Per a tothom, i en especial per a la dona que viu i treballa en el medi rural, l'accés a la informació a través de les noves tecnologies és fonamental per garantir una millor integració en el món laboral i social.

Dones de la Unió de Pagesos de Catalunya, tal i com va recordar al Parlament de Catalunya el dia 8 de març del 2005, creu que cal garantir una connexió efectiva de totes les llars a les noves tecnologies i marcar un termini per implantar-ho.

- **PER UNA MOBILITAT EFICIENT**

Si bé el sector agrari en general afronta reptes importants per frenar la pèrdua de població activa, la dona pagesa suma dificultats pel rol que tradicionalment se li ha associat. La dona és habitualment la responsable de la mainada i de la gent gran a la llar. Això suposa desplaçaments freqüents: escola, atenció mèdica, etc. Però la mobilitat en zones rurals, ja sigui interns o entre comarques, encara presenta serioses deficiències: manca de transport públic i carreteres poc adequades a les nostres necessitats.

A la deficient xarxa de transport públic, que complica els desplaçaments, se li suma una política basada en les grans carreteres, autovies amb molts carrils i enormes rotondes, que sovint trinxen els camps de conreu i que són dissenyades pensant només en la connexió ràpida de les grans capitals. Però, les carreteres locals són les que més s'utilitzen al món rural, per anar d'un poble a l'altre, per anar a l'escola o al metge. Aquestes vies sembla que no existeixen i, en canvi, són les que més compten per al nostre dia a dia.

La mobilitat és una eina bàsica per garantir una integració plena de la dona al món laboral. Només amb una xarxa de transport públic eficient i amb un pla de comunicacions pensat per a la gent que vivim en el territori, molta de la nostra

població deixarà de perdre hores innecessàries en desplaçaments i podrà assumir la responsabilitat laboral i social que mereix i demanda.

Annex 4: Contracte global d'explotació

El Contracte Global d'Explotació (CGE) és un contracte que s'estableix entre el pagès/esa i la societat. La finalitat del CGE és incentivar les explotacions agràries a desenvolupar un **projecte d'explotació** que integri les funcions productives, mediambientals, econòmiques i socials de l'agricultura, amb l'objectiu de fomentar la viabilitat de les explotacions agràries i assolir un desenvolupament rural sostenible. En l'actualitat s'està desenvolupant en pla pilot a les comarques de l'Alt Urgell, el Berguedà, la Conca de Barberà i el Pla de l'Estany, i al 2007 s'haurà de posar en pràctica a tot Catalunya. La durada del contracte és de 5 anys, durant els quals el beneficiari del contracte es comprometrà a complir les condicions establertes en el contracte.

El contracte vol aconseguir que les explotacions desenvolupin un **pla d'actuacions** que integri les funcions econòmiques, mediambientals i socials de la seva activitat de manera que se n'asseguri la viabilitat i la sostenibilitat.

Amb aquest objectiu, s'estableixen uns compromisos generals obligatoris per a tots els sol·licitants i uns altres de particulars en què podreu escollir les mesures a les quals us acolliu i els conseqüents compromisos a complir.

Els **compromisos generals** seran els següents:

1. **Mantenir l'activitat agrària durant la durada del CGE**
2. **Realitzar itineraris formatius**
3. **Portar la comptabilitat de l'explotació**
4. **Disposar de sistemes de traçabilitat**
5. **Rebre assessorament durant la durada del contracte, en relació als compromisos particulars subscrits en el CGE**
6. **Contractar assegurances obligatòriament en determinades produccions**
7. **Escollir obligatòriament en relació als compromisos particulars una mesura de l'Àrea de gestió sostenible de l'activitat agrària**

El CGE s'elabora a partir d'una diagnosi prèvia i global de l'explotació que serà elaborada per tècnics del DARP i que preveurà els principals aspectes de l'activitat actual de l'explotació. A través de la diagnosi cal definir l'estratègia de millora de l'explotació que es materialitzarà en el CGE. Serà a partir de la diagnosi prèvia que es detallaran els **compromisos específics de l'explotació** i es redactarà el Pla d'Explotació.

Els compromisos específics es divideixen en tres àrees diferents, cada una d'elles amb diverses opcions:

Àrea 1. Millora de la competitivitat de l'explotació

- › Inversions en les explotacions agràries
- › Incorporació de joves
- › Assegurança de les produccions agràries
- › Assessorament tècnic específic al sector agrari
- › Millora de la qualitat alimentària

Àrea 2. Gestió sostenible de l'activitat agrària

➤ Ajuts agroambientals

- A1 Agricultura ecològica¹
- A2 Producció integrada^{2 3}
- A3 Racionalització de productes fitosanitaris en vinya²
- A4 Racionalització de productes fitosanitaris en olivera²
- A5 Ramaderia ecològica
- B1 Manteniment de marges vius en conreus herbacis¹
- B2 Conservació i manteniment de marges i murs en pedra seca¹
- B3 Protecció i conservació d'arbres aïllats no productius¹
- B4 Sembra de cereals i lleguminoses en àrees abandonades²
- B5 Foment de cereals de cicle llarg²
- B6 Manteniment de guaret en conreus cerealistes de secà per a la fauna i conservació de la biodiversitat
- B7 Conservació de marges de ribera¹
- B8 Manteniment de prats de dall⁴
- B9 Actuacions de Prats i pastures
- C1 Conservació i manteniment de construccions de caràcter tradicional de les explotacions¹
- D1 Millora de la fertilització
- D2 Fertilització en base a anàlitzes de sòls
- D3 Incorporació de la palla de cereals al sòl

➤ Inversions per la protecció i millora del medi ambient i higiene i benestar animal

➤ Inversions en la conservació del paisatge

Àrea 3. Diversificació de l'economia i qualitat de vida a les zones rurals

- Transformació i comercialització de productes agraris
- Diversificació de les activitats en l'àmbit agrari: agroturisme i artesanía
- Serveis de substitució de mà d'obra per un temps determinat
- Inversions en la millora de l'habitatge

Cada compromís gaudeix d'un ajut determinat i específic per a cada cas.

Annex 5: Els catàlegs i les cartes de paisatge

CATÀLEG DE PAISATGE:

La Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya crea el catàleg de paisatge com un instrument nou per a la introducció d'objectius paisatgístics en el planejament territorial a Catalunya, així com en les polítiques sectorials, i d'aquesta manera adopta els principis i estratègies d'acció que estableix el Conveni europeu del paisatge promogut pel Consell d'Europa. D'una altra manera, els catàlegs de paisatge són les eines que ens permetran conèixer com és el nostre paisatge i quins valors té, quins factors expliquen que tinguem un determinat tipus de paisatge i no un altre, com evoluciona el nostre paisatge en funció de les actuals dinàmiques econòmiques, socials i ambientals i, finalment, definiran quin tipus de paisatge volem i com podem assolir-lo.

L'àmbit d'aplicació coincideix amb ls plans territorials parcials, i en el cas del Solsonès, pertany a l'àmbit de la lCatalunya Central.

L'Observatori del Paisatge elaborarà els set catàlegs de paisatge en el període comprès entre juny de 2005 i finals de 2007. Per a l'any 2005, es marca com a objectiu elaborar i lliurar els corresponents al Camp de Tarragona i Plana de Lleida. Coincideix que en aquests moments s'estan redactant els respectius plans territorials parcials.

Per dur-los a terme, l'Observatori del Paisatge establirà convenis amb grups de recerca de les universitats catalanes, els quals hauran de conformar equips de treball interdisciplinaris formats per especialistes en els àmbits de l'anàlisi del paisatge, la participació i comunicació, o la planificació. Així, es preveuran mecanismes de participació pública i social per a l'elaboració dels catàlegs. Aquest últim punt és important de cara a contribuir a implicar i responsabilitzar la societat catalana en la gestió i planificació del seu propi paisatge

CARTES DEL PAISATGE: inspiració, tant de nom com de contingut, prové de les *Charte Paysagere*, que ja fa anys que s'estan duent a terme a França. Tal com s'ha fet en el cas de l'Alt Penedès, es parteix d'un estudi elaborat per un equip d'experts, en què s'elabora una diagnosi amb les especificitats del paisatge, les potencialitats i dinàmiques d'evolució. A partir d'aquí s'acorden unes recomanacions per a la protecció i gestió del paisatge, definint els mitjans i els rols de cada actor, públics o privat, en l'aplicació de la carta⁵¹.

Actualment⁵² a Catalunya la única carta del paisatge que ha estat presentada públicament, i signada per un gran nombre d'actors locals és la Carta del Paisatge de l'Alt Penedès. Aquesta s'està prenent com a model per a posteriors cartes en altres

llocs. Altres comarques i grups de municipis han iniciat també la redacció de les seves cartes de paisatge a Catalunya, com per exemple la comarca del Priorat, que va iniciar la redacció de la seva carta del paisatge el 2004 i que compta ja amb una proposta de document normatiu força avançada. Problemes polítics estan retardant l'acord.

Actualment la política de paisatge de la Direcció General d'Arquitectura i Paisatge pretén donar suport tècnic a aquestes iniciatives. Les cartes de paisatge són iniciatives a nivell supra-local, normalment d'àmbit comarcal, dirigides a la protecció i promoció del paisatge. Parteix de l'impuls dels agents econòmics i/o socials locals. Consisteix en arribar a un conjunt d'acords entre els

diferents actors implicats, tant agents privats, com les administracions públiques locals i supra-locales, en relació al paisatge. Aquests acords poden ser molt diversos, com ara els criteris a seguir en les diferents actuacions urbanístiques, compromisos en les formes d'edificació, en la manera d'intervenir en l'espai agrícola o forestal, etc. S'emmarquen en un context de *governance* (veure capítol 1), que entén que la gestió del paisatge no és quelcom que es pugui o s'hagi de fer des de l'administració pública només, sinó que cal implicar als diferents actors que intervenen. Potencialment és un mecanisme interessant, ja que parteix d'una iniciativa ciutadana i dóna un paper protagonista molt important als propis ciutadans i agents que actuen sobre el territori. Segons la llei, pot fer-ho el Govern, els consells comarcals, els ajuntaments i les altres administracions locals (article 14.2). No contempla que pugui ser una iniciativa exclusivament privada o de determinats col·lectius, sinó que ha d'estar present l'administració pública de forma clara. D'aquesta manera el nom de "carta del paisatge" no podrà ser utilitzat per a un document informal que es pot fer com la gent de zona vulgui, sinó que haurà d'estar inscrita en un marc formal. D'altra banda, posa les cartes dins el marc normatiu dels catàlegs: Segons la llei, la carta no pot contradir el que estableixi el catàleg (i viceversa, els catàlegs també han d'adaptar-se al que s'hagi recollit en les cartes del paisatge que s'hagin aprovat anteriorment a cada lloc) (articles 14.3 i 14.4). A més a més, les cartes del paisatge han de tenir en compte els catàlegs del patrimoni cultural, artístic i natural d'àmbit municipal en els casos en què estiguin aprovats (article 14.5).

Annex 6: Circuits curts de comercialització i venda directa

Circuits Curts de Comercialització i Venda Directa

A la societat catalana s'observa la tendència del consumidor a adquirir creixentment els seus aliments a través dels hipermercats o supermercats. L'èxit d'aquests establiments de distribució rau en dues raons fonamentals: l'oferta de preus més reduïts que altres establiments, la gran varietat de productes, i a què el preu del producte és un dels principals criteris d'elecció del consumidor. Alguns d'aquests establiments estan sent adquirits per grans empreses de distribució alimentària a conseqüència del procés de globalització econòmica neoliberal i el procés de concentració associat. Aquesta concentració de la distribució implica que el volum de compra que fan aquests establiments als seus proveïdors sigui molt elevat, fet que implica que el proveïdor ha de tenir un gran volum de producció i ha de ser capaç d'oferir els seus productes a un preu baix. Aquesta no és la situació, sens dubte, dels agricultors familiars, que queden exclosos dels grans canals de comercialització i només poden vendre la seva producció a tendes tradicionals o **Canals curts de comercialització**.

Per altra banda, aquells qui venen la seva producció com a matèria primera de la indústria alimentària es veuen especialment afectats per la disminució dels preus agraris que aplica la agroindústria davant de la reducció dels preus que li exigeixen les empreses distribuïdores. Alhora, l'elevat volum de la compra que fan les empreses distribuïdores les dota d'una gran capacitat de decisió sobre el preu del producte, i de les condicions que ha de reunir. En aquest context, els canals curts de comercialització i el mercat local esdevenen una alternativa per als petits agricultors i amb poca producció. Aquest fet és especialment rellevant en el cas de la producció ecològica.

Així doncs, es distingeixen dos tipus de sistemes agroalimentaris depenent del tipus de productor i del canal de comercialització. El primer estaria format pels grans agricultors que poden vendre a preu baix, que fan aliments homogenis i barats i que venen el producte a la agroindústria. El segon serien aquells agricultors que ofereixen aliments diferenciables de major qualitat, i que venen el producte a tendes tradicionals, a CCC o a un preu baix a la agroindústria. Aquesta última modalitat està patint un greu retrocés paral·lel al del petit agricultor.

Un **mercat local** és aquell que es desenvolupa **íntegrament** –del productor al consumidor– en l'àmbit de mobilitat habitual dels diferents agents. En un sentit més contemporani, podem pensar en àmbits geogràfics singulars on la gent que hi viu té un bon conjunt de referències comunes i es sent –i se sap– propera (els criteris de divisió comarcal de Catalunya es basen en els circuits que feia la gent per anar a mercat). La proximitat, per tant, és tant espacial – el trobar-se implica sempre desplaçaments relativament curts– com cultural. Per a posar alguna xifra, es pot pensar que, amb aquests condicionants, els mercats locals difícilment superaran els 50 o 60 km de radi). D'altra banda, un **circuit curt de comercialització** es caracteritza per la presència d'un únic intermediari, com a màxim, entre el producte final i el consumidor, i també entre el productor i l'elaborador, si s'escau. Si no hi ha cap intermediari entre el productor o l'elaborador i el consumidor, es parla, a més, de venda directa.

Sovint els circuits curts es donen en el marc de mercats locals, com és el cas de la venda directa en parades de mercat al carrer. Les cadenes curtes de comercialització no impliquen dimensions

petites. Ans al contrari, l'increment de les dimensions empresarials pot facilitar les relacions directes, ja que es pot assumir la logística de la distribució. Així, una empresa agrària pot enviar el seu producte a més de 60km.

Existeixen, doncs, varis tipus de Mercat local (ML) i Circuits Curts de Comercialització (CCC) en **venda directa**:

En finca o a la cooperativa. Existeixen pocs casos en què el consumidor es desplaça a la finca o a la cooperativa per a comprar el producte.

Mercats de carrer. Hi ha tot de mercats setmanals (o de dos dies per setmana). En alguns casos la producció no està certificada si es tracta de producte ecològic, ja que hi ha qui considera que en la venda directa no cal la marca de garantia d'una tercera part¹. Aquests mercats, quan són bons quant a públic, constitueixen una bona opció per al productor. I també per al consumidor, ja que hi troba probablement la millor qualitat i el millor preu, atès que es poden establir fàcilment comparacions amb el producte de les altres parades, i això el pagès ho sap (i ho viu). També hi ha parades de mercat portades per comercialitzadors i parades mixtes, de pagesos que la completen amb producte que no és seu.

Caixes a domicili o a grups de consumidors. N'hi ha pocs exemples, si parlem de venda directa. De fet, hi ha distribucions a domicili, també amb comunicació via internet com en les agrobotigues, que les realitzen comercialitzadors, i no productors o elaboradors.

Cooperatives de consumidors. A Catalunya hi ha una vintena de cooperatives de consumidors que treballen conjuntament a través de la coordinadora Ecoconsum, cap d'elles, però ubicada al Solsonès. Si bé aquesta és una opció molt més consolidada i pròpia de les zones urbanes, no deixa de ser una alternativa a contemplar. Sempre que és possible compren directament a productors o elaboradors, amb qui miren d'establir acords que van més enllà d'un tracte comercial. Busquen que cada família pugui fer la compra setmanal a la cooperativa, havent pogut triar entre el màxim de productes i varietats que aconsegueixin els criteris de compra. També actuen en la defensa dels drets dels consumidors de productes ecològics. En l'actualitat aquestes cooperatives estan en expansió i intenten que el creixement es produeixi en xarxa a partir de grups amb la mínima dimensió viable –dimensió que determina cada cooperativa–. Les cooperatives d'Ecoconsum no posen com a requisit, en el cas de la compra directa, que el productor o l'elaborador estigui certificat.

Botigues. Hi ha empreses productores o elaboradores, habitualment familiars, que tenen una botiga on es pot trobar el seu producte –carnisseries, forns o de queviures, per exemple.

Restauració i menjadors escolars. Són sectors ben poc desenvolupats, especialment en el segon cas. Només coneixem exemples puntuals.

¹ El Reglament europeu sobre agricultura ecològica, en el punt 1 de l'article 8 sobre el sistema de control, preveu el control i certificació dels punts de venda, i també l'exempció d'aquest control en alguns casos. El text és: "Els Estats membres podran eximir de l'aplicació del present apartat (sotmetre l'empresa al règim de control) als operadors que vinguin directament al consumidor o usuari final els esmentats productes, sempre i quan no els produeixin, preparin o emmagatzemin si no és en connexió amb el punt de venda". Si es treuen els dos "no" el text és més comprensible. La modificació d'aquest article, que inclou els punts de venda, va entrar en vigor el juliol de 2005, i l'autoritat competent encara no s'ha pronunciat al respecte. Per tant, a Catalunya l'única regulació vigent és la que fa referència als Establiments Recomanats.

Quan es parla de ML i CCC amb **un intermediari** es distingeix entre:

Cooperatives. És el cas de cooperatives de consumidors que realitzen venda a tercers, a preus més alts que per als socis. D'altra banda, les cooperatives poden comprar producte local a un intermediari, si ni elles ni el productor no tenen una logística pròpia de distribució o no hi ha possibilitat d'un transport viable.

Comerços. Pot ser força habitual, especialment en botigues especialitzades, que hi puguem trobar producte que el botiguer ha comprat directament a productors o elaboradors locals. No es tracta de superfícies molt grans. Una opció interessant és l'associació de comerços per centralitzar compres i compartir criteris en relació estreta amb el consumidor, com és l'exemple dels Biocoop a l'Estat francès². Sabem que aquí s'ha intentat desenvolupar alguna cosa semblant, però de moment, i fins on arriba el nostre coneixement, no ha tirat endavant.

Altres combinacions possibles són:

-ML no CCC

Grans concentracions urbanes.

Restauració i menjadors escolars.

-CCC (venda directa)

Cooperatives. Quan s'arriba a les comandes mínimes exigides per la viabilitat del transport, les cooperatives de consumidors es poden trobar sovint comprant a productors i elaboradors de fora del seu àmbit local. Aquest exemple té cabuda aquí sempre i quan la coneixença directa i els acords en comú entre totes les parts siguin possibles i efectius.

-CCC (un intermediari)

Cooperatives. Es dona quan hi ha un majorista com a intermediari, i és freqüent, ja que malauradament no és senzill abastar-se en el mercat local de tota la gamma de productes.

Comerços. És el més usual en les grans superfícies o cadenes de supermercats amb logística pròpia. Si és té en compte que la distància del lloc de producció és gran, aquest no és un bon exemple d'acostament del món de la producció i l'elaboració al món del consum, i per tant, com ja s'ha dit, no el tindrem en compte a partir d'ara.

Tipologia del consum de productes alimentaris:

² Biocoop és una associació francesa que agrupa més de 200 botigues, té tres centrals de compra i abasta un 10% de la quota de mercat de productes ecològics. Té els seus orígens en cooperatives de consumidors, i es distingeix pels seus criteris de compra i de funcionament, i pel fet d'establir convenis amb determinats proveïdors.

Un 72% del consum de productes alimentaris del 1998 es destinava a la llar domèstica, mentre que el 26% es destinava a restaurants i hotels, i el 2% restant a institucions (menjadors escolars, hospitals...). En les dues últimes destinacions del consum no s'usen CCC. Per tant, el CCC es redueix al consum domèstic i és per aquest motiu que adopta una importància estratègica important, degut al subjecte del consumidor i a l'elevat percentatge que representa.

Durant els últims anys s'ha produït un augment de la compra en supermercats o hipermercats, amb la conseqüent desplaçament de les botigues tradicionals. No obstant, aquest creixement tan econòmic com espacial no ha anat acompanyat de la venda de productes frescos. El consumidor prefereix comprar aquests als establiments de CCC. Aquest fet és esperançador ja que demostra que el preu no és l'únic criteri de compra. Altres criteris que el consumidor té en compte són:

- l'existència d'una cultura gastronòmica entre els consumidors de què l'aliment congelat o transformat és menys desitjable que el fresc.
- La botiga tradicional es troba més pròxima al consumidor, i per tant, és més ràpid adquirir el producte.
- Existeix un grup de consumidors amb la suficient capacitat adquisitiva per a pagar més per el producte.
- Certes varietats de productes posseeixen un simbolisme cultural important i no poden trobar-se a les grans àrees de comerç.
- El tracte persona amb el venedor dóna seguretat al consumidor sobre l'aliment que està comprant.

El consum domèstic d'aliment és representat de manera important per la carn i els transformats (23.1%) i per peix (12.6%) . Estudis del MAYPA mostren que els aliments que més tendeixen a comercialitzar-se per CCC són **ous, patates, hortalisses i fruites fresques**. La quota de mercat per a aquests productes i per a vies de CCC va en augment.

Debilitats	Amenaces
• Falta d'educació i formació del consumidor, no tant respecte les bondats d'un producte amb l'etiqueta d'ecològic, sinó respecte les relacions entre els seus hàbits de compra i les característiques del lloc on viu i de la seva manera de viure. És a dir, educació en un consum crític i responsable. • Complexitat i feinada (que no complicació) que comporta la creació d'aquests espais d'innovació social: definició del sistema d'avaluació de la conformitat a uns criteris determinats (vegeu nota número 6), acords econòmics, definició dels àmbits de treball remunerat i de treball voluntari, màrqueting específic... • Dificultat de l'enteniment entre consum i producció: falta d'hàbit, dificultat de conciliar interessos... Cada projecte és un procés d'ensenyament-aprenentatge. • En ocasions, com mercats de plaça, dificultat de posar preus justos (relacionat amb falta de formació del consumidor). Això en verdura es pot solventar, però en fruita, per exemple, probablement no és tan fàcil. • Insuficiència del mercat local per al productor i per al consumidor (especialment en les primeres etapes). O bé no es troben tots els productes, o bé no hi ha una regularitat en el proveïment de producte o bé hi ha irregularitats en la qualitat del producte. • Falta de referències de preus en relació a costos. • Falta d'informació útil per al consumidor. Per exemple, llistats de punts de venda. • Falta de cooperació entre productors o entre comerços. Falta de cultura de l'acord, en definitiva.	• Continua havent-hi una presència significativa de màrqueting social³ que posa en dubte els avantatges d'aquest sistema de producció o directament el desacredita. • Expansió del sistema econòmic neoliberal. • Descrèdit de la producció agrària ecològica (PAE) a causa de les contaminacions, en especial per organismes modificats genèticament. Foment per part de l'administració catalana de la producció agrària no ecològica, en concret a través de la producció integrada amb frases promocionals com: "la millor elecció", o "garantia de salut" (en fulletons de color verd, per exemple). En canvi, la producció agrària ecològica, a través de la publicitat del CCPAE, només usa frases de l'estil "vetllem pel nostre territori", que fonamenten la sospita⁴ que l'administració veu més aviat la PAE com a realitat marginal relacionada amb entorns protegits, es a dir, molt intervinguts

³ Consisteix en la presència de persones expertes (normalment científics) en els mitjans de comunicació que, des d'una pretesa neutralitat, en realitat es dediquen a promoure un determinat consum.

⁴ Sospita que té altres fonaments, com el suport de l'administració catalana a l'expansió dels cultius transgènics. Un suport, permeteu-me les paraules, maldestre i tèrbol.

Fortaleses	Oportunitats
• Coneixença entre els actors, de la qual es deriva la confiança necessària per a la sostenibilitat del projecte –o seguretat de proveïment per als consumidors i de subministrament per als productors–. • Diferenciació i prestigi del producte local i dels seus valors associats. El prestigi també s'associa a les persones que consumeixen aquests productes, que participen d'un projecte social innovador. De fet, està gairebé de moda el “menjar bé, bo i a poc a poc els aliments de la terra”. Penseu en el <i>Slow Food</i>. • Més estabilitat en front a les dinàmiques especulatives del mercat. Priorització del valor d'ús en front del valor de canvi. • Efectivitat i credibilitat dels criteris ecològics i agroecològics. • Enriquiment i millora dels sistemes d'assegurança de la qualitat⁵. • Existència d'exemples exitosos a Catalunya i, en general, d'una bona predisposició del consumidor. • Existència de col·lectius i persones –en tots els llocs de la cadena- disposats a participar en el desenvolupament dels ML i els CCC. • Enfortiment de la societat civil, que no delega la construcció dels seus drets i deures i exerceix la seva responsabilitat en la millora d'una societat democràtica genuïna, edificada de baix a dalt⁶.	• Increment de la consciència social en relació als problemes mediambientals. • Increment de la implicació de l'administració en la millora de la qualitat ambiental i l'estalvi de recursos. • Millora quant a l'estigmatització que durant molt de temps ha patit la producció agrària ecològica. Habitualment se'n parla de forma normal. • Funcionament d'experiències exitoses a l'Estat espanyol i altres llocs del món. Mencionarem aquí el Pla Estratègic andalús construït amb el sector, i que té molt en compte també les experiències de relació directa entre productor i consumidor.

⁵ Aquests projectes han d'usar necessàriament dels tres sistemes d'avaluació de la conformitat: de la primera part (del proveïdor), de la segona part (del client) i de la tercera part (una entitat independent). Vegeu el glossari de les “Reglas para la certificación” del CPAEN-NNPEK (1999) i la norma UNE-EN 45011. A Catalunya la certificació per la tercera part la duu a terme el CCPAE. La seva independència està en principi assegurada per la composició i les competències de la seva Junta Rectora i pel seu organigrama global. Actualment el Consell està acreditat per la UNE-EN 45011. En les associacions de productors i consumidors es confonen els sistemes de la primera i la segona part.

⁶ Com deia Maria Aurèlia Capmany en un article al diari Avui el 15 de març de 1979 “La vida és feta d'obligacions que neixen de l'exercici de la nostra voluntat i de la nostra capacitat de comprendre i d'elegir. Tota educació és un aprenentatge d'obligacions, d'obligacions que serveixen per convertir l'individu en persona, que forma part d'una comunitat, que creix en felicitat i riquesa d'ànima. Quan el poder intenta utilitzar l'individu, com si l'individu fos un objecte, i el manipula amb la por i el dolor, comet un assassinat.”

Annex 7: Producció d'energies renovables

Amb la recent aprovació del Pla de l'energia de Catalunya 2006-2015 ens trobem en un moment clau per impulsar les energies alternatives a Catalunya. Els seus objectius són molt ambiciosos però el seu desenvolupament pot o no beneficiar l'economia rural depenent del model que se segueixi, sigui en base a parcs centralitzats o descentralitzats. Un exemple de la centralització de l'energia renovable són els parcs eòlics que s'iniciaran a la comarca (municipis de Pinós i Oliús) (a finals del 2007, i que albergaran 67 aerogeneradors).

La revalorització dels residus agrícoles, forestals i cultius energètics és una molt bona oportunitat per a l'economia rural, alhora que la pot dotar de molts més autonomia energètica i, en conseqüència, econòmica.

D'una manera directa, la combustió dels residus forestals i agrícoles poden ser una font energètica per a calefacció en l'àmbit domèstic, tant en instal·lacions individuals com col·lectives.

Pel tractament de combustió també es genera vapor, que es pot utilitzar en una turbina per a produir energia mecànica i, si s'escau, fer moure un generador i obtenir energia elèctrica.

Pels tractaments biològics i termoquímics obtenim l'anomenat biogàs i també combustibles fluids que es poden utilitzar en motors alternatius i turbines de gas per produir electricitat.

Darrerament s'han obtingut uns productes anomenats olis vegetals que tenen unes característiques semblants al petroli i poden ser utilitzats com a combustible en alguns tipus de vehicles.

Com s'utilitza la biomassa?

1- La biomassa pot ser usada directament com combustible. Al voltant de la meitat de la població mundial segueix depenent de la biomassa com font principal d'energia. El problema és que en molts llocs s'està cremant la fusta i destruint els boscos a un ritme major que el qual es reposen, pel que s'estan causant greus mals ambientals: deforestació, pèrdua de biodiversitat, desertificació, degradació de les fonts d'aigua, etc.

2- També es pot usar la biomassa per a preparar combustibles líquids, com el metanol o l'etanol, que després s'usen en els motors. El principal problema d'aquest procés és que el seu rendiment és baix: d'un 30 a un 40% de l'energia continguda en el material d'origen es perd en la preparació de l'alcohol. L'etanol es pot obtenir de la fermentació i posterior destil·lació de cereals, remolatxa i canya de sucre. Aquest procés s'està duent a terme des de l'any 1987 al Brasil, utilitzant com a origen la canya de sucre, barrejada amb la gasolina per reduir la dependència dels països productors de petroli. Altres combustibles són el metanol, que es pot obtenir a partir de fusta, deixalles agràries, fems i carbó. També hi ha els bioolis, produïts a partir de llavors oleaginoses, com la colza, el gira-sol i la soja. Aquests últims es poden utilitzar sense refinar en motors dièsel modificats, o mitjançant un procés químic previen qualsevol motor dièsel o barrejats amb combustibles fòssils.

3- Altra possibilitat és usar biomassa per a obtenir biogàs. Això es fa en dipòsits en els quals es van acumulant restes orgàniques, residus de collites i altres materials que poden descompondre's, en un dipòsit al que es diu digestor. En aquest dipòsit aquestes restes fermenten per l'acció dels microorganismes i la barreja de gasos produïts es poden emmagatzemar o transportar per a ser usats com combustible.

Els beneficis ambientals i socials de l'ús de la Biomassa com a font d'energia se centren en què:

- És un combustible no fòsil, neutre des del punt de vista del cicle del carboni (cicle natural del carboni entra la terra i l'aire), amb lo qual les emissions de CO₂ que es produeixen, la procedeix d'un carboni retirat de l'atmosfera en el mateix cicle biològic, no alteren l'equilibri de la concentració de carboni atmosfèric, i per tant no incrementen l'efecte hivernacle.
 - El seu ús redueix les emissions globals de CO₂
 - Crea llocs de treball
 - Gestiona el bosc i en redueix el risc d'incendis. Cal tenir en compte que, actualment, el nivell d'aprofitaments (extraccions) es situa per sota del 50% del volum incorporat anualment (Centre de Propietat Forestal, 2005)
 - En alguns casos s'aprofita el Metà (gas de major poder d'efecte hivernacle que el CO₂) i s'evita la seva emissió, amb benefici climàtic superior.
 - La biomassa és una forma d'emmagatzematge a curt plaç d'energia solar, en forma de carboni.
- Disminueix la dependència externa del proveïment de combustibles.
 - Afavoreix el desenvolupament del món rural i suposa una oportunitat per al sector agrícola, ja que permet sembrar conreus energètics en substitució d'altres excedentaris.
 - Obre oportunitats de negoci a la indústria, afavoreix la investigació i el desenvolupament tecnològic, i incrementa la competitivitat comercial dels productes. En l'actualitat s'estan fent nombrosos experiments amb diversos tipus de plantes per a aprofitar de la millor forma possible aquesta prometedora font d'energia.

Inconvenients:

- Per causa del seu alt contingut en residus inutilitzables (15%-90%), el transport d'aquesta energia és car i ineficient econòmicament. Per tant, cal portar a terme la transformació energètica en el mateix punt en què s'obté la biomassa. Tot i que, certament, aquest és un dels principals inconvenients al foment d'aquest tipus d'instal·lacions, es considera que cal valorar i tenir en consideració els beneficis vinculats a la reducció del risc de grans incendis i la reducció del consum de combustibles fòssils contribuint així a l'assoliment dels objectius de Kyoto.
- - * L'ús de l'energia emmagatzemada a la biomassa serà renovable sempre que replanem arbres i plantes en la mateixa proporció dels que utilitzem. D'aquesta manera, a més, no alterarem la quantitat neta de CO₂ existent a l'atmosfera.
 - * Altres problemes que presenten els biocombustibles líquids són els canvis que s'han de realitzar als automòbils, el fet que els alcohols siguin altament corrosius i les emissions de NO_x i gas formaldehid, potencialment cancerigen. A més, els cotxes propulsats per aquests combustibles són molt més difícils d'engegar en climes freds, de manera que la seva autonomia disminueix entre un 30 i un 40 %

Per a apostar per a la biomassa com a font d'energia sostenible, cal, però, complir les següents condicions:

- Que el balanç energètic del sistema de producció-ús sigui positiu. L'energia neta produïda pel cicle de la biomassa (és a dir, energia solar alliberada) ha de ser major que l'energia usada en el cicle de vida des de la germinació fins a la generació. Això significa que s'ha de tenir en compte tota l'energia no renovable usada per a poder produir, processar i transportar la biomassa. D'aquesta manera, la prima per a la producció d'energia a partir de biomassa hauria d'augmentar a mesura que el balanç energètic sigui més positiu.
- La neutralitat respecte al carboni. L'emissió de carboni neta del cicle de biomassa hauria de ser zero o negativa. Les primes haurien de ser progressives també en aquest aspecte, premiant als balanços de carboni més negatius.
- Lliure de transgènics.
- Agricultura i plantacions sostenibles, com a mínim en producció integrada.
- Toxicitat zero en el procés de producció d'energia i minimització dels contaminants relacionats amb els processos bàsics de combustió del carboni, com el SO₂ i NO_x.
- Aprofitament prioritari dels recursos excedentaris, en el cas del Solsonès, els recursos o residus forestals.

Limitació de l'ús de la biomassa forestal (rames fines, matollars, e scorces...)

- a. A llocs on la pendent sigui pronunciada i en sòls pobres (a la comarca del Solsonès seria especialment reticent als municipis del nord de la comarca)

En l'actualitat les plantes de biodièsel i bioetanol de l'estat espanyol són les següents:

Plantes de Biodiesel: 20

Nom	Localitat	Província	Producció	Estat
Biocemsa	Elda	Alicante	20.000	Construcció
RNC Grupo Sagredo	Brivesca	Burgos	49.000	Construcció
Olcesa Biodiesel	Tarancón	Cuenca	50.000	Construcció
Entabán	Huesca	Huesca	25.000	Construcció
Biocombustibles Andaluces, S.L	Arahal	Sevilla	60.000	Construcció
Entabán	Sevilla	Sevilla	50.000	Construcció
Acor	Olmedo	Valladolid	70.000	Construcció
Bionor Transformación	Berantevilla	Alava	30.000	Producció
Bionorte	San Martín del Rey Aurelio	Astúries	4.000	Producció
Stocks del Vallés	Barcelona	Barcelona	31.000	Producció
Gebiosa	Pontejos	Cantàbria	150.000	Producció
Biocarburantes Almadén	Almadén	Ciudad Real	21.000	Producció
Idae	Alcalá de Henares	Madrid	5.000	Producció
Biodiesel Caparroso	Caparroso	Navarra	35.000	Producció
Bionet Europa	Reus	Tarragona	50.000	Producció
Biodiesel CLM, S.L.	Santa Olalla	Toledo	13.000	Producció
Biodiex	El Carpio	Cordoba	6.000	Projecto
Transportes Ceferino Martinez	Girona	Girona	5.000	Projecto
BioOils Energy "La Rábida"	Palos de la Frontera	Huelva	200.000	Projecto
Combustibles Ecológicos Biotel	Barajas de Melo	Cuenca	72.000	Start Up

Plantas de Bioetanol: 4

Nombre	Localitat	Província	Producció	Estat
Bioetanol de la Mancha	Alcázar de San Juan	Ciudad Real	33.000 aprox.	Construcció
Bicarburantes Castilla y León	Babilafuente	Salamanca	158.000	Producció
Bioetanol Galicia	Teixeiro	A Coruña	139.000	Producció
Ecocarburantes	Cartagena	Murcia	118.000	Producció

Font: http://www.biodieselspain.com/plantas_listado.php

Annex 8: Pla general de política forestal 2007-2016. La multifuncionalitat del bosc.

Els eixos estratègics tal com s'exposen al Pla, sorgeixen de la síntesi de la matriu DAFO i el llistat d'objectius estratègics sobre el sector forestal elaborat pel panel d'experts i discutit per les associacions i institucions del sector. Igualment, s'han inclòs les idees provinents de diverses reunions i entrevistes amb especialistes en la matèria. A més, s'hi ha tingut en compte el marc legal i administratiu i l'anàlisi tècnica de l'estat dels espais forestals de Catalunya. Aquests eixos estratègics defineixen els objectius a llarg termini per als boscos de Catalunya, i per tant la programació i el pressupost d'aquest PGPF han de permetre la materialització d'aquests objectius expressats. El sisè eix estratègic és el què té en compte la multifuncionalitat del bosc:

6è. Impulsar nous instruments econòmics i fiscals coherents amb el caràcter multifuncional de la gestió forestal

Atesa la falta de rendibilitat directa dels aprofitaments forestals, d'una banda i la indubtable aportació del sector forestal a l'equilibri territorial, amb el manteniment d'importants actius (com ara el paisatge que sustenta l'activitat turística) de l'altra, es fa necessari l'establiment de **mesures fiscals complementàries** que garanteixin el finançament adient per promoure la gestió sostenible i la conservació dels terrenys forestals. La retribució de les externalitats o beneficis indirectes que la propietat forestal ofereix a la societat en forma de qualitat del paisatge, conservació de la biodiversitat o regulació atmosfèrica, entre altres, justifica plenament dedicar un esforç econòmic d'una societat que demana aquests serveis, per compensar la falta d'ingressos directes dels aprofitaments forestals atesa la competència dels mercats internacionals.

Per altra banda, el Pla estableix els mecanismes adients per crear **fons de finançament estables en el temps** en correspondència a la temporalitat a mig i llarg termini de les actuacions forestals.

Ahora, dins del Programa d'Accions del mateix pla es contemplen les següents accions relacionades amb la mesura de millorar el balanç de carboni (mesura 1.6.3 del Pla):

1.6	MILLORA DEL BALANÇ DE CARBONI
------------	--------------------------------------

1.6.1: Promoció de les actuacions forestals orientades a potenciar l'acumulació de carboni

ACCIÓ 1.6.1.01: Establiment d'ajuts per a la realització de treballs silvícoles de millora i de regeneració. *Foment*

ACCIÓ 1.6.1.02: Estudi de les potencialitats de forestació, tant les que pugin tenir finalitats principalment protectores com les productores, avaluant l'increment de fixació de carboni previst i les repercussions ambientals i socioeconòmiques. *Coordinació i Planificació.*

ACCIÓ 1.6.1.03: Ajuts a la reforestació, previ projecte de viabilitat i execució. *Foment.*

ACCIÓ 1.6.1.04: Ajuts a l'aforestació de terrenys agraris. *Foment*

ACCIÓ 1.6.1.05: Ajuts a la creació de sistemes mixtes agroforestals. *Foment.*

1.6.2: Promoció dels usos de la fusta destinats a la millora del cicle del carboni

ACCIÓ 1.6.2.01: Divulgació de la importància de l'ús de la fusta enfront d'altres materials, per la seva contribució que comporta a la gestió forestal sostenible i a la millora del balanç de carboni, en el marc del "Pla de Divulgació Forestal". *Coordinació i planificació.*

ACCIÓ 1.6.2.02: Estudi possibilitat d'establir mesures de foment de l'ús de la fusta en totes les seves utilitats prioritzant els usos més durables (p.e. a la construcció de nous habitatges). *Estudis.*

1.6.3: Potenciació del paper dels boscos en el cicle del carboni com a font de finançament per a la silvicultura

ACCIÓ 1.6.3.01: Revisió del "Fons Forestal" per incloure mesures vinculades al paper dels boscos al cicle de carboni. *Normativa.*

ACCIÓ 1.6.3.02: Estudi de la possibilitat de l'establiment de primes per al manteniment de la superfície forestal. *Coordinació i planificació.*

ACCIÓ 1.6.3.03: Promoció del patrocini, per part d'empreses, d'inversió en tasques de gestió forestal per la millora de la funció d'embornal dels boscos a Catalunya. *Aïtres.*

ACCIÓ 1.6.3.04: Estudi de la viabilitat de l'assignació al Fons Forestal d'una part dels impostos dels combustibles fòssils o de les indústries emissores de Carboni. *Estudis.*

ACCIÓ 1.6.3.05: Promoció de que la silvicultura sigui contemplada com a mesura per a millorar el balanç de carboni en el desplegament del "Plan Nacional de Asignación de Derechos de Emisión". *Coordinació i planificació.*

Annex 9: Funcions socials i ambientals de les pam

PLA DE RESTAURACIÓ DE LA COBERTA VEGETAL

Programa 3: Plantes Aromàtiques i Medicinals

Eva Moré Palos¹ i Roser Cristóbal Cabau²

¹ CTFC (Centre Tecnològic Forestal de Catalunya)

² Projecte Life-PAM (Universitat de Lleida)

Les plantes aromàtiques i medicinals (PAM) suposen un important element de dinamització econòmica alhora que poden ajudar a reduir la propagació dels incendis

Funció social

El cultiu de PAM suposa un guany paisatgístic i genera moltes activitats turístiques complementàries pel seu atractiu colorista, aromàtic i natural.

OPCIÓ ALTERNATIVA

Funció productiva:

La producció de PAM és una activitat viable, per la gran demanda existent (farmàcia, cosmètica, alimentació...) i la seva rendibilitat com a cultiu.

Funció ambiental

La sembra o plantació de PAM en àrees forestals evita riscos erosius i és respectuosa amb l'equilibri ecològic en espècies autòctones, permetent al mateix temps la creació de cinturons verds.

Espècies aromàtico-medicinals interessants per a ser introduïdes al sud del Solsonès

		Producció		
		Oli essencial	Materia verda	Grana
Epigol	<i>Lavandula latifolia</i>		Fulla	
Lavanda	<i>Lavandula angustifolia</i>		Flores	
Romani	<i>Rosmarinus officinalis</i>		Fulla	
Sàlvia	<i>Salvia officinalis</i>		Fulla	
Farigola	<i>Thymus vulgaris</i>		Fulla	
Farigola blanca o salseta	<i>Thymus zygis</i>			
Oranga	<i>Origanum vulgare</i>		Fulla	
Malva	<i>Malva sylvestris</i>		Fulla i flor	
Matricària	<i>Chrysanthemum parthenium</i>		Flores	
Pericó	<i>Hypericum perforatum</i>		Flores	
Anis verd	<i>Pimpinella anisum</i>			
Card marí	<i>Silybum marianum</i>			
Fenoll	<i>Foeniculum vulgare</i>			

Anís (*Pimpinella anisum*)

Farigola (*Thymus vulgaris*)

Romani (*Rosmarinus officinalis*)

Lavanda (*Lavandula angustifolia*)

Fenoll (*Foeniculum vulgare*)

Card marí (*Silybum marianum*)

Sàlvia (*Salvia officinalis*)

Malva (*Malva sylvestris*)

Matricària (*Chrysanthemum parthenium*)

Pericó (*Hypericum perforatum*)

Oranga (*Origanum vulgare*)

F. RESUM EXECUTIU

RESUM EXECUTIU

L'objectiu del present projecte és establir i recomanar un seguit d'estratègies de desenvolupament rural integrat i sostenible per a la comarca del Solsonès. I per damunt de tot pretén ser una eina útil, fent coincidir les propostes amb l'àmbit temporal del nou PDR i presentant projecte a diferents institucions.

El cos del projecte es tracta d'una anàlisi territorial en base dades estadístiques i formals (IDESCAT, diferents departaments de la Generalitat, organismes oficials com el Centre de Propietat Forestal, l'ACA,...). A partir d'aquestes fonts s'han extret unes conclusions que es posen a judici de la gent de la comarca: ells són qui diuen si són certes o no, avalats per l'experiència d'habitar en el territori i conèixer-lo de primera mà. És en funció de la discussió amb la gent del territori que se seleccionen les característiques del món rural del Solsonès i es classifiquen en una diagnosi seguint el mètode DAFO. La diagnosi s'ha elaborat en base les conclusions de l'anàlisi. S'han fet dos grups de discussió, un per als municipis del nord del Solsonès més Oliu i Solsona, i un altre pels municipis del Sud del Solsonès. La divisió respon tant a realitats territorials diferents com per la major possibilitat d'assistència per part dels participants si es dividia el territori. Així, el grup dels municipis del sud del Solsonès està format pels municipis on es cultiva més cereal, amb pocs nuclis de població i un poblament molt disseminat i característiques orogràfiques de poca altitud. Tots ells són municipis afectats pel gran incendi del 1998.

Aquest són: Riner, Pinós, La Molsosa, Clariana de Cardener, Castellar de la Ribera, Pinell de Solsonès i Llobera.

Cada grup de discussió estava format per tres grups temàtics: medi socioeconòmic i qualitat de vida, sector primari, i sector secundari i serveis. Cada un d'ells discutia i classificava en DAFO les conclusions extretes de l'anàlisi territorial¹. Al final de la sessió es posaven en comú les diferents DAFO's sectorials i es constituïa així la DAFO consensuada pel grup de discussió, una que reflecteix la realitat dels municipis de nord i una altra la dels municipis del sud. Integrant aquestes dues DAFO's, i la DAFO general del món rural català (extreta del llibre Blanc d'Agricultura) es configura una DAFO estratègica integrada. Si bé aquesta per si sola ja apunta possibles estratègies a seguir, cal establir una estratègia global de desenvolupament, un escenari de futur. Això s'aconsegueix mitjançant un taller d'impacte de futur que s'aplica als assistents de cada grup de discussió. En base l'estratègia global acordada, resultant del taller, s'establiran les estratègies concretes de desenvolupament integrat i sostenible per a la comarca del Solsonès en l'àmbit temporal 2007-2013, per fer-lo coincidir amb el nou pla de Desenvolupament Rural (PDR) per aquest any, que s'ha d'aprovar aquest mateix any 2006.

Les conclusions principals extretes de les diferents diagnosis sectorials són les següents:

¹ Al classificar les característiques en elements DAFO, es prioritzava la importància de l'ítem de l'1 (poca importància) a 3 (molta importància)

PAISATGE CULTURAL

El Solsonès és una comarca que presenta una gran superfície forestal. Aquest fet, tot i la incidència negativa dels grans incendis (considerada com a amenaça de grau 3, que respon a agents externs als del propi medi rural), és un element positiu per al territori i és considerat com a una oportunitat.

La diversitat d'hàbitats (principalment de pinedes de pinassa, juntament amb la presència de l'àguila cuabarrada) ha provocat que més d'una quarta part del territori comarcal estigui protegit per Xarxa Natura 2000 o per un PEIN.

La protecció del paisatge es concentra a la zona nord de la comarca i representen el 18% del territori comarcal i el 9.4%, respectivament. La protecció del paisatge és un tema controvertit i genera un debat intens entre aquells qui veuen la protecció del territori en figures legals com a oportunitat, i aquells qui la perceben com a amenaça, principalment els ocupats en el sector primari que creuen. Òbviament, el grau d'amenaça percebut pels agricultors i ramaders és superior (de grau 2) en els municipis del nord de la comarca, mentre que al grup de discussió dels municipis del sud és considerat de grau 1. Per contra, els agricultors i ramaders perceben com a positiva l'existència d'una reserva de caça (al Cadí- Moixeró) i la classifiquen com a fortalesa pel territori.

Tot i l'existència de Plans especials de protecció del paisatge, a nivell de planificació territorial a principis del 2006 tan sols 5 municipis del Solsonès disposaven de planejament urbanístic, sempre tractant-se de normes subsidiàries. Aquesta és una mancança que té greus conseqüències, ja sigui perquè manca el catàleg de masies per a aquests municipis i en conseqüència s'agreugen les dificultats per rehabilitar un habitatge rural o simplement perquè el territori no està ordenat degudament. Per ambdós grups de treball (i per cada un dels grups temàtics) aquesta és una debilitat de grau 3.

La comarca del Solsonès disposa d'un important patrimoni arqueològic, associat o no a l'activitat agrària, i aquest és una fortalesa molt important per la comarca. Malauradament l'estat de conservació d'aquest sovint és molt dolent (tot i que gran part d'ell és considerat com a BNIC) i per tant és fonamental que l'estratègia de desenvolupament inclogui també millores en el seu estat.

Pel què fa a la vertebració associativa del territori aquesta es creu important als municipis del nord (fortalesa de grau 3) i de menys importància als municipis del sud (que li atorguen una importància de grau 2). És cert que existeix un associacionisme i voluntariat rural, però encara resta lluny de ser un element vertebrador del territori determinant a la zona sud. Una possible raó és la baixa densitat de població d'aquests municipis en comparació a la del nord, on l'existència de Solsona i Sant Llorenç, amb gran nombre d'entitats associatives, és la responsable de la diferència de percepció entre els dos grups de discussió.

MEDI SOCIOECONÒMIC I QUALITAT DE VIDA

El Solsonès és una comarca amb una població altament disseminada en el territori, element íntimament lligat a la possibilitat d'una bona gestió territorial i a l'alt índex de ruralitat, que es considera una fortalesa pels diferents actors de la comarca (tant del sector nord com del sud).

No obstant, les principals debilitats que existeixen guarden una estreta relació amb l'alta disseminació de la població i el sobrecost que aquest fet implica als habitants. Una debilitat considerada d'importància de primer grau (grau tres en la prioritització de la DAFO), és l'envelliment de la població i la coincidència d'un alt envelliment amb les zones més agrícoles, a causa de la nova dinàmica del mercat i la pèrdua de competitivitat del sector agrari.

L'envelliment en sí mateix té conseqüències negatives en la baixa probabilitat de relleu generacional de l'explotació agrària, però també, en l'increment de l'índex de dependència de la població, característica percebuda com a molt negativa per la població del Solsonès.

L'envelliment és un problema de gran embargadura, que acompanyat amb la pèrdua de població en zones rurals (einentment de dones joves) conforma un paisatge amb un desequilibri demogràfic molt important.

Associat a l'elevat índex de dependència de la població i a la manca de centres de dia públics (debilitat classificada de grau 3 als municipis del sud, i de grau 2 pels del nord, els quals disposen de tota la oferta de la comarca), són forces les dones que treballen com a cuidadores de persones grans. Són moltes les dones que són treballadores domèstiques de la llar, ocupació no reconeguda legalment. Aquesta evident característica, resultant de l'estructura social del món rural, és percebuda com a debilitat molt important (de grau 3) per a ambdós grups de discussió.

D'altra banda la pèrdua de població és acompanyada per un desajust entre la oferta i la demanda d'habitatge: tot i que la població decreix a tot el territori (excepte Solsona, Olius, Sant Llorenç de Morunys, Riner, Clariana de Cardener i Guixers), el cens d'habitatges augmenta a tots els municipis, especialment les segones residències del nord de la comarca (Sant Llorenç i la Comar i la Pedra), però existeix la tendència a incrementar-se a tots els municipis de la comarca. El despoblament és un fet evident, que sovint va acompanyat del fenomen de segones residències.

El problema de la construcció és percepció com a més negatiu al grup de discussió de la zona nord de la comarca, molt més afectat per urbanitzacions de segones residències i amb augment dels cens d'habitatges més intens.

El problema de l'accés a l'habitatge rural per a joves es considera com a amenaça de grau 3 per a ambdós grups de discussió.

La elevada ocupació agrària de la comarca, com ocorre a tot Catalunya, tendeix a disminuir. Aquest fet es percepció com a amenaça de grau 2 en el Solsonès sud, i de grau 3 al Solsonès nord. Es creu que és el resultat de la conjuntura econòmica actual, on l'agricultura perd competitivitat i augmenta el sector dels serveis. Però en els dos grups de discussió la terciarització de l'economia es veu com a evidència però no com a una oportunitat important per a la comarca, tot i que molt possiblement ho sigui.

En contra del què assenyalen les estadístiques, els dos grups de discussió estan d'acord en què no existeix una tendència a la desindustrialització de l'economia.

Dels 330 treballadors nets que es perden de la comarca (diferència entre els què venen de fora per a treballar amb els què surten a treballar a fora de la comarca) gran part d'ells són persones

amb estudis científics universitaris. La comarca presenta un dèficit d'oferta de llocs de treball per a mà d'obra qualificada, tot i que presenta alguns centres d'atracció com el Centre Tecnològic i Forestal de Catalunya. Existeix un problema ocupacional que es percep com a una de les grans debilitats del territori comarcal. El grup de discussió del Solsonès sud percep la tendència a anar a treballar a fora de la comarca com a amenaça de grau 2, degut a la densitat de població més baixa que presenta i a les menors possibilitats d'ocupació no agrària.

La manca i absència de transport col·lectiu en la mobilitat treball -residència és una debilitat d'importància 3 en ambdós grups de discussió.

Pel què fa a l'educació dels habitants de la comarca, existeix una clara diferència en la percepció dels grups de discussió del nord als del sud. Així, mentre els municipis del nord consideren falsa la conclusió en base a fonts estadístiques de què el 67% dels treballadors no tenen estudis, els del sud ho creuen cert i com a debilitat de grau 3. Possiblement aquest fet respon a què els centres educatius es concentren al nord de la comarca, deixant obsoleta d'oferta educativa pròpia al sud.

El problema de la instrucció és d'importància cabdal per al futur desenvolupament de la comarca. Així, els treballadors sense estudis, els analfabets i els de primer grau presenten percentatges superiors a la mitjana provincial i catalana agrària. Aquest fet és veu com a problemàtic per a tots els municipis de la comarca, tot i que els del Solsonès sud tan sols li atorguen una importància de grau 2 i ho consideren com a amenaça (els del Solsonès nord ho consideren com a debilitat de grau 3). El manteniment de l'escola rural del Solsonès és un factor molt positiu i determinant per a garantir una estabilitat territorial mínima.

El nombre d'inscrits en formació agrària decauen en els últims anys. Aquest fet respon a la pèrdua d'ocupats agraris i és considerat com una debilitat de grau 3 per a la població del nord de la comarca i com a una oportunitat de grau 2 per als del sud. Possiblement els municipis del sud de la comarca han copsat fermament que l'agricultura està en crisi i veuen en la diversificació econòmica (en ells encara lluny de ser una realitat evident) una línia estratègica de manteniment de la població rural. En base a debats generats en el grup de discussió de medi socioeconòmic i qualitat de vida del Nord del Solsonès es desprèn que aquests també troben fonamental la diversificació econòmica i formativa dels ocupats agraris, per tant, tot i classificar l'ítem de manera diferent, no existeixen diferències considerables entre la reflexió dels municipis del nord amb la dels del sud del Solsonès.

La presència de l'ECA d'Olius i del CTFC com a centres formatius i d'investigació són vistos com a una oportunitat de grau 3 per als municipis més propers a aquests (els del nord), i de grau 2 per als del sud de la comarca.

La importància que se li atorga a la diversificació econòmica queda plasmada en la classificació en l'emergència actual del subsector del comerç i de la restauració, que consideren com a fortalesa de grau 2 (al Solsonès nord) i oportunitat de grau 2 en el cas del Solsonès Sud (on encara aquests sectors es poden desenvolupar molt).

Tot i la tendència a la terciarització de l'economia arreu del territori, existeix una evident concentració d'activitats econòmiques i de serveis a la capital de comarca i als nuclis no rurals com Sant Llorenç de Morunys. Aquesta realitat desestabilitza el territori i és percebuda com a una debilitat de grau 3 pels municipis del sud i de grau 2 pels municipis del nord, els quals disposen d'una major oferta de serveis, ja sigui per la proximitat als nuclis de població o per la

seva realitat econòmica (amb important pes del turisme) que els hi determina una major oferta de serveis.

Tot i que la construcció i la indústria prenen importància econòmica tan sols al Nord de la comarca, fet que enforteix als seus municipis, aquesta encara és una realitat llunyana als municipis del Sud.

A tota la comarca es percep la restauració com a oportunitat per a difondre productes autòctons i de qualitat, productes que en l'actualitat manquen al Solsonès. Aquesta oportunitat es considera més important als municipis del nord de la comarca, que ja disposen d'una oferta estable d'establiments de restauració.

La majoria d'empreses són de propietat empresarial, amb molt poca presència de les cooperatives i de les comunitats de béns. Aquest fet no se li atorga massa importància, es considera una debilitat feble i alhora una fortalesa de grau 2 als municipis del Nord, i es considera una característica amenaçadora de grau 2 als municipis del sud. Possiblement la promoció de les cooperatives agràries està molt més arrelada i es veu molt més real que la resta de cooperatives. Per aquest motiu és lògic que es vegi més factible les cooperatives a les zones més agrícoles, o sigui, del sud de la comarca.

En general es veuen les noves tecnologies de la informació com a oportunitat important per a obrir noves vies de comunicació i informació, considerada com a oportunitat de grau 2 pels municipis del Solsonès sud i fortalesa de grau 3 als municipis del nord. Un bon desplegament de les TIC és més important en zones més accessibles degut a la orografia (com és el cas del Solsonès nord), que no pas als municipis del sud. No obstant tots els municipis creuen que les TIC encara no estan ben desplegades al territori i que oferiran oportunitats reals i segurament molt positives quan s'hagi garantit l'accés a tothom.

EL SECTOR PRIMARI : AGRICULTURA, RAMADERIA I SILVICULTURA

El sector primari ocupa a la gran majoria dels treballadors de la comarca i la major superfície del Solsonès (el 86% del territori és ocupat per SAT). No obstant, en els últims anys ha existit un retrocés de la SAT i de la SAU a la meitat nord-oest del territori, mentre que a la resta de territori la SAT hi disminueix i la SAU hi augmenta. Aquest darrer fenomen és degut a l'ocurrència d'incendis forestals a gran part del territori, que fa que moltes zones forestals cremades es converteixin en zones de conreu.

La pèrdua de superfície forestal que indiquen les estadístiques del cens agrari del 1999, no es creu una afirmació certa als municipis del nord de la comarca i es veu com una amenaça de grau 1 per als municipis del sud del Solsonès (o sigui que disminueixen degut a la transformació de zones cremades, considerades forestals, en conreu).

La majoria de les explotacions agràries corresponen a la OTE agricultura general, orientació tècnico-productiva que és molt poc rendible (un 38% d'elles generen menys del 50% de la RR del 1999). Aquest fet es veu com una debilitat de grau 3 per a tots dos grups de discussió.

En la OTE agricultura general preval l'agricultura de secà, predomini que és considerat una debilitat per a ambdós grups de discussió, degut al desplaçament de la producció estatal per part

d'importacions d'altres països com Turquia, a preu molt inferior del què es pot vendre el d'aquí. L'agricultura de regadiu és absent i això es veu com una debilitat des del Solsonès Sud

La poca rendibilitat de l'agricultura general es veu agreujada la municipis del nord de la comarca, on també hi és abundant la OTE agricultura i ramaderia és també poc rendible. Aquesta característica es veu com a amenaça de grau 3 en la DAFO sectorial.

Tampoc es creu certa la conclusió estadística de què existeix una tendència a incrementar-se els prats i pastures, ni en nombre d'explotacions ni superfície ocupada. Si bé és cert que aquests es limiten a la zona nord.

Tot i així, existeix una OTE altament rendible que és la dels granívors, principalment el sector porcí. Aquest presenta explotacions molt eficients econòmicament, degut a la intensificació del sector i d'una tendència a la integració contractual. Aquest procés es veu com a una fortalesa de grau 2 pels municipis del sud de la comarca, on es concentra més el sector gràcies a una millor posició estratègica i propera a les grans línies de comunicació. Es decideix no atorgar-li un grau d'importància 3 degut als problemes implícits ambientals (com els dels purins) i a la necessitat de diversificació econòmica, per això, la tendència a incrementar el MBT de les explotacions porcines i el mateix nombre d'explotacions de porcí es veu com a una oportunitat tan sols de grau 1.

És evident, i així ho accepten els dos grups de discussió, que la ramaderia tendeix a intensificar-se, veient-se això com a fet positiu que permet augmentar la rendibilitat econòmica., dotant a la característica d'una importància de grau 2.

La resta de d'activitat ramadera (excepte el sector del vaquí i l'aviram) no es creu que augmenti en la seva contribució al PIB agrari interanual, i molt menys l'oví i el cabrum tal i com l'anuari Econòmic i Comarcal de la Caixa de Catalunya indica. Aquest fet és negat des dels dos grups de discussió.

La tendència a la integració en les explotacions ramaderes es percep com a amenaça de gran importància (grau 3) des dels dos grups de discussió. Segons ells existeix una posició de debilitat dels ramaders integrats envers les grans empreses integradores que, al tenir més força de mercat, fixen preus injustos i baixos, que només es poden permetre els grans explotacions.

Pel què fa al sector forestal és d'acord unànime que no es rendible. Tot i la gran extensió de massa forestal, tan sols la meitat de la superfície forestal comarcal està ordenada. Evidentment aquesta és una debilitat molt important considerada de grau 2 per a ambdós grups de discussió. Alhora existeix inequitat entre els ajudes rebudes en els PTGMF i els PGF, ja que un propietari amb gran superfície forestal pot rebre una ajuda desproporcionalment superior a la dels petits propietaris. Aquesta és una amenaça que es percep com a important (grau 2) en el cas dels municipis del nord de la comarca, i com a molt important en els municipis del sud, possiblement degut a la afectació pels incendis forestals al juliol del 1998.

La poca ordenació dels forests pot explicar-se també per la baixa rendibilitat econòmica que presenta el sector en l'actualitat.

La manca de rendibilitat econòmica de l'activitat forestal ha trencat l'equilibri de l'explotació agroforestal. Aquest fet es veu com una amenaça important en els dos grups de discussió. Tot i així un 78% de la superfície forestal arbrada és comercialitzable, considerat com una fortalesa de grau 1 als municipis del sud i com una oportunitat de grau 3 pels municipis del nord, que no presenten massa forestal cremada i on existeix un percentatge més alt d'ocupació forestal del sòl.

Ambdós grups també creuen que existeix un dèficit d'infraestructures en ramaderia extensiva que limita el pasturatge de sotabosc, eina molt important per a millorar l'estat dels boscos.

Tot i així en ambdós grups de discussió es creu molt important l'existència experimental d'aprofitament secundaris del bosc (Plantes medicinals, tòfones, blets) , dotant-la d'una importància de grau 3.

En total més de la meitat de les explotacions totals de la comarca no són rendibles. Aquesta és una amenaça de grau 3 , percebuda com a tal per ambdós grups de discussió. A la disminució de la rendibilitat general de les explotacions, se li suma una nova problemàtica: la rendibilitat de les explotacions no és homogènia al territori. Existeixen dos extrems que van d'explotacions altament rendibles a explotacions poc rendibles, amb una clara tendència a augmentar les explotacions més rendibles, sent ja les més representatives al 1999 degut a un procés d'exclusió del mercat de les menys rendibles.

La pèrdua d'explotacions agràries és un fet evident, que es concentra a les zones menys productives i de més difícil accés com són els municipis del nord de la comarca, on la OTE ramaderia hi té un paper important La pèrdua d'explotacions agràries es veu com a una de les principals amenaces que el sector pateix, amenaça que és considerada de grau 3 pels municipis del sud de la comarca i de grau 2 pels del nord, possiblement perquè a aquests darrers ja s'hi està desplegant activitats econòmiques complementàries.

Paral·lel a la pèrdua d'explotacions existeix una tendència a augmentar el tamany mitjà de les que es mantenen. Aquesta realitat és percebuda com a negativa (amenaça de grau 2) pels municipis del sud, i com a oportunitat als municipis del nord (de grau 2). Aquesta dicotomia es podria deure a què els municipis on l'agricultura i la ramaderia hi és menys rendible en el context econòmic actual (els situats al nord de la comarca) veuen com a possible solució augmentar el tamany mitjà de les explotacions agràries, necessari en el seu cas on la ramaderia hi preval (OTE que requereix d'una gran superfície de terres). Són els municipis del nord de la comarca els qui creuen que es perden moltes més explotacions agrícoles amb ramaderia, tot ser una de les OTE que més percentatge d'explotacions altament rendibles presenta.

Per contra, als municipis del sud de la comarca no es creu que la davallada més intensa d'explotacions es centri en la OTE de conreus i ramaderia.

La propietat és el règim de tinença de la terra que preval al Solsonès.

Cap dels dos grups de discussió creu que existeixi una tendència a disminuir la propietat de la terra, i tampoc a captar terres fora de la comarca per cultiva, tot i que és possible que es tracti d'una estratègia perquè la PAC obliga a justificar pastures. Si bé també els dos grups accepten que existeix un augment de l'arrendament, però creuen que en cap cas aquest és tan intens com apunten les estadístiques.

En tot cas aquest fet respon tant a la baixa rendibilitat de les terres com a l'arrendament de pastures als municipis del nord de la comarca. En ambdós casos es veu com a amenaça de grau 1 perquè és indicador d'invibilitat econòmica.

La titularitat de les explotacions és eminentment masculina. Aquesta és una característica intrínseca a la comunitat rural catalana que es veu com a una gran debilitat (de grau 3) pels dos grups de treball i que és vital de solucionar perquè d'aquesta manera es permeti a la dona pagesa (col·lectiu rural de risc) desenvolupar-se millor en el territori i estimular-la a quedar-s'hi.

Si la titularitat de les explotacions agràries és quasi exclusivament masculina, la personalitat jurídica que preval és la persona física, conseqüència també de l'estructura rural catalana. La

predominança de la persona física va en detriment d'altres formes de propietat com els cooperatives de producció. Aquesta mancança és considerada com una debilitat important des dels dos grups de discussió, de grau 3 pels municipis del nord i de grau 2 pels municipis del sud.

La rendibilitat de l'agricultura, juntament amb l'envelliment, la dificultat de relleu generacional i el canvi en l'estructura familiar condueix a una pèrdua de l'EFA, amb un augment de la mà d'obra. Tampoc es creu que la dedicació a l'explotació sigui exclusiva, sense tendència a activitats econòmiques complementàries. És evident que cada vegada es tendeix més a diversificar la renda, principalment amb activitats d'agroturisme que té com a emprenedora la dona rural., però tot i així es creu que la majoria de les explotacions no tenen diversificada la renda.

En general en les explotacions existeix una manca d'implantació de les AGE (Associacions de Gestió de les Explotacions) classificada com a debilitat de grau 3 per part dels dos grups de discussió.

Però, a banda del factor de rendibilitat de l'agricultura com a activitat econòmica, existeixen altres factors que persuadeixen als habitants de continuar l'activitat agrària.

Hi ha un acord unànim de què el sistema d'assegurança és poc adaptat a la realitat del pagès i que té poca implantació.

Per a analitzar un sector com l'agrari i fer-ne una bona diagnosi, no es pot obviar que es tracta d'un sector assistit i subvencionat per una política agrària comunitària.

Es creu que la inviabilitat de moltes explotacions es veu reforçada per una posició de debilitat d'Espanya i Catalunya envers altres territoris de la UE on els ajuts provinents de la PAC són superiors

Una altra mesura europea que contempla la PAC i que es veu insuficient són les Indemnitzacions compensatòries. Tota la comarca del Solsonès està classificada com a zona desfavorida de muntanya i demogràfiques, a excepció de Clariana de Cardener que és considerada desfavorida per despoblament. Segons els dos grups de discussió aquestes ajudes no compensen l'impediment que les característiques orogràfiques de muntanya determinen a l'agricultura, i molt menys als municipis del nord de la comarca, que consideren aquest fet com a amenaça de grau 3 (els municipis del sud ho consideren tan sols de grau 1).

Pel què fa a la diversificació agrària en productes de qualitat, els distintiu de qualitat són absents a la comarca i això és considerada una debilitat molt important (de grau 3) des de tots els grups de discussió. Al mateix temps també és considerada una debilitat d'igual magnitud la tan baixa implantació de la PAE, la PI i la producció artesanal. Respecte a aquesta última existeix una amenaça molt important (de grau 3 considerada per ambdós grups de discussió) que es remet a l'existència d'una normativa molt exigent pel què fa a l'elaboració i comercialització de productes artesanals en la pròpia explotació, que té un grau d'exigència a l'explotació agrària comparable a una agroindústria. Però tot i la mancança, els municipis del sud de la comarca creuen que existeixen bones condicions per a la diversificació de la producció agrària (ecològica, pastures, biodièsel, plantes remeieres...), tot i que tan sols es classifica com a oportunitat de grau 1. Per contra, els municipis del nord de la comarca no consideren certa l'existència d'aquestes bones condicions.

Un element elemental per a donar sortida a aquests productes és la possibilitat de la venda directa. Però, a diferència de la situació d'altres comarques de la Catalunya central com el

Bages, cap dels grups de discussió creu que la proximitat amb l'àrea metropolitana afavoreixi la venda directa de productes agraris. No obstant existeixen altres possibilitats per a tirar en davant la venda directa a la comarca.

EL SECTOR SECUNDARI I TERCIARI

El Solsonès disposa d'una indústria de petites dimensions i diversificada. Aquesta és una realitat percebuda com una fortalesa de grau 3 des dels municipis presents al grup de discussió del nord i del sud de la comarca.

Segons dades procedents de fonts formals, la indústria comarcal és principalment de capital forani. Aquesta afirmació es creu falsa en els municipis del sud, on la indústria és de capital eminentment local, però certa als municipis del nord, on es concentra la major part de l'activitat industrial i de dimensions més grans, com TRADEMA. En el grup de discussió dels municipis del nord s'estableix un fort debat entre si el fet que el capital industrial sigui forani és una amenaça o una fortalesa. L'activitat industrial està concentrada als binomis Solsona-Olius i Sant Llorenç-Guixers. Aquest és un fet àmpliament acceptat però amb valoració distinta depenent de l'àmbit territorial des del qual s'analitzi. Els municipis del sud (exclosos d'aquests binomis) veuen aquest fet com a debilitat de grau 1, mentre que els del nord ho consideren com a fortalesa de grau 3 ja que així s'impedeix la disseminació de l'activitat en l'entorn rural.

La tendència general d'augmentar els establiments industrials i a disminuir el nombre d'ocupats des dels grups de discussió es creu que és falsa. El què sí que és un fet àmpliament acceptat i important és el poc desenvolupament de la indústria agroalimentària autòctona, que va tenir la seva importància en passat, però que en l'actualitat han estat desplaçades per la gran indústria agroalimentària. Aquesta mancança és considerada una debilitat molt important i de grau 3. Tot i el desplaçament d'activitats industrials tradicionals a la comarca encara es mantenen activitats de conserves de productes silvícoles, com l'empresa Urdet SA a Sant Llorenç de Morunys. Aquesta realitat és una fortalesa per la vertebració territorial de la comarca, alhora que pot tenir efectes sinèrgics amb l'aprofitament de productes secundaris del bosc i consolidant-se així un circuit curt de transformació del producte.

Pel què fa al sector de la construcció, aquest ofereix més llocs de treball als municipis del nord de la comarca, principalment a Solsona, Sant Llorenç de Morunys, la Coma i la Pedra i Guixers. La importància en els municipis del sud és molt inferior. Aquest fet explica que l'augment de l'activitat de construcció es consideri com una debilitat de grau 1 als municipis del sud, i com a amenaça de grau 2 i fortalesa de grau 3 als municipis del nord. La construcció és un altre tema controvertit entre els habitants de la comarca, principalment els del nord. Hi ha divisió d'opinions entre aquells que la veuen com una amenaça, referint-se a la construcció de segones residències (bàsicament a la Vall de Lord, per exemple al Port del Comte que es construiran 450 habitatges en urbanitzacions d'ús secundari), i aquells que la veuen com una oportunitat de què gent de fora vingui i s'estableixi al territori. No obstant, veient que el cens d'habitatges creix i la població no ho fa, l'últim raonament es desacredita.

El sector terciari de la comarca augmenta en nombre d'establiments i en importància econòmica. En el sector del comerç, la venda al detall perd molta importància, tant econòmica com en nombre d'establiments. Això és un fet negatiu que respon a la conjuntura econòmica actual que tendeix acumular capital i a grans centres comercials que ofereixen una gran gamma de

productes. La gent del territori veu aquest fet important i el classifiquen com a amenaça de grau 2. Si aquesta tendència continua pot tenir efectes greus sobre el possible desenvolupament de la producció de qualitat, PAE i artesanal, que requereixen de possibilitats de venda directa i circuits curts de comercialització per a tenir una bona sortida en el mercat.

Pel què fa a l'oferta turística, la hotelera es concentra a la zona nord, principalment a la Vall de Lord. Altra vegada sorgeix una percepció diferent entre un grup de discussió i un altre. Els municipis del nord creuen que això és una fortalesa, que no cal que s'extengui el tipus de turisme del nord a la resta de la comarca (amb discrepàncies sense acord sobre si el tipus de turisme de complexes hotelers és beneficiós o no pel territori) . Per contra els municipis del sud veuen la concentració de l'activitat hotelera com una debilitat de grau 3 que cal superar. Tot i així , el paisatge pintoresc que cerca la tipologia de turista que demanda el turisme hotelier del nord, no trobaria satisfacció als municipis del sud. Per això el desplegament de turisme rural, que és homogènia en tot el territori, és una realitat positiva percebuda com a fortalesa de grau 3 pels municipis del sud, i de grau 2 pels municipis del nord.

Una oportunitat pel sector terciari del sud és incrementar l'oferta d'allotjaments turístics juvenils, que ambdós grups de discussió veuen insuficients en l'actualitat.

Referent al sector energètic de la comarca, en l'actualitat aquest s'està desenvolupant. Pel què fa a l'ús d'energies alternatives aquest és nul a la comarca, tot i que s'han planificat dos parcs eòlics , un a la serra de Pinós i un altre a Torregassa, a Olius. És important , però, que l'ús d'energies alternatives no esdevingui una amenaça; cal veure quina energia es produeix i qui la consumeix, i primar per sobre de tot l'autoabastament. Per aquest motiu la planificació de parcs eòlics concentrats que produeixen 17 cops l'energia que es consumeix a la comarca (que és la producció que es preveu amb els dos parcs eòlics projectats) es veu com una amenaça, tot i que de grau 1, per ambdós grups de discussió.

La implantació de parcs eòlics concentrats es creu perillosa si no es fa de manera racional i primant el consum local.

La opció d'utilitzar biomassa forestal i agrícola per a produir energia sí que es veu com a una vertadera oportunitat. Per ambdós grups de discussió, el cultiu de conreus energètics i la possibilitat de disposar d'una planta de biocombustible pròpia al territori (com la què la cooperativa del Camp d'Arbequines d'Arbeca ja n'estudia la possibilitat) són oportunitats reals i prioritàries.

DAFO ESPECÍFIC PER AL MÓN RURAL DEL SOLSONÈS

Debilitats	Amenaces	Forteses	Oportunitats
Pèrdua de població a les zones rurals, èxode rural eminentment de dones joves	Afectació pels incendis	Important patrimoni arqueològic	Manteniment de l'escola Rural
Predomini del transport individual en la mobilitat treball-residència i tendència a disminuir el transport col·lectiu	Envel·liment de la població	Gran superfície de bosc	TIC en procés de bon desplegament
Elevada proporció de treballadors sense estudis (67%)	Coincidència del major envelliment amb les zones més agrícoles	Alt índex de ruralitat i població molt disseminada	Increment de les cases de pagès (turisme rural) i presència arreu del territori comarcal
Tendència a la concentració d'activitats econòmiques i de serveis a les capitals de comarca.	Treball domèstic abundant i no reconegut en la SS.	Tendència a incrementar-se el nombre d'explotacions ramaderes sense terres	
Excessiva pressió urbanística en determinades zones i, per altra banda, dificultat normativa per l'accés del jove pagès a les vivendes rurals	Molt baixa PAE i PI i producció artesanal	Plantes de biocombustibles llunyanes	
Cuidadores de la llar no assegurades	Manca d'AGE		
Manca de centres de dia públics	Posició de debilitat dels ramaders integrats envers les grans empreses integradores.		
Titularitat quasi exclusivament masculina	Indústria de petites dimensions i diversificada		
Poca parcel·lació de les explotacions			
Manca de distintius de qualitat			
Normativa molt exigent pel que fa a l'elaboració i comercialització de productes artesans en la pròpia explotació.			
Posició de debilitat envers altres territoris de la UE amb ajuts superiors, i envers produccions de fora de la UE amb requisits menys exigents. Incertesa en la futura disponibilitat de fons comunitaris.			
Sistema d'assegurança poc adaptat a la realitat de pagès amb escassa implantació.			
Poc desenvolupament de la indústria agroalimentària autòctona			
Limitada oferta hotelera, i concentrada a la zona nord			

L'estratègia global de desenvolupament

Els assistents als grups de discussió creuen que la causa més important de l'estat actual del món rural és la globalització econòmica (amb una puntuació mitjana de 3.64 punts sobre 5) , tot i que vuit respostes (un 20% del total) considera que és una causa a tenir en compte, però la puntuen amb un grau d'acord de 3 o menor (sobre un màxim de 5). La segona causa que es creu com a més important de les anunciades al formulari és la desprotecció administrativa i per última, amb un grau d'acord mig de 1.5, es veu l'atracció del mode de vida urbà.

El posicionament socio polític dels participants és força homogeni- El rang del grau d'acord fluctua entre una puntuació mínima de 63 i una màxima de 76, sobre un total de 80 punts ².

Un element central en l'estratègia global consensuada és la vertebració social del territori. Minimitzar l'exposició al risc dels col·lectius socials més desafavorits (els joves, les dones i la gent gran) són els grans ítems que es creu que l'estratègia de desenvolupament rural integrat ha de seguir.

El major grau d'acord de tot el formulari es troba l'afirmació de què és fonamental millorar la posició i el reconeixement social i legal de la dona pagesa, amb una desviació estàndard nul·la i un grau d'acord mitjà de 5. S'accepta que existeix una divisió de gènere en el treball agrari i una discriminació vers la dona, actor social clau per a diversificar la renda agrària familiar, però que topa amb moltes dificultats en trobar feina. Les dones en edat de treballar són les que emigren més intensament del món rural cap a l'urbà.

La problemàtica de l'envelliment s'hauria de contemplar de manera molt central en el pla de desenvolupament, assegurant una qualitat de vida per a la gent gran i atenció social. Aquesta iniciativa ha estat dotada d'una puntuació de 4.9 de grau d'acord i amb una desviació estàndard de 0.29.

En quant als joves, es creu molt important (4.9 de grau d'acord mitjà i 0.55 de desviació estàndard) que puguin establir-se al territori. Els participants creuen cabdal que l'estratègia de desenvolupament passi per discriminar positivament l'accés a l'habitatge per part de joves agricultors al territori, que es vegin beneficiats de beneficis fiscals i de subvencions.

Millorar la situació de la dona pagesa i la qualitat de vida de la gent gran és veu una estratègia viable en general, amb una puntuació de 3.6 sobre 5. En quant a garantir l'accés a l'habitatge per part dels joves, aquest fet ja es veu més difícil d'assolir , i se li atorga una viabilitat de 2.7.

En l'estratègia global també cal dedicar molts esforços a reforçar una xarxa d'entitats associatives, eina clau per a mantenir i estimular el dinamisme sociocultural i la reidentificació població al territori. El voluntariat i la solidaritat entre entitats ha de ser un element central de la societat del món rural.

A banda de les estratègies per a la vertebració social, cal una vertebració territorial de la comarca, basada , fonamentalment, en relocaltzar l'economia.

La majoria dels participants coincideixen en què cal reeducar al consumidor perquè aprecii el producte de producció local i de qualitat. Així mateix, veuen aquest fet possible, amb una viabilitat alta, de 3.1 sobre 5.

² La puntuació de màxim acord no té en compte la primera pregunta., ja que aquesta no es tracta d'una idea de desenvolupament sinó d'un anàlisi sobre la causa general de la situació actual.

Cal garantir l'equilibri agroforestal retrobant la gestió del bosc. Aquest fet és imprescindible en la política de desenvolupament rural, per a garantir un bon estat del medi rural. L'educació ambiental es veu com a eina fonamental per a difondre la funció social i ambiental de la pagesia, juntament amb la divulgació de la cultura del Solsonès. L'objectiu a assolir és la legitimació social de la pagesia i la conscienciació socioambiental de la població.

Un dels elements centrals de l'estratègia global de desenvolupament és escurçar els circuits de comercialització. En primer lloc es creu imprescindible (amb un grau d'acord de 4.4 i viabilitat alta, de 3.4) recuperar l'activitat agroindustrial de la comarca; cal esforçar-se a tenir un teixit agroindustrial propi, transformador de la matèria primera de la comarca i rodalies.

A banda dels beneficis generals que ofereix apostar en els circuits curts de comercialització i la venda directa els circuits curts de comercialització i per la venda directa són una eina fonamental per a donar sortida al mercat a productes de qualitat i respectuosos amb el medi ambient. Tot i la importància que se li atorga a la mesura, aquesta es veu poc viable, amb una puntuació mitjana de tan sols 2.3, degut a l'ímpetu en què s'intensifica la globalització econòmica i la força de les grans empreses distribuïdores i comercialitzadores

Amb un grau d'acord semblant (de 4.3), es creu que cal apostar per la producció de productes de qualitat (sigui a nivell d'artesania alimentària, distintius de qualitat i aliments respectuosos amb el medi ambient, PAE i PI).

Paral·lelament a l'aproximació de l'economia al territori, apostant per economies més locals, es creu important impulsar les formes d'economia social com les cooperatives, especialment important en una població tan disseminada on els principis de cooperació són claus en la reproducció econòmica i social.

En l'estratègia de vertebració territorial també s'hi observa una voluntat de ser més autònoms energèticament, amb grau d'acord mitjà de 3.9 i una viabilitat del 2.9. La comarca disposa d'un elevat potencial eòlic que, si es duen terme els parcs actuals, pot produir 17 vegades l'energia de consum de la comarca. Alhora disposa de dues preses amb centrals hidroelèctriques. Així mateix també és possible el conreu de cultius energètics, matèria primera per a obtenir biodièsel o bioetanol.

L'estratègia admet la necessitat de diversificar l'economia rural i hi dedica gran part dels esforços. Cal crear llocs de treball qualificats, evitant la fuga de cervells de les persones més formades. Aquest és un element important i amb un grau d'acord lleugerament superior (de 3.64) que l'afirmació de què hi ha d'haver una discriminació positiva a aquelles empreses de capital local que es vulguin establir al territori (amb grau d'acord de 3.5).

Existeix acord quasi unànim en què les noves tecnologies de la informació i comunicació són una gran oportunitat pel territori, a nivell de vertebració territorial (possibilitat del teletreball, de la formació contínua, de la relació entre productors o elements de la cadena productiva), com de vertebració social (relació entre persones o entitats, formació, serveis on-line...).

Per últim, i emmarcat en un objectiu general de manteniment i conservació del paisatge cultural (aquell entorn singular i específic que constitueix un àmbit de referència col·lectiva, amb una gran càrrega simbòlica), es creu important protegir el paisatge rural, els seus elements arqueològics i les seves costums. En aquest aspecte és molt important recuperar la gestió del bosc i potenciar els elements culturals del territori, mesura comuna dins l'estratègia de vertebració social.

ESTRATÈGIES DE DESENVOLUPAMENT

ESTRATÈGIES DE VERTEBRACIÓ SOCIAL	ESTRATÈGIES DE VERTEBRACIÓ TERRITORIAL	ESTRATÈGIES PER AL MANTENIMENT, MILLORA I CONEIXEMENT DEL PAISATGE CULTURAL
1. Integració dels col·lectius de risc (i): els joves	1. Garantir l'equilibri poblacional a les zones de muntanya i afectades per despoblament (o sigui, tota la comarca)	1. Manteniment i promoció de l'espai agrari
2. Integració dels col·lectius de risc (ii): els joves agricultors	2. Garantir una agricultura respectuosa amb el medi ambient i difusora de productes de qualitat: producció agrària ecològica	2. Assegurar una millora i bona gestió del bosc
3. Integració dels col·lectius de risc (iii): la dona al món rural	3. Garantir una agricultura respectuosa amb el medi ambient i difusora de productes de qualitat: producció integrada	3. Conservació de l'arquitectura rural
4. Integració dels col·lectius de risc (iv): la gent gran al món rural	4. Diversificació de la renda agrària foment d'una oferta racional de turisme rural, difusor dels valors patrimonials de la comarca	
5. Integració dels col·lectius de risc (iv): la gent gran al món rural	5. Diversificació de la renda agrària (ii): foment de la producció artesanal	
6. Augmentar la formació i conscienciar de la seva necessitat	6. Fomentar i incentivar la venda directa i els circuits curts de comercialització	
7. Fomentar i interrelacionar l'activitat associativa agrària i rural	7. Fomentar la producció d'energia renovable i de fonts alternatives	
9. Foment del cooperativisme agrari i rural	8. Fomentar la instal·lació d'una indústria agroalimentària transformadora de productes autòctons	
10. Potenciar la transparència administrativa i la participació ciutadana en la gestió del territori	9. Foment de les noves tecnologies de la informació i comunicació (tic)	

A mode de conclusió

Per a estimular i dinamitzar el canvi social i econòmic del món rural del Solsonès, cal que la política de desenvolupament es reformuli i s'aposti per un desenvolupament endogen i local, mobilitzadora del potencial social i dels propis recursos.

Però assolir un desenvolupament rural integrat i sostenible no només incumbeix a la gent del que viu al territori. Cal dedicar molts d'esforços en la pedagogia de la societat en general sobre la multifuncionalitat de la pagesia amb l'objectiu de revaloritzar el medi rural. Al mateix temps, cal reconèixer les externalitats ambientals positives que un món rural viu atorga a la societat.

En la diagnosi del món rural del Solsonès hi ha hagut una resposta molt bona de les entitats de la comarca. Aquest fet, alhora que legitima la diagnosi presentada, és molt esperançador pel que fa a la viabilitat de moltes de les propostes que es fan en la present recerca, totalment inoperatives sense la mobilització i implicació de la gent del món rural.